

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (1924) 1987 SAUSIS-JANUARY 1 • LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Per laiko slenkstį

Naujų metų dieną žengiame per laiko slenkstį, dar nežinodami kur tasai žengimas veda mus. Toje nežinomybėje betgi yra ir maždaug žinomų bei planuojamų gairių. Jos ypač žinomos šiais 1987 metais, kai minime Lietuvos krikščionybės 600 metų sukaktį. Pagrindinės gairės buvo iš anksto suplanuotos, ir jomis teks vadovautis puoselėjant lietuviškąjį gyvenimą išsivijoje. Vienos tų gairių liečia vidinį mūsų tautiečių gyvenimą, kitos yra nukreiptos į Lietuvą, kurioje turėtų įvykti pagrindinės iškilmes, nes tai jos sukaktis, jos istorinio posūkio minėjimas. Išsivijos krikščioniškam gyvenimui stiprinti organizuojami vietinio pobūdžio renginiai – pamaldos, šventės, oratorijos, parodos, paskaitos, suvažiavimai, rekolekcijos, spausdinami specialūs leidiniai, ruošiamos atitinkamos programos jaunimo stovykloms, numatomos pamokos šeštadieninės mokyklose, planuojami įvairūs vietinio pobūdžio projektai... Visa tai daroma, kad mūsų išsivija, kaip krikščioniškos Lietuvos dalis, pagilintų savo krikščionybę, stipriau susipažintų su jos turiniu, jos praeitimi, su didesniu rūpesčiu žvelgtų į dabartinę Lietuvos krikščionybę, nutremtą į naujų laikų katakombas.

VISA tai yra gera ir būtina, bet tai tik viena medalio pusė. Lietuvos krikščionybės sukakties metai turi atkreipti viso pasaulio dėmesį į pačią Lietuvą kaip sukaktuvininkę. Tai didi proga, kuria turime pasinaudoti kuo plačiausiai įvairiose srityse. Ta prasme lengviausiai priinama tikybė sritis. Jau yra paaiškėję, kad pvz. JAV-bių katalikų vyskupų konferencija priėmė vyskupo P. Baltakio pateiktą nutarimą kviesti viso savo krašto vyskopus skelbti maldos dieną už Lietuvą 1987 m. birželio 28 d. Iš Kanados katalikų vyskupų yra gauta žinia, kad jie Lietuvos krikšto sukakties proga paskelbs atitinkamą pareiškimą, primenantį sovietinės okupacijos persekiojamą krikščionybę Lietuvoje. Taip pat tikimasi, kad visa eilė Kanados katalikų vyskupų skelbs maldos dieną už Lietuvą savo vyskupijose. Brazilijoje taip pat laukiama katalikų vyskupų konferencijos dėmesio, kuris buvo laimėtas jau pernai. Šiemet, be abejonės, tas dėmesys bus žymiai didesnis. Venezueloje dr. V. A. Dambrovas dėka buvo laimėta daug dėmesio sovietų persekiojamai Lietuvai Sv. Kazimiero metais (1984). Šiemet tikimasi ten dar didesnio dėmesio iš vyskupų, televizijos ir spaudos. Kituose kraštuose taip pat veikia įvairūs lietuvių vienetai, kurie stengsis laimėti savo viešumos dėmesį Lietuvai.

DIŽIAUSIAS bei stipriausias pasibeldimas į pasaulio sąžinę persekiojamos Lietuvos reikalu bus Romoje, kuri yra pati ryškiausia krikščionybės sostinė. Joje net ir latviai, kurių dauguma yra evangelikai liuteronai, turėjo centrines savo 800 metų krikščionybės sukakties iškilmes 1986 m. Lietuviai pasirodys žymiai platesniu mastu toje tarptautinėje viešumoje. Visų pirma ten įvyks 1987 m. birželio 24-26 d.d. Gregoriniame universitete paskaitų serija apie Lietuvos krikštą XIII ir XIV š. Jas skaitys įvairių tautybių profesorai bei istorikai, kurių bus 12. Tai tarptautinio masto renginys, per kurį Lietuvos krikščionybę pasiek pasaulinę viešumą ypač akademinėje srityje. Bet visuotinio dėmesio tarptautiniu mastu Lietuva sulauks paties Sv. Tevo Mišiomis ir jo žodžiu, skirtu Lietuvai bei visam pasauliui. Tą jo žodį išgirs ne tik prispaustieji, bet ir prispaudėjai. Be to, prie tos istorinės iškilmės svarmu prisidės paskelbimas palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio – moralinio lietuvių tautos švyturio, nušviečiančio kelią į gėrio laimėjimą per evangelinį tikėjimą. Tuo būdu Lietuvos vardas ir jos kova už krikščioniškąjį tikėjimą bei tautos laisvę nuaidės per visą pasaulį. Ir tada, kai Vilnius tylės, pasaulis apie jį kalbės. Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

Prancūzų kalba ir bombos

Apeliacinis Kvebeko teismas paskelbė neteisėtą provincinių įstatymų, krautuvų bei įmonių išskabas leidusį rašyti tik viena prancūzų kalba. Teisėjų sprendimu, tas įstatymas pažeidžia Kanados konstituciją ir Kvebeko įstatymais garantuojamas žmogaus teises. Kvebekas teisėtai priėmė prancūzų kalbos įstatymą nr. 101, tačiau teisėtai negali būti laikomi įstatymo paragrafai, įvedę viešų reklamų išskabas tik tai viena prancūzų kalba, kai provincijoje yra ir kitaip kalbančių kvebekiečių. Klaidingus įstatymo nr. 101 paragrafus turės pakeisti premjero R. Bourassos liberalų vyriausybė, neskubanti tai padaryti. Mat prieš anglų kalbą vis dar jaučiama didelė tautininkų opozicija. Montrealio priemiestyje gazolino bombomis buvo padegta viena "Zellers" parduotuvė, turėjusi ir anglų kalbos įrašus. Kaltę vel prisiima teroristinė FLQ organizacija, sukūlus politinę krizę 1970 m. rudenį. Policija spėja, kad

tos organizacijos vardu bandos dangstytis pavieniai suaktyvėjusieji tautininkų asmenys ir galbūt jų mažos grupelės. "Zellers" krautuvų vadovybė, norėdama apsaugoti savo turtą ir klientus, nutarė išimti iš vitrinų anglų kalbos užrašus, nors juos dabar jau leid do apeliacinio teismo sprendimas. Esą bus palaukta, kol įstatymas nr. 101 pasmerktus paragrafus išbrauks provincinis Kvebeko parlamentas.

Popiežiaus Jonas-Paulius II Kanadoje viešėjo 12 dienų 1984 m. rugsėjo mėnesį. Kelionės planus tada sudrumstė apsilankymo atšaukimas Fort Simpson, Šiaurės-vakarų teritorijoje, kur turėjo įvykti Jono-Pauliaus II susitikimas su indėnais bei kitais pirmųjų Kanados gyventojų palikuonimis. Jiems turėjo būti skirta popiežiaus Jono-Pauliaus II kalba apie pirmųjų Kanados gyventojų teises. Atvykimą į Fort Simpsoną sukilusios politinės krizės 1970 m. rudenį. Policija spėja, kad

Su kalėdine eglute pradėdame naujus 1987 metus. Ar jie bus tokie šviesūs, kaip ši eglutė? Nuotr. St. Dabkusa

Spaudos konferencija Austrijos sostinėje

Baltijos valstybių klausimas sovietų pareigūnams ir baltiečių rengtos spaudos konferencijos

J. V. DANYS

Spaudos konferencijos

Dalis dalyvaujančių valstybių rengė viešas spaudos konferencijas, bet buvo ir uždarų konferencijų painforuoti savo krašto žurnalistams (Suomija, Kanada). Tokiose konferencijose žurnalistai, kartais ir nevaldinių organizacijų (NGO) atstovai, galėjo pateikti klausimus. Delegacijų spaudos konferencijos būdavo paprastai pagrindinėse konferencijose rūmuose, ir į jas įėjimas buvo ribojamas tik žurnalistams.

Sovietiniai aiškinimai

Per pirmąsias dvi savaites daugiausia spaudos konferencijų surengė sovietai: keturias Helsinkio akto ir dvi užsienio reikalų klausimais. Baltiečiams buvo staigmena skaityti pranešime apie pirmąją sovietų spaudos konferenciją – jų pareigūnų tarpe buvo ir Nikolai (Nikols) Neiland, Latvijos "ministerio" pavaduotojas.

Sovietų ambasadorius Lomeiko ilgąją įžanginę kalbą pareiškė, kad sovietai nori tęsti dėl saugos ir teisingumo pasaulio žygį, kurį jie pradėjo pasirašydami Helsinkio susitarimus. Esą sovietai užtikrino žmogaus teises Sovietų Sąjungoje. Kai dr. Guntis Silins pareiškė esą "kas gali tikėti, kad jūs laikysitės sutarčių, kurias pasirašote, jei po II D. karo jūs okupavote Latviją, Lietuvą, Estiją, nežiūrint pakartotinų pasizadėjimų respektuoti jų teises ir nepriklausomybę, ambasadorius Lomeiko pakvietė latvių Neilandą atsakyti į klausimą. Pastarasis, kalbėdamas užuolankomis, į klausimą neatsakė ir pareiškė, kad Latvijoje viskas gerai. Šis epizodas buvo paminėtas ir tarptautinėje spaudoje.

Konferencijų gausa

JAV ambasadorius ir delegacijos vadovas Warren Zimmerman dviejose spaudos konferencijose (1986. XI. 7 ir XI. 13) patvirtino, kad JAV delegacija kels Baltijos valstybių suverenumo klausimą. Nevaldinės organizacijos (NGO) rengė savo spaudos konferencijas, ypač pirmąją savaitę, todėl daug jų vyko lygiagrečiai ir buvo savotiškos varžytinės, siekiančios atkreipti vadovaujančių laikraščių ir televizijos dėmesį.

Daugiausia konferencijų vyko "Messepalast" (Parodų rūmuose), kur "Resistance Internationale" turinti savo centrą Paryžiuje, subūrė per 40 organizacijų, kurios 34 kioskuose buvo paruošusios informacijos stalus ir parodas. Čia pat esančioje saleje tris dienas vyko po keletą spaudos konferencijų. Vienoje konferencijoje buvo gildinami sovietų trukdymas reikalavimams medicininės pagalbos (rengė Kanados tarpkonfesinės grupės Toronto "Inter-Religious Task"), kitoje – moterų sovietų kalėjimuose. Abiejose konferencijose aktyviai dalyvavo Gintė Damušytė (pirminkavo antrąją konferenciją) ir Joana Kuraitė-Lasienė (pirminkavo pirmąją konferenciją).

"Tyla nepadedą aukai..."

Pasaulio baltiečių santalka surengė dvi spaudos konferencijas, kurioms vadovavo santalkos informacijos centro vedėjas Algis Klimaitis. Pirmoje spaudos konferencijoje, įvykusioje žurnalistų klubo "Concord" patalpose, Baltijos valstybių padėtį ir siekimus nušvietė dr. K. Bobelis, VLIKo pirmininkas, dr. L. Lukss, Latvių pasaulio bendruomenės vicepirmininkas, ir L. Savi, Estų pasaulio bendruomenės pirmininkas. Pagrindinis kalbėtojas buvo Per Ahlmark, buvęs Švedijos ministerio pirmininko pavaduotojas. Įžanginėje kalboje ir vėliau atsakymuose stipriai pabrėžė, kad reikia nepaliaujamai ir nenuilstamai kelti nepriklausomybės reikalavimus. "Tyla niekad nepadedą aukai, bet visada padeda žmogui žūdžiui ir prispaudėjui", – pradėjo Ahlmark savo kalbą. Toliau nurodė, kad nėra nė vieno sakinio Helsinkio akto VII ir VIII principuose, kuris nebūtų kiekvieną dieną, kiekvieną valandą Sovietų Sąjungos pažeidžiamas Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Demokratinė kraštų delegacijų pareiga Vienoje esanti kelti Baltijos valstybių klausimą. Tyleti reikiama sutikti, kad Hitlerio-Stalino 1939 m. sandėris yra svarbesnis už 1975 m. Helsinkio aktą. Neleiskime nusivylimui mus paralyžuoti ir nustoti reikalauti laisvės. Portugalijai gauti laisvę reikėjo keliasdešimt metų; neatrodė, kad sovietai pasitrauks iš Austrijos, bet pasitraukė.

Netikėtai atsilankė JAV delegacijos vadovas ambasadorius Warren Zimmerman, nors jam jokio specialaus pakvietimo nebuvo siūstas. Jis sutiko pakalbėti ir atsakyti į klausimus. Zimmermanas gerai pažįsta baltiečių reikalus. Jis ir Madride yra mums palankiai kalbėjęs. Dirbdamas diplomatinėje tarnyboje, buvo ir Maskvoje. Yra lankęsis Vilniuje ir Rygoje, bet ne kaip oficialus JAV ambasados pareigūnas. Jis patyrė lietuvių nuotaikas Vilniuje. Pareiškė, kad JAV delegacija kels žmogaus teisių ir apsisprendimo klausimus Baltijos valstybėse.

Kodėl rūpintis baltiečiais?

Antra Pasaulio baltiečių santalkos spaudos konferencija seminaro forma buvo surengta Algio Klimaitio tema "Kodėl mums turi rūpėti Baltijos valstybės?" Pagrindiniai kalbėtojai – Per Ahlmark, Švedijos buvusio ministerio pirmininko pavaduotojas, ir dr. Wolfgang Broer, Vienos dienraščio "Kurier" Rytų politikos redaktorius, negalėjo dalyvauti. Austrai kalbėtojai kun. Jakob Forg, žurnalistas Karl Ebinger ir čekas Jiri Nemec, vienas iš pasirašiusių čekų 77-nių chartą, kalbėjo daugiau apie filosofinius ir teorinius dalykus, atsisijusiuos praktines politikas. Baltiečių nuomonę išreiškė dr. A. Stiklorius (VLIKas), G. Meireovics (Pasaulio latvių bendruomenės narys), ir L. Savi (Pasaulio estų bendruomenės pirm.).

Klausimai ir komentarai iš negausios auditorijos parodė, kad austrams, bent ten buvusiems, baltiečių klausimai atrodė labai jau migloti. Vien moteris, dirbanti "Amnesty International" organizacijoje, pareiškė, kad pirmą kartą savo gyvenime išgirdo apie estus ir Estiją, kad centras jų grupei rekomendavo rūpintis estų kaliniu.

Vienas dalyvis klausė: jei sakote, kad negalite įtikinti konferencijos valstybes, tai ar ne geriau grįžti į Baltijos kraštus ir ten kelti daromas skriaudas? Kita dalyvė klausė, kodėl baltiečiai nerašo skundų apie aiškius teisingumo laužymus vykstančios konferencijos vadovybei? Pasiaiskinus, austrai konstatavo, kad jie labai mažai žino Baltijos valstybių bei tautų reikalus, kad reiktų daugiau informacijos.

Pasaulio įvykiai

NETIKĖTA STAIGMENA KALĖDOMS TAPO DR. A. SACHAROV ir jo žmonos Jelenos grįžimas Maskvon iš beveik septynerius metus trukusios tremties Gorkio mieste. Jiedu ten buvo išsiųsti 1980 m. pradžioje, kai dr. A. Sacharovas viešai pasmerkė 1979 m. gruodžio 27 d. pradėtą sovietinę invaziją Afganistane. Žmona Jeleną 1984 m. buvo apkaltinta Sovietų Sąjungos šmeižimu ir susilaukė oficialios tremties penkeriems metams. Leidimą dr. A. Sacharovui grįžti Maskvon ir vėl įsijungti Mokslių akademijos veiklon telefonu pranešė pats kompartijos vadas M. Gorbačiovas. Jelenai buvo dovanota likusioji baismės dalis. Dr. A. Sacharovo išlaisvinimas iš tremties Gorkyje yra siejamas su M. Gorbačiovo pradėtomis reformomis. Dr. A. Sacharovas šil-

ta buvo sutiktas Mokslių akademijos fizikos instituto seminare. Jam netgi buvo leistas cenzūros nekontroliuojamas pokalbis su JAV televizijos atstovais Maskvos televizijos centre, erdvių satelitu perduotas amerikiečiams. Dr. A. Sacharovas vėl pareikalavo Raudonosios armijos atitraukimo iš Afganistano, kai tik bus pasiektas politinis susitarimas, sustabdantis užsienio šalių kišimąsi į Afganistano reikalus. Reikalavimas palankus M. Gorbačioviui, kuris taip pat karo veiksmus Afganistane žada užbaigti ir atitraukti kariuomenę iš Afganistano, kai JAV, Pakistanas ir komunistinė Kinija sustabdytų ginklų tiekimą partizanams. Nėra jokios abejonės, kad M. Gorbačiovas tikrai nori septynerius metus trukusio karo su partizanais užbaigos. Derybose jis gali padaryti esminių nuoliadų dėl politinės Afganistano ateities. Dr. A. Sacharovas taipgi reikalauja laisvės politiniams kaliniams Sovietų Sąjungoje. Tą reikalavimą skatina žmogaus teisių kovotojo A. Marčenkos mirtis kalėjime dėl ilgai trukusio badavimo. Velionis priklausė 1976 m. įsteigta Helsinkio grupei, sekusiaj Helsinkio akto įsipareigojimų laužymą. A. Marčenką prisiminė ir tylos minute pasiūlė pagerbti JAV atstovus W. Zimmermannas Helsinkio akto peržiūros konferencijoje Vienoje. Iš posedžio tada protestuodami išėjo Sovietų Sąjungos ir Bulgarijos atstovai.

Nori demokratijos

Prieš Kalėdas komunistinė Kinija susilaukė masinių studentų demonstracijų, prasidėjusių Sanchajuje, persimetusių į kitus miestus ir netgi sostinę Pekingą. Studentų nešti šūkiui reikalavo didesnę demokratijos, daugiau laisvės, informacijų spaudoje. Demonstruojantys studentai skundėsi, kad jie apie savo politinę veiklą daugiau sužino iš užsienio radijo negu iš vietinės spaudos. Kompartija jėga nebandė sustabdyti demonstrantų, tik keliose Pekingo vietovėse uždraudė demonstracijų rengimą. Demonstrantams buvo pažadėta duoti daugiau laisvės šiemet įvyksiančiuose vietinio pobūdžio rinkimuose.

Istorinis skrydis

Amerikiečiai lakūnai Dick Rutan ir Jeana Yeager prieš Kalėdas įgyvendino savo svajonę apskristi aplink pasaulį be nusileidimo ir kuro papildymo ore. Skrydžiui iš Kalifornijos Mojave dykumos jie panaudojo eksperimentinį lengvos konstrukcijos lėktuvą "Voyager", kurio sparnuose ir trijų dalių liemenyje buvo įrengta septyniolika kuro tankų. Tuščias lėktuvas svėrė tik 900 svarų, o su kuru – beveik 13000 svarų. Du varikliai buvo lakūnams skirtos kabinos priekyje ir užpakalyje. Pavojingas buvo pakilimas, nes sparnai linko nuo kuro svorio, galai lietė žemę. Skrydžiui aplink žemę buvo numatyta 40.019 kilometrų, bet kelionė pailgėjo iki 41.840 km, bاندant išvengti pakeliui sutiktų audrų. Lakūnai Kalifornijos dykumon grįžo ir nusileido po septynių dienų, tris minutes ir 45 sekundes trukusio skrydžio. Jiedu niekias pavertė prancūzų klasiko Jules Verne (1828–1905) fantastinį taisy laikaus romaną "Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų".

Riaušės Alma Atoje

Studentų riaušėmis pasibaigė M. Gorbačiovo nutarimas Kazachstaną nuo 1964 m. valdžiusį kompartijos vadą D. Kunajevą pakeisti rusu G. Kolbinu. Kazachstanas yra mahometonų respublika Sibire. M. Gorbačiovas buvo nepatenkintas L. Brežnevo patikėtinu D. Kunajevu, pažeistui plačiai paplitusios korupcijos valdžios sluoksniuose. Studentus Alma Atoje suerzino vietinio kompartijos veikėjo pakeitimas iš Maskvos atsiųstu rusu G. Kolbinu. Riaušės tapo tautiniu protestu, kuris pasireiškė kalinių išleidimu iš vietinio kalėjimo, maisto parduotuvės ir

Šiame numeryje:

Spaudos konferencija Austrijos sostinėje

Dalyvio išpūdžiai apie ten iškeltą Baltijos valstybių klausimą

Siaubo ir nevilčios dienos

Nuotykių bėgant iš sovietinės kariuomenės pas sąjungininkus

Marija ir Izraelis

Hebrajų universiteto profesorius pažiūra vokiškame leidinyje

Palaimintojo pavardės klausimu

Arkivyskupas Jurgis Matulaitis-Matulewicz ar tik Matulaitis?

Viena diena Maskvoje

Pastabos P. Amerikos žurnalisto apie sovietinį gyvenimą

Berlyno mirties siena

Užtvara, pastatyta prieš 25 metus, skiria Vakarų nuo Rytų

"Jis nesunkus – jis mano brolis"

Praėjusios šventės, gausios dovanos bei labdara ir tikrovė

"Nežudyk manęs, aš būsiu tavo saulė..."

Kalėdinis Telšių vyskupo A. Vaičiaus žodis tikintiesiems

Dvi knygos – lenko ir izraeliečio

Vienas rašo apie lenkus karius, kitas – apie žydus

"Aušra Paliūnuose"

Recenzento žvilgsnis į rašytojo Vytauto Alanto romaną

TEVIŠKES ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$22, pusmetinė — \$12, rėmėjo — \$25, garbės — \$30
(Amerikoj — JAV doleriais). Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$22.00 per year, \$12.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

RELIGINIAME GYVENIME

Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos delegacijoms Vienoje vysk. P. Baltakis ir Religinės lietuvių katalikų šalpos reikalų vedėjas kun. K. Pugevičius įteikė raštą, prašantį kelti konferencijoje Sovietų Sąjungos įvestą Lietuvoje katalikų spaudos klausimą, nes tai prieštarauja Helsinkio aktui. Taip pat tame rašte prašoma reikalauti, kad sovietai paleistų kalinamus kunigus — A. Svarinską, S. Tamkevičių, J. K. Matulionį, leistų Lietuvos dvasiškiams dalyvauti Lietuvos krikščionybės iškilnėse užsienyje, kad leistų vysk. J. Steponavičiui eiti Vilniaus arkivyskupijos apaštalinio administratoriaus pareigas, kad grąžintų tikintiesiems konfiskuotas bei uždarytas šventoves.

Sovietinės propagandos laikraščiuose, skirtuose vakariečių informacijai, kartas nuo karto pasirodo straipsniai, kuriuose rašoma apie religijos laisvę sovietų okupuotoje Lietuvoje. Juose bandoma nuslėpti tikrąją būklę ir parodyti, kad religinis gyvenimas tenai nevaržomas, nors iš tikrųjų vyksta tikinčiųjų persekiojimas plačiausiu valstybiniu mastu. Prancūzų kalba leidžiamas sovietinis žurnalas "Magazine France — URSS" 1986 m. lapkričio laidoje paskelbė plačią informaciją apie Kauno kunigų seminariją, kuri seniau priimdavusi tik 5 kandidatus kasmet ir turėjusi iš viso tik 25 klierikus; dabar jų yra 121. Pasak seminarijos vicerektoriaus kun. Vytauto Vaičiūno, dabartinė būklė esanti normali. Tik pradžioje, įvedant socialistinę santvarką, esą buvo klaidų iš abiejų pusių. "Mūsų ideologiniai principai, mūsų pasaulio sampratos, žinoma, yra labai skirtingos, tačiau turime nemažai bendrų dalykų" — pareiškė kun. V. Vaičiūnas. O tie bendri dalykai K. Bendrijai ir sovietinei valdžiai esą siekimas žmonių tobulėjimo, kad jie būtų geri piliečiai.

Prie informacinio straipsnio pridėtos trys nuotraukos — Kauno kunigų seminarijos profesorius, klierikų ir pastato.

Tame pačiame sovietiniame žurnale įdėta ir kita plati informacija, pasirašyta Jacques Fournier, apie religinę būklę Lietuvoje. Joje sakoma, kad sovietinėje Lietuvos respublikoje yra trys sluoksniai: vieni jų nori nepriklausomybės, kiti priitaria dabartinei santvarkai, nors apgalvėdama tikybines laisvės suvaržymus, tretieji patenkinti esama būkle. Toje informacijoje taip pat sakoma, kad Lietuvoje lankėsi Vengrijos kardinolas Lekai kaip Šv. Tėvo delegatas šv. Kazimiero sukakties iškilnėse. Tai klaida. Mėnėtas kardinolas lankėsi visai kitu titulu ir ne kazimierinėse iškilnėse. Kita klaida — Panevėžio kunigų raštas M. Gorbacioviui, prašantis leisti eiti savo pareigas buvusiam Panevėžio vyskupui. Bet vysk. R. Krikščiušas, buvęs Panevėžio vyskupijos apaštalinis administratorius, nėra sovietinės valdžios nušalintas, tad joks prašymas tai valdžiai nėra reikalingas. Vysk. R. Krikščiušas pasitraukė dėl kitų priežasčių. Panevėžio kunigai savo rašte Gorbacioviui reikalavo atšaukti religijos persekiojimą. Tai matyti "LKB kronikos" 70 ir 71 nr.

Religijos laisvės suvaržymai bei tikinčiųjų persekiojimas Lietuvoje, plačiai skelbiamas užsienio spaudoje, matyti, parūpo sovietinėm įstaigom. Jos stengiasi paneigti žinias apie tikinčiųjų persekiojimą ir skelbia apie Kauno kunigų seminarijos klestėjimą. Tokias informacijas paskelbė sovietinė užsienio spauda ne tik prancūzų, bet ir anglų kalba. "Soviet News and Views" 1986 m. 21 nr. iš-

spausdino informaciją apie Kauno kunigų seminariją. Esą Lietuvoje dabar yra 630 parapijų ir apie 700 kunigų. Kauno kunigų seminarija per 40 metų išleisti apie 500 naujų kunigų. Seminarija esanti išlaikoma tikinčiųjų aukomis. Sovietinė valdžia nesikišanti į tikybinius reikalus. 1985 m. buvo išleista 12 naujų kunigų, 1987 m. seminariją baigs dvigubai tiek kunigų.

Kaip matyti iš sovietinės informacijos, Lietuvoje vyksta normalus tikybinių gyvenimas, o kunigų seminarija klestėti klesėti. Tai apgauli informacija. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo 4 kunigų seminarijos. Visos parapijos turėjo savo kunigus. Dabar jau apie 150 parapijų neturi savų kunigų, yra aptarnaujamoms kaimyninių parapijų kunigų. Visai nėra tikybinių spaudos, uždarytos vienuolijos. Per 40 metų leista spausdinti vos vieną kitą liturginį leidinį bei maldaknygę. Sovietinė propaganda to nemini. Ji nutyli sąžinės kalinius, suimtus bei kalinamus ir nužudytus kunigus. Nieko nesako apie Sibire kalintus kunigus ir pasauliečius. Tikrą tikybinių būklę Lietuvoje atskleidžia "LKB kronika", registruodama gausius persekiojimo faktus. Kad sovietinė valdžia nesikiša į tikybinius reikalus, tai komunistinė pasaka. Daugiausia ji kišasi per religijų reikalų įgaliojimą — P. Anilionį.

Prancūzų katalikų mėnraštis "Panorama" 1986 m. lapkričio nr. išspausdino straipsnį "Chrétiens aux pays baltes", kurio autorius — Joseph Templier, lankėsis su grupe prancūzų Baltijos kraštuose. Trumpai priminęs jų kraštų praeitį, autorius pažymi, kad jie yra Maskvos valdomi neva kaip respublikos. Baltiečiai ir ukrainiečiai esą sudaro pusę gyventojų Gulago salyne (Lageriuose). Lietuva savo katalikybę esanti panašiai į Lenkiją. Krikščionybė ir Baltijos kraštų atėjusi vėlai, nes buvo nešama ant kardų smaigalių. Jiems nugalėti Lietuva turėjo susidėti su slavais. Tai padaręs Jogaila. Religijos persekiojimo liudininkas esąs ateizmo muziejus, įrengtas šventovėje — pačioje Lietuvos širdyje Vilniuje. Tai matyti ir vingiuotuose žmonių atsakymuose. Į kunigų seminariją Kaune priimama tik 30 kandidatų dėl "vietos stokos", nes valdžia neduodanti didesnių patalpų. Panaši būklė Rygos kunigų seminarijoje. Rygos vyskupas kardinolas Vaivods esąs visų Sov. Sąjungos katalikų vyskupas, išskyrus Lietuvą. Estijoje tęsą 200 katalikų. Tالية esanti vienintelė katalikų šventovė visame krašte. Joje pamaldos laikomos lotyniškai senąja tvarka.

Prancūzų lankytojus Lietuvoje nustebino jaunimas, užaugęs ateistų šeimoje, bet išlikęs krikščionišku. Profesinėse jų organizacijose slapty sueigų metu esą kalbama apie Evangeliją. Vienas tokių esąs netgi slaptas seminaristas. Komunistinės ideologijos palikta dvasinė tuštuma ir paneigimas antgamtinio prado esą skatina jaunimą įsikišti krikščionybės. Baltijos kraštuose nesą vienuolijų. Vienas kunigas Rygoje pareiškė: "Geriausias vienuolynas yra tas, kurį įsteigė Jėzus Kristus, būtent tikinčiųjų Bendrija". Straipsnio autorius priduria: "Šis atsakymas primena mums pirmuosius krikščionybės šimtmečius, kai kultūrinė aplinka buvo tokia, kad tikintiesiems nereikėjo trauktis iš pasaulio, norint gyventi šalia to pasaulio. Tokia yra Baltijos kraštų krikščionių būklė."

• Supažindinkite savo draugus su "TEVIŠKES ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresu. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Siaubo ir nevilties dienos

Likimas lietuvių pabėgėlių, patekusių į Raudonąją armiją Vokietijoje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Pasiruošimas bėgti

Gerokai po pietų pasiimu karabiną ir nueinu pas "snaiperius". Audrius pasiima savo šautuvą ir nutariam eiti žvalgyti apylinkes. Pamažu išeinam miško link ir pamatom, kad Boliukas iš paskos atlapnoja. Jis mus visą laiką sekė ir nė žingsniu neatsilieka, jei tik kur pajudam. Be kvapo atbėgęs sako:

— Norit imkit ar ne, bet aš vis tiek seksiui paskui judu...

— Gali eiti, nes mes tik pasižvalgyti einam, už tai tau nieko apie tai nesakėm, — atsakėm kartu su Audriumi.

Einame visi trys. Pereinam vieškelį ir, priartėję prie geležinkelio, sutinkam kurstantį iš savo kuopos. Paėję kiek toliau stoties link, sutinkam dar daugiau.

— Kur taip apsiginklavę žygiuojat? — klausia ruseliai.

— Antklodžių einam ir vagonus įsiekoti, — atkerta.

Mat prie stoties buvo rusų sulaukęs didelis karinis vokiečių transportas, kuris buvo išdraskytas ir apiplėštas. Tai ten kareiviai eidavo pasirinkti vokiškų antklodžių. Mes irgi nueinam prie vagonų, susirandam po antklodę ir einam geležinkelio pylimu tolyn ir vakarus. Už stoties pievoje ganosi keletas arklų, bet sargybą nesimato. Dar kiek pažygiavę sustojam ir nutariam grįžti atgal, o bėgimą bandyti kitą dieną. Jau saulei gerokai nusileidus, grįžtame atgal, bet mūsų niekas nepasigedo ir neįsikišo. Kelias dabar jau šiek tiek bus žinomas, ir bėgimas bus daug lengvesnis.

Staigmėna

Tačiau sekančią dieną laukė staigmėna, kuri gerokai įvarė baimės. Gavom įsakymą pilnoje kautynių aprangoje ir su kuprinėmis rinktis prie pulko štabo. Mums atžygiavus, pradėjo žygiuoti kiti batalionai ir atskiros grupės. Matom jau ne juokai, nes susirinkus visam pulkui galim išžygiuoti tolyn nuo sienos. Nuotaika visų lietuvių, o ypač mūsų trejetuko, neaprašoma. Tada sudiev visom svajonėm apie pabėgimą.

Batalionams išsirikavus, atvyksta pulko vadas su savo štabu ir prasideda apžiūrėjimas. Tikrina aprangą, ginklus, kaikiurių net kišenes apžiūri. Tokio nuodugnaus apžiūrėjimo išdavos aiškios — gausim netrukus įsakymą žygiui. Tuojau kareivių tarpe pasklido gandas, kad pulko štabo turtas kraunamas į vežimus. Mat mūsų pulkas mažai turėjo sunkvežimių, viskas buvo vežama arkliais. Apžiūrėjimas baigiamas praeinant pro pulko vadą su daina. Mūsų "rasviečių" grupė, kuri buvo įvairiatautė, blogai sudainavo, todėl dar kartą sugrąžina atgal ir vėl pakartotinai turim praeiti dainuodami. Grįžtam visai pavakary.

Nuėjus į batalioną vakarienes, pirmas klausimas: ar gurguolės pakraunamos, ar ne? Paaiški, kad abiejuose batalionuose gurguolės pilnai pakrautos ir tik laukia įsakymo žygiui.

Rizikingas apsisprendimas

Kursų pamokos tą atmintiną dieną buvo kaip tik pulko štabe. Aiškiai matėm, kaip atvažiuoja tušti sunkvežimiai ir gurguolės, o išvažiuoja pakrauti. Štabo kambariai tušti ir tik mūsų balsai aidai. Pamokose jau nieko nebegirdžiui ir neįsikišo, nes visos mintys įtemptos, norisi, kad tik greičiau baigtųsi pamokos.

Grįžęs iš kursų pasiimu karabiną, susidedu į kišenes šovinius ir visą, kiek turėjau, duoną. Duonos paskutiniui laikui nebuvo galima laikyti pas save, ją reikėjo suvalgyti valgykloje. Einu pas Audrių, randu jį šautuvą bevalantį.

— Audriau, paskutinė diena šiandien, bėgam... — Jis pažiūrėjo į mane ir sako:

— Sėsk, juk tai pasiutusi rizika...

Nieko į tai neatsakau ir tylėdamas sėduos šalia jo. Tačiau jis neilgai galvoja, greit apsisprendžia, atsikelia ir sako:

— Eik, pašauk Boliuką, o aš tuo tarpu pasiimsiu šovinius.

— Grįžtu atgal, Boliuką randu miegantį, pajudinu už peties: — Einam, jau paskutinis laikas...

Skubiai pašokęs pasiima šautuvą ir nieko neklausdamas eina paskui mane. Pas Audrių randam daugiau susirinkusių lietuvių.

— Ar neišeinat tik medžioti? — klausė vienas.

— Stepai, ar tik nebėgat dabar? — klausia Juozas.

— Ak, iš kur tu išsigalvoji apie bėgimą, — nekantriai užgindijam.

Pagaliau išeinam

Mums pasidaro pikta, kad tiek daug akių mato, bet kitos išeities nėra. Mudu su Boliuku išeinam per kalniuką, o Audrius atskirai per pievą. Susitiki sutarėm miške prie geležinkelio.

Kokie sunkūs pirmieji žingsniai, kaip smarkiai daužosi širdis! Kad tik pasisektų, kad niekas nesuprastų... Niekieno netrukdomi atsitolinam nuo stovyklų, pereinam parugę ir per bulvių lauką kopiam į mišką. Iš kitos pusės matom ateina Audrius ir įlenda į mišką. Mudu pagreitinam žingsnį, bet vos įeinam į mišką, sutinkam du kareivius:

— "Tovarišč", ar einate į sargybą? — klausia vienas.

— Greit kumšteliu Boliukui į pašoną, kad tylėtų.

— Taip, einam pakeisti, — atsakau meluodamas.

— Ar daug šiandien pagavot bėgančių vokiečių? — užklausa kitas kareivis.

— Šiandien nedaug, tik tris, — atsakau, brisdamas toliau ir melą.

— Sėkmės jums sargyboje! — palinki mums nutolstant.

Vargšai jie apsiriko, manė, kad mes iš pirmo bataliono. Perėję mišką, ateinam prie geležinkelio. Audrius nėra. Tik girdime jis nekantraudamas švilpia jau priešakyje:

— Greičiau, greičiau!... — atbėgus mums sako:

— Skubėkim, nes turėjau liksiems pasakyti, kad jau išeinam. Jūs taip pat bandykit bėgti, jei mums pasiseks.

Plakančiomis širdimis, bet greitai ir tvirtu žingsniu nusukam geležinkelio pirmyn. Tylėdami pereinam plentą ir stoties rajoną. Lengviau atsistūdam, nes toliau nuo stovyklų gal nieko nesutiksime. Taip geležinkelio pylimu einam kompius penkis kilometrus. Vienuose tankiuose krūmuose sustojam ir apsižvalgom. Nieko aplinkui nematyti, o saulė jau leidžia paskutinius atsivėkinimo spindulius. Šiuose krūmuose pasilikti ir laukti nakties nesaugu, kiekvienam atveju užėję gali surasti.

Slepiamės vamzdyje

Nusileidę nuo pylimo, einam grioviu, kuris iki krūtinės žolės prižėlęs. Čia netikėtai Audrius suranda po pylimu cementinį vamzdį, į kurį galima šiaip taip įlįsti. Mudu su Audriumi — iš abiejų galų, o per vidurį — Boliukas. Prieš sulįsdami į vamzdį, sumundžiojame žolę išlyginam, kad nesimatytų, jog vaikščiota ir uždengtų.

Viduje vietos labai mažai — apsisverti nėra kaip, vos nevis gulėdami ant pilvų užsitasom šautuvus ir pasidedam prie savęs. Vis tiek mažai vietos, jei pastebėtų, nes gulintys vamzdyje kaip žiurkės išsaudytų. Mūsų jau ankščiau sutarta, jei pastebės, gimsimės iki paskutinio šūvio, o paskutiniuoju patys prisibaigsime. Jei kurį sužeis, nepaliksime gyvo — išnešime arba patys nūsiausime. Taip geriausia išeiti; jei mirti, tai savo valia, bet ne nuo budelių rankų.

Sugulę tylime, nes ir menkiausias sušalėjimas garsiai nuneina per vamzdį. O gulėti reikia ilgai iki kokios pirmos valandos nakties. Jau ir minutės prie įtemptų nervų lėtai slenka, o ką bekalbėti apie ilgą valandą. Apsisverti ant kito šono nėra vietos: tirpsta kojos ir rankos. Girdėti girdim, kad ir mažiausia šlamėjimą, bet visa blogybė, kad nieko nesimato, nes gulim apačioje po geležinkelio pylimu.

Mums taip tyliai begulint pradeda laukinės pelės vis arčiau ir arčiau bėgioti. Išdrąsinusios dvi pribėga visai prie veido, rankų negaliu pajudinti, o jos ko gero dar su-

galvos man po šonu palįsti. Kai pelės visai priartėja prie veido, aš pajudinu galvą ir jos išsigandusios neria ne lauk iš vamzdžio, bet tiesiai po manim. Riktelė puse burnos ir pradėdų neramiai judintis. Pelės neria į kitą vamzdžio galą ir išgąsdina Audrių. Tas buvo bepradėdas barti mane, kad triukšmą keliu, bet išgąsdintas irgi pradeda judėti. Tačiau pelės atgal nebegrižta ir toliau ramiai gulime.

Išlendam iš slėptuvės

Valandos lėtai slenka, o dar vis netemsta. Mincijų tūkstantčiai praeina. Kad tik nesurastų, nepagautų ir laimingai pabėgtume! Pamažu pradeda temti. Pasidaro lengviau, nes jau nakties metu šios užmas kuotos slėptuvės tikrai nieks nepastebės. Anglų pusėje girdisi šniokščia ir švilpia garvės, o rusų pusėje tyla. Galų gale visai sutemsta, nors birželio naktys labai šviesios. Dar vis laukiam, kada pasidarys tamsiau, ir nesiryžtam lįsti lauk.

Laikrodžio nėra vienas neturime, bet jau atrodo bus gerokai po vidurnakčio, kai pradėdam lįsti iš slėptuvės. Dabar jau šliaužte ir ropomis tegalėsime judėti. Pirmam tenka lįsti iš slėptuvės man. Jausmas nesmagus, rodos, išlindusį jau kas ir čiups už pakarpas. Tačiau ilgiau lindėti negalima, nes gali būti per trumpa likusi nakties dalis atlikti šiai kelionei. Belendant lauk, ir akmenys per daug čėža, ir po kojom linkstanti žolė treška. Išlindus tuoj pat pasirodo ant geležinkelio pylimo žmogaus silueta. Staiga suspaudęs šautuvą rankose, krintu atgal į griovį. Tyliai draugams sušnabždu:

— Atsargiai! Ant geležinkelio kažkas yra, tur būt sargybinis...

Palengva ir jie išslenka. Dabar visi įtempiam klausą ir, nieko neužgirdę, ant pilvų šliaužiam į netoliese esančius krūmus. Silueta nepajudą nė žingsnio, ir mes jam greit pranykstam iš akių. Kas tai buvo: ar snaudžias sargybinis, ar kas kita, nežinia.

Slenkam sienos link

Krūmuose betupėdami, galutinai nustatom kuria kryptimi judėti. Prieš akis tuščias arimas, kurį menuliu šviečiant tenka persliaužti. Pirmas šliaužia Audrius, po jo per keletą metrų atsilikęs aš ir toliau Boliukas. Sukandę dantis ir viskam pasiryžę pamažu šliaužiam pirmyn. Judėti galima labai pamažu, nes viešioj rankoj tenka laikyti šautuvą, o kita pasiremiant šliaužti. Išlenkam į dobilų lauką, čia jau geriau judėti, nes aukšta žolė dengia. Tą tarpą pereinam pusiau klupst.

Ateinam iki alksnyno, kuriame Audrius su Boliuku po kasimo darbų išsėdavo. Už alksnyno užtinkam antros apkasų linijos pradėtus darbus. Apkasai vos pradėti kasti. Po darbo kastuvai sumesti ir palikti apkasuose. Greit juos paliekam, ir prieš akis atsiveria platus kelias, apsidintas medžiais. Tas kelias veda iš pirmo bataliono tiesiai į pasienį. Naktis šviesi ir gana toli matyti. Toli dešinėje matyti kaimelis, kuriame eidavom sargybas, bet šiaip nieko nematyti ateinant. Ilgokai gulim pievos žolėje, nesiryždami per kelią pereiti. Niekas keliu nejuda, tik toluoj sargybą vietose kartais šmėkšteli elektros lemputės spindulys. (Bus daugiau)

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

A+I IZABELEI PRASAUSKIENEI

mirus Lietuvoje,

jos mamą MAGDALENĄ ZENKEVIČIENĘ, brolių JUOŽĄ su šeima ir kitus gimines giliai užjaučiame —

Pacevičių šeima

A+I ANTANUI BUTKEVIČIUI

mirus Lietuvoje,

jo brolių kun. J. K. BUTKŲ, OFM, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

Ramovėnų skyrius

Marijai Pečiulienei

iškeliavus amžinybėn,

dukrom — NINAI ir VALEI bei jų šeimoms nuoširdžiai užjaučiam —

Ona Šostakienė

A+I JUOZUI URBONUI

mirus,

seserį EUGENIJĄ URBONAITĘ, brolių LINĄ URBONĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame —

Mečys ir Valė Šniuoliai

Ramūnas ir Aleksandra Šniuoliai

A+I ONAI RUMBUTIENEI

iškeliavus į amžinąją būtį,

sūnų JUOŽĄ su šeima, dukras — ONUTĘ, JADZĘ, EMILIJĄ ir STASĘ su šeimomis bei kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame netekus arti šimto metų amžiaus sulaukusios, močiutės bei prosenelės —

P. S. Eismantai
J. R. Jurgučiai
V. A. Kėžinaičiai
J. R. Pleiniai

S. St. Rakščiai
B. Br. Venslovai
K. A. Bungardos
L. Eug. Klevai

PADĖKA

Mylimam vyrui ir tėvui

a. a. JUOZUI BERSĖNUI

mirus, savo liūdesio valandose susilaukė daug užuojautos iš mielų giminių, draugų ir pažįstamų. Esame visiems dėkingi.

Dėkojame klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už aplankymą ir suteiktą paskutinį patarnavimą ligoninėje, klebonui kun. J. Staškui, kun. B. Pacevičiui ir kun. E. Putrimui už šv. Mišias, Rožinį ir maldas laidotuvių namuose.

Nuoširdžiai dėkojame: karsto nešėjams, Jonui Govėdai už vargonavimą, organizacijų atstovams už atsisveikinimo žodžius, visiems pagerbusiems velionį savo atsilankymu laidotuvių namuose, šventovėje ir palydėjusiems į kapines, atsiuntusiems gėles, aukojusiems šv. Mišias. Dėkojame pareiškusiems užuojautas asmeniškai, spaudoje ir per radiją, taip pat gausiai aukojusiems Kanados lietuvių fondai, Tautos fondai, "Tėviškos žiburiai" ir "Canadian Cancer Society".

Dėkojame poniams už skanias pyragus ir B. Stanulienai už pusryčių paruošimą.

Sunku mums visus išvardinti. Prisiminsime jus visada savo širdyje.

Nuliūdę: žmona Elena, sūnus Augėnėjus ir Marti Vida dukros Zita ir Sigita

Canadian Art Memorials Ltd.

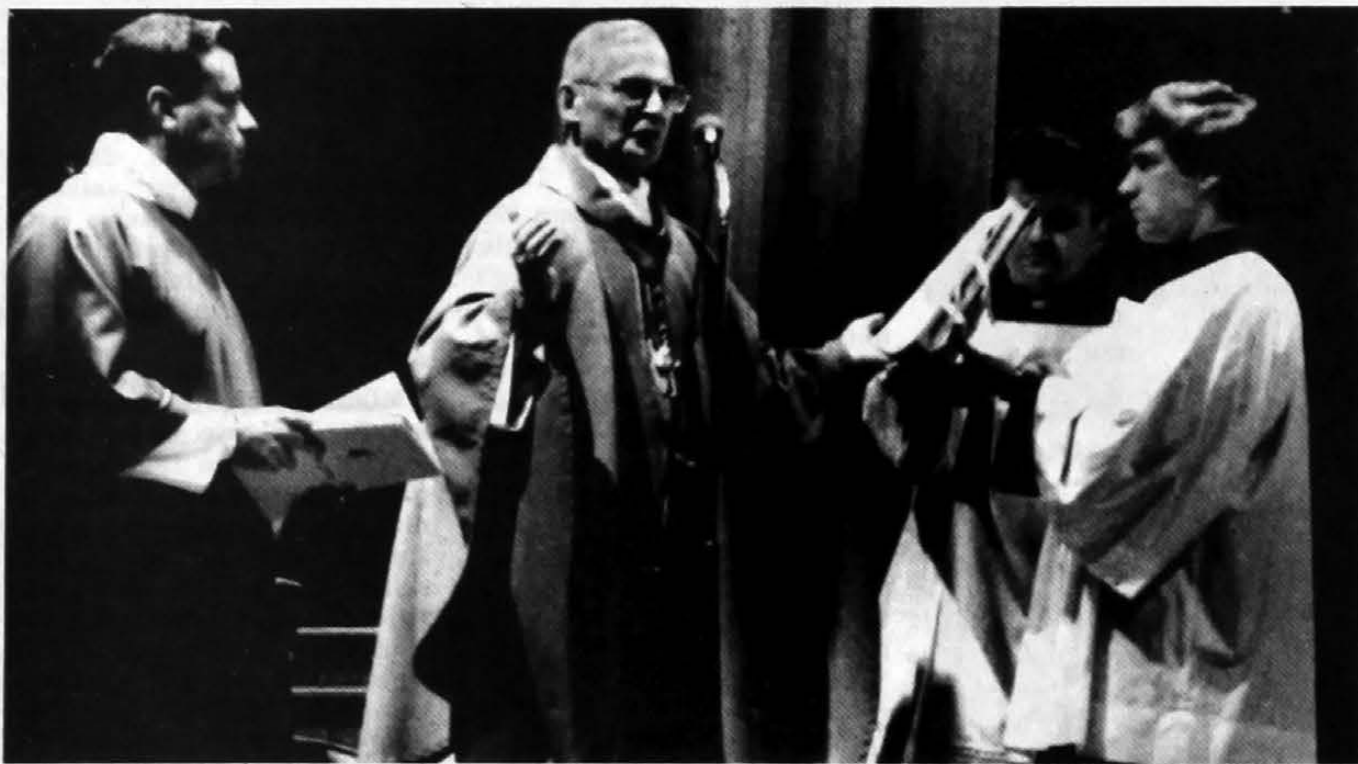
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniskai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas — St. Prakasas.
Tel. 233-4486

Arkivyskupas J. C. SALATKA laiko pamaldas Šv. Patriko katedroje Niujorke, minint Religinės lietuvių katalikų šalpos 25-rių metų sukaktį. Pamaldose dalyvavo daug amerikiečių katalikų ir apie 500 lietuvių

Marija ir Izraelis

Žydo pažiūra į Jėzaus Kristaus — Išganytojo motiną Mariją bei jos vietą krikščionių tikėjime

V. Vokietijoje Herderio leidykla Freiburge i. Br. 1985 m. išleido knygą „Die Gestalt der Mutter Jesu in juedischer und christlicher Sicht“ (Jėzaus motina Marija žydu ir krikščionių požiūriu). Toji knyga buvo išversta į anglų kalbą ir išleista 1986 m. „Fortress Press“ Filadelfijoje pavadinimu „Mary, Images of the Mother of Jesus in Jewish and Christian Perspective“. Tarp kelių žymių autorių straipsnių yra ir žydo profesoriaus straipsnis, kurio tik ištrauką čia pateikiame. RED.

Tai, ką aš čia rašau, yra meditacija žmogaus, kuris vėl buvo išrinktas ir pasmerkta groti žydišku smuiku trijuose tonuose, būtent katalikų-protestantų-žydu. Tačiau man, sėdintiam tame ekumeniniame kalejime, niekas negali pakenkti teisės giedoti savitą šlovės giesmę žydu Marijai, net ir tuo atveju, jei kultų pavojus būtų nesuprastam tu, kurie praeis pro auksinį mano narvo langelį. Tai nebus pastoralinė idilija apie žydę motiną Mariją, nes jos gyvenimas tikrai nebuvo idiliškas, remiantis bet kurios konfesijos duomenimis. Man darosi aišku, kad Marijai esu skolingas meditacijai, nepriklausomai nuo dogminės įvairių konfesijų raidos bei galbūt nepaliesia dogminio pozicijų.

Kaip žydas, esu keistoje padėtyje, lyginant su dauguma protestantų. Kalbant Marijos klausimu, aš nesu dilginamas priešimomis jausmo. Aš suprantu kaip tokia dilginanti reakcija prieš Mariją atsirado „tarp atsisakyusių brolių“. Marijos kultė buvo ir dabar dar yra daug pertempimų ir net klaidų. Jau Erasmus Roterdamiets peikė tuos, kurie pasitiki daugiau Mergele Dievo Motina nei jos Sūnui (Praise of Folly, chap. 40).

Antra dingstis, dėl kurios kyla įtampa Marijos atžvilgiu, yra kritiškas protestantų požiūris į tikinčiųjų Bendrijos tradiciją ir įpareigojantį pobūdį dogminių senovės ir dabarties santarbių nuosprendžių. Protestantai gali juo lengviau kritikuoti pamaldumą į Mariją, nes jie pripažįsta įpareigojantį pobūdį tik tai Naujamam Testamentui, kuriame jie randa tikrai silpnas atramas mariologijai.

Yra ir trečia dingstis negatyviai protestantų reakcijai Marijos kultė. Ta dingstis, bent mano nuomone, yra mažiausiai pagrįsta. Jau gana seniai protestantuose išsivystė beveik prietaringa šventumo bei šventinio baimė. Ir tai todėl, kad jų nuomone šventumas bei šventinimas yra pagoniški prietariai. Iš esmės tai pateisinama laikysena, tačiau ji gali lengvai pastūmėti į priešingą kraštutinumą: žmogus, pildamas vandenį iš vonios, gali išmesti ir kūdikį. Šventumas bei šventinimas tuo atveju gali tapti įtartinu dalyku. Katalikų Bendrijoje ir jai giminingose Bendrijose Marija yra laikoma šventumo versme, nes ji yra Jėzaus motina. Baimė netikro šventumo, galinčio vesti į stabo garbinimą, yra trečia dingstis, dėl kurios daugelis, įskaitant nemažą dalį katalikų, neteikia Marijai didžiųjų pagarbos.

Visų laikų ir tipų judaizmui šventumas yra susietas su vieta, su tam tikru laiku ir su tam tikru veiksmu. Tai neatskiriamas dalis religinės žydu sistemos. Žydas gali pergyventi

šventumą. Dėl to, man rodosi, žydas nejučia tų užvarų, vertindamas Marijos šventumą Bendrijoje, kuri apsunkena daugeliui krikščionių suprasiti Marijos kultą, praktikuojamą katalikų. Antra vertus, aš turiu pripažinti, kad žydui ar nežydui yra nelengva įsisavinti pagarbą Marijos kulto vertinimą, jeigu nėra auklėtas katalikiškoje tradicijoje nuo pat mažens. Dėl to niekas neturėtų kritikuoti žydu ar protestantų.

Čia iškėliau keletą teorinių minčių, reikalingų aiškinant pagrindinę Marijos reikšmę. Tai darydami, neturėtume užmiršti, kad kalbame apie realią, gyvą žydę moterį. Šis faktas turėtų pažadinti visuose pagarbą istoriniam Marijos pagrindui.

Antra teorinė mintis: ir judaizmas, ir krikščionybė yra tikėjimo keliai, kurių pradinis pagrindas yra istoriniai faktai. Be jų, kaip žinome, nėra kito kelio. Dėl to Marijos istoriškumas, jos garbės tikrovė ir jos kančia yra jos kulto pagrindas krikščionyse. Šios žydės moters tragedija yra nuolatinis kančios kelias jos pačios tautos, būtent žydu.

Kaip matysime toliau, Marija gali būti suprasta kaip tikinčiųjų Bendrijos ir jos tautos simbolis. Neužmirština, kad kadaise ši moteris, supolingoji motina, vaikščiojo šioje žemėje. Mater Dolorosa nėra teologinė sąvoka ar kokio nors pirminio modelio stiprus pergyvenimas, bet realus asmuo, kuris buvo įkvėptas džiaugsmo ir niekad nenuagailėtas neapsakomos kančios.

Mahometonai, žyda, įvairių konfesijų krikščionys, liberalai ir konservatoriai, net ateistai, — visi, kurie pripažįsta Jėzaus buvimą, sutiks, kad jo motina Marija ji sieja su žydu tauta. Kitaip tariant, Jėzaus motina buvo žydė ir gyveno žydišką gyvenimą. Ir, kaip sako Lukas, ji gyveno pagal religinę žydu tradiciją. Niekur neskaičiau, niekad negirdėjau, kad Marija būtų kritikuojusi savo moto žydu gyvenimą arba kad bent kiek būtų nesilaikiusi Mozės įstatymo. Pateisinamai ar ne toji įtampa buvo palikta jos Sūnui. Nesu linkęs čia liesti šį klausimą, nes kaskart vis aiškiau matau, kaip giliai yra įsitikinę krikščionys, jog tarp Jėzaus ir judaizmo tyro įtampa. Toji įtampa yra nepakeičiama, šventa sąlyga daugelio krikščionių — teologų ir tikinčiųjų.

Aš niekad negirdėjau sakan, neskaitant vienos reikšmingos išimties (Gottfried of Saint Victor ca 1194, Red.), kad vienas iš Marijos kulto bruožių yra tikėjimas esą ji (Marija) savo neapsakomo skausmo bei pykčio metu pavadino žydu dievažudžiais. Mesti jai tokį kaltinimą reikštų suniekinėti jos kančią. Bet kaip ten bebūtų, tiems, kurie šį bei tą žino apie krikščionybę, Marija yra žydiškos kilmės Kristaus motina.

Jėzaus motina buvo vadinama Miriam — tai būdingiausias ano moto žydu moterų vardas. Jis dažnai minimas garsiojo žydu istoriko Juozapo Flaviaus raštuose. Tokį pat vardą turėjo ir mylima žmona piktos Herodo, kuris dėl savo žiaurumo ją nužudė. Fridrichas Hebbelis tą tragediją panaudojo garsiajam sa-

DAVID FLUSSER,
Hebrajų universiteto
profesorius Jeruzalėje

vo scenos veikalui. Jame karalienė vadinama Mariamne. Tai sena klaida, padaryta persinėjant originalinį vardą Mariamne. Pastarasis vardas yra dailioji forma vardo Miriam. Jėzaus motina Naujajame Testamente taip pat vadinama šiuo vardu. Anuo metu vardas Miriam buvo ištariamai Miriam. Dabartinė bendrai priimta forma Marija yra atėjusi per graikų bei lotynų kalbas. Ir mes čia vadinsime Jėzaus motiną vardu Marija, nes ši forma tapo garbinga dėl ilgo vartojimo.

Vis dėlto turime pažymėti faktą, kad Jėzaus motina buvo vadinama Miriam, kaip ir daugelis ano moto žydu moterų. Anuo metu šis vardas buvo labai populiarus dėl to, kad pirmiausia Miriam vardu buvo vadinama biblinė Mozės ir Aaronos sesuo. Nuostabu, kad šis vardas buvo anuo metu taip plačiai vartojamas. Tai Apvaizdos lemtas dalykas, kad Jėzaus motina turėjo tokį pat vardą, kaip ir daugelis kitų žydu moterų. Tai simbolinė jungtis su jomis. Be to, kitų žydu moterų. Tai simbolinė jungtis su jomis. Be to, šis vardas reiškė ir Jėzaus ryšį su savo tauta.

Antikinėje senovėje ir Viduramžiais tiek žyduose, tiek nežyduose, pvz. graikuose, daugelio vyrų žmonos, seserys ir motinos buvo bevardės. Jėzaus atveju žinome jo brolių (giminių, Red.) vardus, bet ne seserų. Dėmesio stoka moterims senovėje man yra ypač skaudi. Aš labai norėčiau žinoti pvz. vardus Petro uošvės ir žmonos, nes iš Naujojo Testamento matyti, kad Petras gyveno pavyzdingoje santuokoje. Bet antra vertus, buvo pažymėti vardi proporcingai didelio skaičiaus moterų, Jėzaus pasekėjų. Ir kitos moterys, kurios priklausė seniausiom krikščionių bendruomenėms, minimos vardais. Šis didžiai reikšmingas moterų iškilimas ankstyvoje krikščionijoje yra be abejonės sietinas su paties Jėzaus pagarpa, teikta moterims, kaip tai matyti evangelijose. Padidėjusi moterų pozicija nuo Jėzaus laikų meta papildomą šviesą į Marijos kultą tikinčiųjų Bendrijoje. (..)

Aš, būdamas žydas, negaliu nematyti Marijos kaip supolingos žydės motinos, kurios nekaltas sūnus tapo žydu neapykantos auka. Ypač dabar, po nesuprantamo holokausto, šis vadinamosios mariologijos aspektas galėtų užgydyti daugelį žaizdų ir pažadinti palankesnį jausmą žmonėms, kurie yra tos pačios rasės, kaip ir Marija. Mes meldžiamės, kad krikščioniškasis Marijos kultas galėtų to pasiekti. (..)

Marijos susijimas su žydu tauta matyti ne tik jai jos kilmėje, bet ir likime. Tačiau jokių būdu mes nenorime išiešti iš akių ir visuotinės Marijos reikšmės. Krikščionių tikėjime ji buvo išaukštinta tarp moterų, kad galėtų išaukštinti ir kitas moteris, ypač motinas. Per josios kančią visa žmogaus kančia tapo šventa. Jei Marija yra branginama ta prasme, tai šis jausmas peržengia visas konfesines ribas. Tuo atveju prisiminimas skaisčiosios Jėzaus motinos gali bent iki tam tikro laipsnio pašalinti moderniosios žmonijos suteptį.

Palaimintojo pavardės klausimu

Atsakymas kun. dr. Juozui Vaišnora

JUOZAS GAILIUS

Mano užmojis atlietuvinti arba, tiksliau sakant, atkurti Vatikano dokumentuose naujo lietuvių palaimintojo vardą ir pavardę tokius, kokie jie yra užrašyti jo gimimo ir krikšto metrikuose, susilaukė neigiamo kun. dr. Juozo Vaišnoros atsiliepimo. Savo straipsnėliu nesiekiau demonstruoti jokio ypatingo patriotizmo, o tik tai, turėdamas prieš akis mums priimtą vysk. Motiejaus Valančiaus ankstesnį pavardę, pagarbiam ir nuodirdžiai paprašyti visus, ypač lenkus, kad skelbiant naują palaimintąjį būtų priderančiai atsižvelgta į jo gimimo ir krikšto metrikus ir į didžiulės lietuvių tautos daugumos tikrai karštą ir teisėtą troškimą matyti savo tėvynainio pavardę be jokio sulenkinto priedo.

Užuot bandęs toliau vykdyti atletuvinimo akciją (pirmas žingsnis, kaip pats mano oponentas pripažįsta, buvo žengtas, kai Vatikano dokumentuose Matulewicz-Matulevičius buvo pakeistas Matulaičiu-Matulewicz), ir atitaisęs anksčiau beatifikacijos bylos vedime parodytą aplaidumą, kun. dr. J. Vaišnora kategoriškai pareiškia, kad J. Gailiaus norai „paremti nežinojimu, netikslumais, skaitytųjų klaidinimu, netgi tendencija matyti lenkų užmačius“, kad viskas turi būti palikta taip, kaip yra. Tikiu, kad kun. dr. J. Vaišnora ir gal dar vienas kitas lietuvis bus patenkinti, kai išgirs popiežių skelbiant palaimintuoju *Giorgio Matulaitis-Matulewicz* (oficialiame dokumente įrašyta Georgius — lotyniškai, Red.). Bet negali būti nė mažiausios abejonės, kad didžiulė Romon suplaukusių, kaip ir Tėvynėje esančių bei po visą pasaulį pasklidusių lietuvių dauguma, nepalyginamai labiau apsidžiaugtų, jei išgirstų skelbiant palaimintuoju tikrą ir aiškų lietuvių *Jurgį Matulaitį*. O nuo seniausių laikų sakoma: „vox populi, vox Dei“. Šiandien, kai net paslaukinėš Afrikos tautelės su tuo didžiausiu kruopštumu ir uolumu įieško savo istorinių ir tautinių „šaknų“, tikrai keistai ir anachronistiškai skamba mums, lietuviams, kun. dr. Vaišnoros peršamas kosmopolitizmas: „tas pats arba Matulaitis arba Matulewicz“. Kodėl kun. Vaišnora tokio siūlymo nepateikia lenkams, siekiant bent truputį sušvelninti jų antilietuviškus kėslus?

Kun. dr. J. Vaišnora prolenkiškuose ir nepagrįstuose išvedžiojimuose apie pavardžių keitimą neįmanoma rasti nė vieno rimtesnio motyvo, kuris pateisintų prie lietuviškos Matulaičio pavardės sulenkinto Matulewicz priekergimą. Juk visiems žinoma, kad Lenkijoje visi suinteresuoto asmens neatsiklausus, administracinė tvarka buvo ir yra lenkinamos lietuviškos pavardės. Lietuvių kalba lenkų dvasininkų buvo pajuokiamą kaip „pagoniška“, o lietuvių tautinis atgimimas laikomas antikatalikiška „litvomanija“. Bet Matulaičio atveju kun. dr. J. Vaišnora objektyviai cituoja būsimo palaimintojo žodžius: „Ne aš jį (pavardę) pakeičiau“. Ir taip neginėjamai patvirtinama, kad ne Matulaitis savo noru pasirinko, o jam priverstinai buvo įbrukta Matulewicz pavardę.

Taip sulenkintus lietuvišką pavardę nusikraustajam asme-

niui, ypač dvasiškiui, privalanti klausyti lenkų vyresniųjų, nieko kito nebėliko, kaip susitaikyti su nežabota bei labai nekatalikiška saviavale ir dokumentuose pradėti pasirašinėti tokia sulenkinta pavardė. Tad visai nenuostabu, kad nerasta laiškų ar raštų su Matulaičio parašu, nes visame civilizuotame pasaulyje yra draudžiama kaitalioti savo pavardę kiekviename žingsnyje.

Šventųjų skelbimo kongregacija, prikerdama prie Matulaičio Matulewicz, pasitarnavo tik lenkams. Jos mėginimą įteisinti religinį lenkų kolo-nializmą lietuviuose mes turime griežtai atmesti ir reikalausti, kad ir mūsų atžvilgiu būtų laikomasi bent tų pačių dėsnių, kuriais dabar Vatikanas vadovaujasi, palaikydamos ryšius su Afrikos ir Azijos de-kolonizuotomis tautomis.

Bažnytinė Lenkijos vadovybė visuomet stengėsi dėti katalikybės globėja Lietuvoje. Tačiau šis jos vaidmuo jau nuo seno neteko bet kurios savo vertės ir tapo visuotinai atgyvenęs, nors lenkams gal ir skaudu atsižadėti privilegijos diktuoti lietuviams savo valią. Lietuvos Katalikų Bažnyčia valstybinės nepriklausomybės metais ir ypač dabartinėje žiaurioje sovietinės Rusijos ateistinėje okupacijoje visais atžvilgiais gali drąsiai būti pavyzdžiu pačiai Lenkijos Katalikų Bažnyčiai. Lietuvių katalikų per visus šiuos ilgus dešimtmečius rodyta didi ištikimybė Dievui, Bažnyčiai ir Romos popiežiui tikrai nėra menkesnė už lenkų katalikų. Priešingai, lietuvių dėl savo tikėjimo paaukotos gyvybės bei iškenčtos kančios Tėvynėje ir Gulago salyne greičiausiai žymiai pralenkia lenkų gyvybės ir kančias. Todėl Lietuvos Katalikų Bažnyčiai nebėra reikalinga jokia lenkiška auklė.

Šių minčių vedamas parašiau aną straipsnelį, nes maniau, kad Jurgio Matulaičio palaimintuoju paskelbimas ir krikščionybės Lietuvoje su-kaktis gali sudaryti tinkamą progą pradėti su lenkais pilnai lygiateisišką ir bičiulišką bendradarbiavimą. Jaučiau taip pat reikala supažindinti su rašinėlyje išdėstytais mintimis Lenkijos bažnytinės vadovybės aukščiausius atstovus ir lygiai prieš mėnesį registruotais laiškais pasiunčia rašinėlio fotokopijas bei jo vertimus į lenkų kalbą Jų Eminencijoms kardinolams — Jozef Glemp, Fr. Macharski, H. R. Gulbinowicz ir Jų Ekscelencijoms vyskupams — J. Paetz, J. Stroba, Jan Zareba ir Jan Oblak. Iki šios dienos iš jų nesulaukiau jokio atsiliepimo, nes, matyt, Lenkijos bažnytinės vadovybės sferose nesilaikoma taisyklės, pripažintos Vakaruose, patvirtinti bent laiško gavima. Bet tai pagaliau ne taip jau svarbu. Svarbu, kad jiems būtų žinomi ne tik pataikūniški lietuvių liaupsinimai, bet ir kitokios nuotaikos, jaučiamos ir aiškiai reiškiamos gana plačiuose mūsų visuomenės sluoksniuose.

Bookbinding Studio

“SAMOGITIA”

meniškal irša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412

P. O. Box 1343, Postal Station “B” Mississauga, Ontario L4Y 4B6

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **“Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijai!”**

RENATA atlieka Kaledų angelo vaidmenį Toronto Maironio mokyklos kalediniame renginyje Nuotr. St. Škemos

“Taisyti man nėra iš ko . . .”

Rašo politinis sovietų kalinys Vytautas Skuodis Lietuvos pogrindžio “Aušroje” 1985 metų 50 numeryje

Istaigos ŽX-385 valdybos viršininkui, istaigos ŽX-385 valdybos politauklejimo dalies viršininkui

Jums rašo V. SKUODIS iš ŽX-385/3-5.

Mūsų lageryje vasarą buvo pakabintas lozungas su senovės graikų filosofo Demokrito žodžiais: “Galvoti geriau prieš darant, negu po to”. Tai buvo nauja ir dziugu, palyginus su gausybe skambių, bet bedvasių šūkių, rašomų ant raudonos medžiagos. Šie Demokrito žodžiai paprasti, išmintingi, teisingi. Malonu buvo jausti, kad zonoje turima reikalų su išsilavinusiais žmonėmis. Iš tiesų, turintys mokslinius laipsnius ir titulus mūsų zonoje sudaro 10% nuo visų kalinių skaičiaus. Bet man atrodo, jeigu po 23 šimtmečių Demokritas prisikeltų, tai jis, kaip filosofas, susipažinęs su mūsų bylomis ir nuosprendžiais, tikriausiai mūsų nepasmerkėtų.

Laisvės, tiesos ir teisingumo problemos senos, kaip ir pati filosofija. Mes, netgi čia būdami, pasistengėme galeitume prisiminti dešimtis ar net šimtus garsių žmonių iš įvairių tautų ir epochų išsireiškimų, mus pilnai išteisinančių, nes mūsų darbai arba išsireiškimai, už kuriuos mes neteisti, o pati mūsų įsitikinimų ir pažiūrų, telpančių pagrindinių žmogaus teisių ir pažiūrų gynimo rėmuose, kaip tai suprantama demokratiname pasaulyje. Čia aš turiu galvoje nuiteistus pagal RTFSR BK 70 str.

Buvęs fašistinio konclagerio Štuthofe kalinys, lietuvių literatūros klasikas prof. B. Sruoga savo atsiminimuose (tarp kitko, ten už bado streikus nebaudavo) rašo, kad “tikėjimas bei darbų mirės”, o pats tikėjimas juk atsiremia į asmenybės pažiūras ir įsitikinimus.

Vienas didžiųjų rusų 19 a. demokratų amžininkas rašė: “Iš mūsų reikalauja tikėti tyrlėti ir leidią svajoti . . . Kiekviena šviesesnė mintis — nusi-kaltimas esamai santvarkai, bet galvojančiam žmogui apsi-riboti vien svajonėmis, paprasčiausiai, juokinga . . .”

Prancūzų rašytojas Rožė Marten Diu Gar rašo: “Būna dalykų, aukštesnių už juridini-

nus paistymus: tai žmogaus teisė gintis nuo neteisėgų kaltinimų”. Pridursiu: ir nuo neteisėgų nuteisimo.

Tiktai tokią prasmę turėjo mano bado streikas, už kurį aš drauge su kitais spalio mėn. 30 d. buvau uždarytas į izoliatorių 10 parų, iš kurių 5 — be maitinimo.

Teismo sprendimu aš čia atvežtas atlikti bausmę. Taisyti man nėra iš ko. Aš nežudžiau, nevogiau, nebuvaу chuliganu. Mano sąžinė švari. O tokius “pataisius” metodus, kokie čia buvo panaudoti š. m. spalio 30 d., aš visiškai pagrįstai vertinu kaip fizinį kanikinimą už įsitikinimus. Man mano įsitikinimai, už kuriuos aš buvau nuteistas, brangesni už gyvybę, nes jie pagrįsti tiesa.

Kas dėl “taisymo” darbų, tai man ir dabar dar neaišku, kodėl jau ketvirtas mėnuo, po pervedimo manęs iš skalbyklos, aš privalau dirbti valgykloje valytoju ir indų plėveju be išeiginių ir šventinėmis dienomis. Aš kasdien dirbu po 8 val., kurios ištęstos nuo 7 val. iki 20 val. Tokiu būdu mano darbo savaitė yra ne 48 val., o 56 val. ištisinio darbo.

Tai aiškiai prieštarauja RTFSR DPK 38 ir 41 str. Už šito priminimų du kartus baudė karceriu.

Prašau Jus, pilieti viršininke, šį mano laišką vertinti kaip skundą, kurį aš turiu teisę siųsti Jums pagal RTFSR PDK 36 str. Be to, prašau turėti galvoje, kad už šitą laišką man gali keršyti.

Kartu su šiuo siunčiu registruotą laišką politauklejamosi dalies viršininkui, kurio turinys identiškas šiam.

V. Skuodis — pagal gimimo liudijimą — Benedict Scott, JAV pilietis. Baraševs, 1984 m. gruodžio 2 d.

P. S. Vietoje oficialaus atsakymo XII. 21 atvyko pats politinis skyriaus viršininkas, kuris iškviėtė pokalbui, dalyvaujant zonos viršininkui vyr. leit. Šalinui. Viršininkas ma-jor laipsniu buvo atidus ir korektiškas, tačiau pokalbį baigė pasakydamas: “Jūs nubaudėte teisingai . . .” Su turimu parėdymu bausti už badavimą taip ir nesupažindino.

JAV Lietuvių fondo taryba ir valdyba sveikina visus Lietuvių fondo narius ir lietuvių visuomenę su šventomis Kalėdomis ir Naujaisiais 1987- taisiais metais.

Kūdikėlio Jėzaus atneštoji taika bei ramybė telydi Jus per visus ateinančius metus!

Lietuvių fondas prisideda prie lietuviybės išlaikymo išeivijoje, remdamas lituanistinį švietimą, kultūrą, meną, mokslą ir jaunimą. Kiekvieno paaukoto dolerio palūkanos yra amžina parama išeivijos lietuvių veiklai.

Laimingų, sveikatingų ir našių ateinančių metų.

LIETUVIŲ FONDAS

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PALAIIDOJO KORSAKA

Kostas Korsakas, nekrologuose vadinamas liaudies rašytoju, akademiku, literatūros kritiku ir poetu, mirė Vilniuje 1986 m. lapkričio 22 d. Velionis gimė Pašvitinyje, tarp Joniškio ir Joniškėlio, 1909 m. spalio 5 d. Mokėsi Joniškio ir Šiaulių gimnazijose, kur anksti užmezgė ryšius su komunistų spauda. Už rašymą tai spaudai kalintas 1928–30 m. Išėjęs iš kalėjimo, 1931–40 m. studijavo lietuvių ir rusų literatūros Kauno universitete, dalyvavo „Trečiojo fronto“ sąjūdyje, buvo faktiškai „Kultūros“ žurnalo redaktoriumi. Pirmosios sovietinės okupacijos metais įsijungė okupanto tarnybai ir pasitraukė Sovietų Sąjungon, Kaune netgi palikęs žmoną Haliną, kai ši miesta ir netrukus visą Lietuvą užėmė nokiečiai. Sovietijoje dirbo propagandiniame sovietinių Lietuvos rašytojų biure. Pokariniam Vilniuje 1946–84 m. vadovavo Lietuvos mokslų akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institutui, rašė literatūrinės kritikos veikalus, remdamasis marksizmo-leninizmo idėjomis, buvo renkamas į aukščiausiąją tarybą Vilniuje. Su kitais autoriais marksistinės metodologijos principais parašė daugiaumą „Lietuvių literatūros istoriją“. Velionis apdovanotas net keliais sovietiniais ordinais ir medaliais. Palaikai buvo pašarvoti Vilniaus dramos teatre ir iš jo lapkričio 25 d. palydėti į Antakalnio kapines.

LAZERIO LABORATORIJA

Lietuvos mokslų akademijos fizikos institutas ir agropromos komisetas įsteigė mokslinę-gamybinę lazerinių procesų laboratoriją, kurioje bus tiriamas galingo spinduliavimo lazerių panaudojimas žemės ūkyje. Fizikos instituto lazerinės technologijos skyriaus vadovu dr. Rimanto Kanapėno pranešimu, laboratorijoje bus kuriamos lazerinės technologijos ir mechanikos priemonės žemės ūkio mašinų detalėms atnaujinti, atsarginėms detalėms užgrūdinti. Tikimasi, kad jos tada taršaus keleriopai ilgiau. Žemės ūkyje jau atliekami bandymai su traktoriais, kurių mazgai apdoroti lazeriu. Sprendžiamos lazerio panaudojimo galimybės melioracijose, statyboje, maisto pramonėje.

AKADEMIJOS SUKAKTIS

Lietuvos veterinarijos akademijos penkiasdešimties metų sukaktis paminėta specialiame profesorių, dėstytojų ir studentų posėdyje 1986 m. lapkričio 14 d. Sukakties proga akademijai įteiktas Maskvos paskirtas sovietinis „Darbo raudonosios vėliavos“ ordinas. Veterinarijos akademija darbą pradėjo 1936 m. rudenį Kaune, prisiglaudusi prie Veterinarinės bakteriologijos instituto, su 25 studentais. Pirmą laidą sudarė tik 14 veterinarijos specialistų. Akademijos studentai bendrinio mokslų paskaitų klausėsi Kauno universitete ir tik kai ku-

rių dalykų mokėsi pačioje akademijoje. Pradžioje buvo sunki — truko vadovėlių, mokymo priemonių. Veterinarijos akademija dabar turi 2.500 studentų, kurių eiles kasmet papildo 525 pirmakursiai. Akademijoje veikia keturi fakultetai — veterinarijos, zooinžinerijos, neakivaizdinis ir kvalifikacijos kelimo. Septyniolikoje katedrų ir dviejuose gamybiniuose skyriuose dirba 165 dėstytojai, kurių eilėse yra 7 profesoriai ir mokslų daktarai, 96 docentai ir mokslų kandidatai. Studijų baigimo diplomus lig šiol gavo 7.067 gyvulininkystės specialistai. Sukakties aprašymuose be reikalo bandoma pasiūlyti iš akademijos pradžios nepriklausomos Lietuvos metais. Esą priėmus 25 studentus buvo galvojama, kad tiek veterinarijos specialistų Lietuvai bus per daug. Iš tikrųjų ta sunki pradžia tapo pagrindu Lietuvos veterinarijos akademijos augimui, dabartiniais jos laimėjimais.

BE ADRESŲ BIURO

Panevėžietė projektuoja Ele-na Urbonienė savo laisvę redakcijai „Tiesos“ 1986 m. 223 nr. skundžiasi, kad Panevėžyje lig šiol nėra adresų biuro: „Prieš kurį laiką gavome naują butą, o mūsų seną namą nugriovė. Kaip nustebo iš kito miesto atvykus draugė, netikėtai sumanusi apsilankyti, kai gerai pažįstamo namo su sodu vietoje išvydo naują, didžiulį pastatą. Mus surasti jai padėjo atsitiktinumas ir paslaugūs, geri žmonės, nes mieste adresų biuro nėra. Manysiu, kad tokia problema, kaip surasti gimines, draugus ir pažįstamus, kurių adresus dėl vieno ar kito priežasčių nežinomas ar pasikeitė, išsyla Panevėžyje ne vienam. Šimtatūkstantiniame mieste labai praverstų adresų biuro tarnyba...“ Jau išsą dešimtmetį panevėžiečiai nesulaukia ir naujos telefonų knygos, nors per tą laiką ne kartą keitėsi įstaigų, organizacijų ir netgi butų telefonų numeriai. Ypač sunku gauti naują telefono numerį, kai nežinai tikslaus įstaigos adreso ar pavadinimo.

KUPIŠKIO MARIOS

Sutvyliauvusios Kupiškio marios atvėrė dideles galimybes meškeriojams. Kartu belgi padidėjo ir jiems tenkanti atsakomybė. Apie tai buvo kalbėta skyriaus žvejų būrelių vadovų pasitarime. Diskusijose paaiškėjo, kad būreliams priklausantiuose vandens telkiniuose ne visur sutvarkytos pakrantės, valčių stovėjimo vietos. Visuomeniniai inspektoriai, nepakankamai atlikdami savo pareigas, nepatvirtina meškeriojančių žvejų biulečių ir leidimų. Kupiškio marios rasta nemažai valčių, nerūgintų numerių, nors jos ir užregistruotos. Dalis tokių valčių surinkta ir išvežta iš marių. Palyginti jaunos Kupiškio marios vis dar ne tiek daug žuvų. Todėl numatyta pažvejoti tinklais Jurgiškių ir Mirgų ežeruose ir ten sugautas žuvis perkelti į marias bei kitus vandens telkinius.

V. Kst.

Otavos dainos grupė „Ramunėlės“, atšventusi savo veiklos dešimtmetį 1986 m. lapkričio 15 d. Vienetą sudaro: Vida Balsevičiūtė, Daiva Jurkutė, Rasa Jurkutė, Rūta Jurkutė, Silvija Jurgutytė, Julija Mitalaitė, Lina Radziūtė, Rima Radziūtė; vadovės — Rūta Kličinė ir Loreta Cassidy

Hamilton, Ontario

„SVAJONIŲ“ KONCERTAS. Gruodžio 4 d. iš anksto nenumatytas koncertas, surengtas per trumpą laiką, praėjo su dideliu pasisekimu. Nežiūrint Australijos dainos vieneto pagėdavimų dėl scenos įrengimų ir mūsų nepalankių turimų sąlygų (pašto vėlavimo) koncertas tapo džiugia realybe. L. Stungevičienė tarpininkaujant tarp Toronto ir Cikas gos jaunimo atstovų ir Hamiltono entuziastingų rengėjų, pagalbatoje visuomeninės parapijos sekcijos atstovai p.p. Petkevičiai su nuolatiniiais pagalbininkais K. V. Gelžiniais ir I. Vasiliauskienėmis. Jų visų iniciatyva viešnios buvo pavaizdintos. Įsijungus pagalbotojams savo scenos gabumais Aušrai Pleinytei ir garsy bei šviesų specialistui K. Deksnui ir su meniškais gabumais B. R. Pakalniškiais, sunkios sąlygos buvo nugalėtos. Rengėjai taria nuosirdų Ačiū visiems atsilankiusiems ir prisidėjusiems prie šio koncerto pasisekimo. R.L.

DIENRAŠTIS „HAMILTON SPECTATOR“ 1986.XI.19 išspausdino latvio rašytojo Artūro O. Zemītis straipsnį „Cultural diversity lost in Communist Gulag“. Jame autorius primena sovietinio totalizmo užmojų naikinti estų, latvių ir lietuvių tautas, nors Vienoje susauktoje 35 valstybių konferencijoje kalbama apie žmogaus teises. Po I D. karo buvo skelbiamos tautų apsisprendimo teisės. Visame pasaulyje branginamas kultūrinis įvairumas, o Sov. Sąjungoje — uniformizmas. Vakaruose žuvo kovotojai už demokratines laisvės, ryšius — už vergiją. Baigdamas straipsnį, autorius sako: „Flandrijos laukuose žydi aguonos. Kodėl jie ten mirė? Ogi kad pasaulis būtų saugus demokratijoje! Bet dabar pasaulis yra saugus trionijoje. Įsilausome Sibiro plotuose tarp masinių kapų nežydi aguonos“. Kr.

NAUJI HAMILTONIEČIAI. Petras ir Albina Styros iš Montrealio persikėlę gyventi arčiau savo vaikų. Toronte gyvena jų dukros — Dana ir dr. Rima su vyru inž. Steve Pagorski. Tai antra šeima metų laikotarpįje atsikėlus iš Montrealio į Hamiltoną. Prieš metus čia persikėlė Zenonas ir Marytė Bakaiciai, kurie jau spėjo įsijungti į visuomeninę veiklą.

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS Hamiltono skyriaus naujai išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. M. Vaitonienė, vicepirm. Z. Riekiene, sek. J. Gedrimienė, izd. M. Kybartienė, įvairių reikalų vedėjos — p.p. Garkūnienė, Venckevičienė, Vitienė ir Vencloviene. R.

PADEKA

Reiškiu nuosirdžią padėką bičiuliams-draugams už geles, dovanas, lankymą Šv. Juozapo ligoninėje bei namuose. Jonas Stankus

Calgary, Alberta

PRIEŠŠVENTINIS POBŪVIS. Pasveikinti Adėles Karpienės, sulaukusios pensijos amžiaus, susirinko jos namuose gražus būrys kalgariečių, artimieji kaimynai, dukra Shirley ir žentas R. Lundy. M. Vanagaitienė susirinkusių vardu įteikė gėlių. Šią vasarą A. Karpienės namuose buvo priimti „Atžalyno“ ir „Gintaro“ ansambliai. Namų šeimininkei palinkėta ilgiausių metų ir geros sveikatos. K.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu „Union Gas“ atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Sault Ste. Marie, Ont.

PAŽYMĖTINA NAUJENA — jau turime naują KLB Sault Ste. Marie apylinkės valdybą. Tuo tenka tik džiaugtis, nes daugelis tautiečių, pasiekę pensininkų amžių, vengia neapmokamo bendruomeninio darbo. Apsiemė tėti darba užsistarnauja pagyrimo.

Verta priminti, kad mūsų apylinkėje yra aplėista lietuviškos spaudos platinimo sritis. Žiemą yra daug laiko skaitymui, tad reikėtų įsigyti naujų knygų, atnaujinti laikraščių prenumeratas ir pasirūpinti, kad visi prenumeruoti lietuviškus laikraščius.

Korespondentas

Niagaros pusiasalis, Ont.

RAMOVENŲ SKYRIAUS VEIKLA. Mūsų skyrius buvo pakviestas dalyvauti Ontario gubernatoriaus John Black Aird išleistuose į pensiją 1986 m. sausio 28 d. „Royal York“ viešbutyje Toronte. Du skyriaus atstovai dalyvavo jose tarp 600 asmenų ir įteikė garbingam pensininkui Dariaus-Gireno albumą.

Skyrius yra padavęs prašymą federacinei vyriausybei, kad duotų teisę išduoti rėmėjams kvitus, galiojančius mokesčių nuoskaitai. Skyrius priklauso lietuvių veteranų centrui JAV-se ir baltiečių veteranų organizacijai Kanadoje. 1986 m. kovo 11 d. dalyvavo baltiečių veteranų suvažiavime Toronte; birželio 14 d. dalyvavo „Baltic Holocaust Day“ iškilmė St. Catharines mieste; lapkričio 23 d. — Lietuvos kariuomenės atstėgimo metinių šventėje, kurioje JAV kariuomenės kapitonas Andrius Eiva pasakė pagrindinę kalbą. „New York Times“ 1986.V. 25 išspausdino apie jo veiklą straipsnį, parašytą Leslie H. Gelb. Jame aprašyta A. Eivos veikla Afganistane ir jo telkiama pagalba laisvės kovotojams, paminėta, kad jo tėvai lietuviai, o senelis — gen. Ladyga.

Nuosirdi padėka VLIKui už atsiųstas dvi knygas dr. J. Pajajūno Javis „Soviet Genocide in Lithuania“, kurios buvo padovanotos „The Globe and Mail“ dienraščio redakcijai ir St. Catharines miesto burmistru J. Joseph McGeffery (jis paskelbė „Baltic Holocaust Day“). Dėkojame lietuvių fondui už moralinę ir materialinę paramą, rėmėjams už suaukojamą per \$200, solistams — V. A. Pauloniams už giedojimą, gėlių parūpintojams ir vėliau asistentams. Ačiū V. Alonderienei, ramovėnų vėliavos kirkšto motinai ir garbės narei, iškilmeje su tautine apranga.

Su gerų naujų metų linkejimais — Skyriaus valdyba

London, Ontario

NUOTAIKINGAS VAKARAS. Muz. Ritos Vilienės vadovaujamas „Pašvaistes“ choras 1986 m. lapkričio 29 d. parapijos salėje surengė neseniai iš Lietuvos atvykusio jauno muziko Vaclovo Povilonio koncertą. Jo pasirinktas žanras Londonui buvo naujiena. Manau, jis turėtų patikti jaunimui, bet, deja, jie, atrodo, nesusidomėjo, neskaitant jaunųjų, dar tebesančių tėvų globoje. Gal jis ir turėtų pasirinkti savo pagrindinę užduotį — išjudinti jaunimą, nes atrodo, kad tam jis yra labai tinkamas. Galejimas groti net keliais instrumentais, didelis programos įvairumas ir ypač sugebėjimas į dainą įtraukti ir klausytojus šį vakarą padarė tikrai nuotaikingu. Atlikėjas klausytojų buvo šiltai priimtas ir palydėtas. Sekmės jaunajam muzikui!

PALEISTI JUODI BALONAI

1986 m. guodžio 7, sekmadienį, baltiečiai, ukrainiečiai ir kiti R. Europos tautų atstovai Londono mieste paleido šimtus juodų balionų, tuo gyventojams primindami apie R. Europos tautų pavergimą. Nežiūrint labai blogo oro, projektas pasisėntėlių dėka buvo įvykdytas ir vykusiai paminėtas Londono televizijos stoties. D. E.

Sudbury, Ontario

VISUOTINIS KLB SUDBURY APYLINKĖS susirinkimas įvyks 1987 m. sausio 11 d., 1.30 v.p.p., J. E. Staškų namuose, 79 Front St. Bus tariamasi svarbiais reikalais ir renkama nauja apylinkės valdyba. Visi lietuviai kviečiami būtinai dalyvauti.

Valdyba

„Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda“

Gerry Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%
santapas	5.75%
kasdienines palūkanas už santapas	5.25%
term. indėlius 1 m.	8.50%
term. indėlius 3 m.	9.25%
reg. pensijų fondo	7.25%
90 dienų indėlius	7.50%
(minimum \$5.000)	
Reg. pensijų 1 m.	8.25%
IMAME UŽ:	
neklm. turto pask.	9.75%
asmenines paskolas	12%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.	
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2.000.	
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.	

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Dainos ir muzikos vakarą 1986 m. lapkričio 9 d. Los Angeles mieste, Šv. Kazimiero parapijos salėje, surengė vietinis JAV lietuvių fondo komitetas, skatinamas žingsnius į penkių milijonų dolerių kapitalą. Koncertinę vakaro dalį atliko sol. Daiva Mongirdaitė, lyrinis sopranas. Ji dabar dažnai koncertuoja įvairiose lietuvių kolonijose Amerikoje ir Kanadoje, į programas įjungdama lietuvių ir tarptautinių kompozitorių dainų, operų bei operėčių arijų. Viešniai šį kartą talkino vietinis bosas Rimtautas Dabšys operetinio pobūdžio S. Šimkaus ir W. A. Mozarto „Don Žuano“ operos duetuose. Vakaro metu buvo prisimintas ir pagerbtas okupuotoje Lietuvoje prieš 35 metus žuvęs partizanas Julijonas Būtenas. Velionis buvo žurnalistas, priklausęs lietuvių aktyvų frontui, vokiečių išvežtas į Salaspilį koncentracijos stovyklą. Pokarinėje išeivijoje dalyvavo VLIKo veikloje, bendradarbiavo spaudoje. Susitikęs su Vakaru pasiekusiu partizanu J. Lukša-Daumantu, ryžosi grįžti sovietų okupuotą Lietuvon. 1951 m. balandžio 19 d. parašiuo buvo nuleistas į Kazlų Rūdos miškus. Žuvo slėptuvėje tarp Lekečių ir Griškabūdžio, apspūtas sovietinių striubų. Apie jo gyvenimą ir tragišką mirtį kalbėjo JAV lietuvių fondo Los Angeles skyriaus pirm. J. Činga, mokėsis kartu su velioniu, su juo studijavusi prof. E. Tumienė. Velionis J. Būtenas įamžintas JAV lietuvių fonde. Įrašui buvo panaudotas \$318 loterijos pelnas, J. A. Čingų \$1.000 auksa, S. Bacevičienės — \$100. Iš viso tą vakarą JAV lietuvių fondui buvo surinkta \$7.350.

A. A. Jonas Švoba, buvęs istorijos dėstytojas Lietuvos gimnazijose, po vėžio operacijos mirė 1986 m. lapkričio 15 d. Beaumonto ligoninėje prie Detroito. Velionis gimė 1902 m. vasario 10 d. Okainelių kaime, Kėdainių aps. Buvo baigęs Panevėžio mokytojų seminariją, Lietuvos istorijos studijas Kauno universitete. Kurį laiką vadovavo Prez. A. Smetonos gimnazijai Ukmergėje. II D. karo metais dirbo Kėdainių ir Veiverių gimnazijose. Pokaryje suorganizavo gimnaziją lietuvių Hanau stovykloje. Atvykęs į JAV, įsikūrė Detroito, kur jam teko dirbti lituanistinėje savaitgalio mokyklėlėje, vadovauti Amerikos lietuvių tautinės sąjungos skyriui, dalyvauti vietinių šaulių ir Detroito lietuvių klubo veikloje. Gyveno iš sunkaus darbo Fordo automobilų gamykloje. Bene labiausiai pasižymėjo prieš mirtį parašyta bei išleista studija „Seiminė ir prezidentinė Lietuva“, sukelusi nemažą diskusiją. Artimųjų ir organizacijų atstovų atsisveikinimas su velioniu įvyko lapkričio 17 d. J. Zaprackienės laidotuvių namuose Detroito. Palaidotas Šv. Kapa kapinėse iš Šv. Antano šventovės, kur gedulines Mišias atnašavo klebonas kun. A. Babonas.

Urguvajus

Urguvajaus lietuvių kultūros draugija 1986 m. spalio 19 d. surengė Lietuvai skirtą vakarą, kalbėtoju pakvietusi iš Vasario 16 gimnazijos grįžusį Danielių Josponį. Su kitais moksleiviais jis vėlykines 1986 m. atostogas panaudojo ekskursijai okupuotą Lietuvon. Ekskursantai, apgyvendinti Vilniuje, turėjo progą lankytis Kaune, Trakuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vakaronės dalyviai D. Josponis rodė įdomias tos kelionės vaizdajuostas, jas komentodamas ekranė. Jis pabrėžė daugelį jau žinomą faktą, kad visur vyravę lietuvių kalba, išskyrus Vilnių ir Klaipėdą, kur yra daug rusų bei kitų kitataučių, atvykusių iš Sovietų Sąjungos. Lietuviškiausias tebėra Kaunas, kurį prisimena senesnieji Urguvajaus lietuviai, nes jiems ten teko pradėti kelionę P. Amerikon. Lietuviškomis dainomis vakaronę papildė Vytauto Dorelio vadovaujamas jaunimo choras „Aidas“. Antroji vakaronės dalis įvyks kitą kartą. D. Josponis jon yra įjungęs vaizdus ir įspūdžius iš savo kelionių Europoje ir Š. Amerikoje.

Brazilija

Auksinė vedybinio gyvenimo sukaktį 1986 m. lapkričio 8 d. šventė du Sao Paulo lietuviai — Kazimieras ir Albina Ambrozėvičiai. Jų santuoką prieš 50 metų Šv. Antano šventovėje palaimino jaunas kun. Pijus Ragazinskas. Auksinė Kazimiero ir Albinos vedybų sukaktis paminėta pobūviu Brazilijos lietu-

vių sąjungos salėje, dalyvaujant sukahtuvininkų vaikams, vaikiaičiams bei kitiems artimiesiems. Sukaktuvininkus sveikino ir vaišių stalus palaimino prel. Pijus Ragazinskas.

Argentina

Mindaugo draugijos pensininkai Berisė savo metinę šventę 1986 m. spalio 12 d. pradėjo pamaldomis Marijos krikščionių pagalbos šventovėje. Po Mišių mirusieji prisiminti jiems skirta „Libera“, giesmėmis „Viešpaties angelas“ ir „Marija Marija“. Draugijos salėje pensininkams buvo surengti pietūs. Dalyvių sveikino Mindaugo draugijos pirm. Valentina Bukauskaitė-Persico. Trumpą programėlę atliko jauniausieji ansambliciai.

Australija

Sydnejaus lietuvių savaitgalio mokyklėlė, globojama prel. Petro Butkaus 1986 mokslo metų lapkričio 30 d. užbaigė Mišiomis ir mokinių programa salėje. Mokiniai suvaidino Irenos Reginienės vaidelį „Neįvertinta dovana“, paruoštą su savi-veiklinio „Atžalos“ teatro aktorė Daiva Bieri. Pranešimą apie užbaigtus mokslo metus padarė mokyklai jau 10 metų vadovaujanti Julija Lašaitienė, nusi-skundusi, kad anksčiau mokykla turėdavo 50 ar daugiau mokinių, o šį kartą turėjo tik 24. Be pačios vedėjos J. Lašaitienės, mokykloje dirbo trys mokytojai — Nijolė Vencloviene, Jonas Birėtas ir Kristina Dičiūniene, kuriai taigpi teko vadovauti tėvų komitetui. Mokyklą baigė keturi abiturientai — Aistis Bieri, Darius Dičiūnas, Rasa Venclovaitė ir Julija Viržinaitė. Kiekvienas tarė padėkos žodį tėvams ir mokytojams, prisimindami mokykloje išmokus dalykus. Mokiniai pašoko kelis tautinius šokus ir padainavo kelias daineles.

Britanija

Lietuviškasis savaitgalis 1986 m. spalio 3-5 d.d. lietuvių sodyboje buvo surengtas Britanijos lietuvių jaunimo sąjungos iniciatyva, sulaukus finansinės paramos iš Lietuvos namų bendrovės Londone. Savaitgalis buvo skirtas šeimoms, kad tėvai su vaikais galėtų pasimokyti lietuvių kalbos, susipažinti su tautinėm tradicijom. Programą paruošė ir jai vadovavo Gajutė Valterytė-O'Brien, talkinama Algio Šveikausko, Elenos Gaputytės ir Vitos Gasperienės. Įvairūs žaidimai, dainavimas, vaidinimėliai buvo susieti su praktišku lietuvių kalbos vartojimu. Programon įsijungė ne tik vaikai, bet ir jų tėvai. Įspūdingai praėjo bendras lauzas ir kaulių vakaras, tradicinių gimtadienių paminėjimas, diskusijos apie dviejų kalbų vartojimą šeimose ir tokiu vartojimo rezultatus. Originalaus savaitgalio renginius vaizdajuostėn įrašė Vidas Puodžiūnas.

Skotijos lietuvių klubas, vadovaujamas pirm. J. Blūdžiūnas, suorganizavo ekskursiją autobusų pas Bradfordo lietuvių 1986 m. spalio 18 d. Kelionė iki Bradfordo „Vyčio“ klubo truko penkias valandas. Svečiai buvo šiltai sutikti šeštadienio vakarą ir sekmadienį po Mišių, kurias atnašavo iš Manchesterio atvykęs kan. K. Kamaitis. Vargonais grojo muz. P. Dzidolikas. Po pietų „Vyčio“ klube jo pirm. V. Gurevičius pasveikino svečius iš Skotijos. Jos lietuvių klubo pirm. J. Blūdžiūnas įteikė dovanėlę, primindamas prieš keletą savaičių atšvęstą „Vyčio“ klubo 30 metų sukaktį. Bradfordo ir Skotijos lietuvių bendradarbiauja jau keliolika metų. 1987 m. bus švenčiamas lietuviškos veiklos keturiasdešimtmetis Bradforde.

Vokietija

Tradicinė ekskursija evangelikams ir svečiams 1986 m. spalio 5 d. surengė Vasario 16 gimnazijos evangelikų ratelio vadovas kun. Fr. Skėrys. Tai buvo jau 27-ji tokia ekskursija, susilaukusi 85 dalyvių, užpildžiusių du autobusus. Kelionei buvo pasirinkti vynogynais pagarsėję Reino slėniai su Riudesheimu, Maincu, rudenis gražiai nuspalvintais lapuočiais. Įspūdingas yra 1883 m. Riudesheimas ant kalvos pastatytas „Germania“ paminklas, simbolizuojantis suvienytą Vokietiją po 1870-71 m. laimėto karo prieš Prancūziją. Jį dabar nieku paverė du Vokietijos pralaimėti didieji pasaulio karai. Maince yra dvi senos katedros ir J. Gutenbergo spaudos muzejus, susietas su jo įvestu knygų spausdinimu, pakeltisiu lėtą ir daug kainuojantį jų perrašinėjimą ranka.

“AUDRA” TRAVEL CORPORATION

Naujais 1987 metais kviečia keliauti kartu

į Lietuvą (Vilnius, Klaipėda, Kaunas, Panevėžys), į Italiją (Roma — krikščionybės sukakties minėjimo metu), į Australiją, į visą platųjį pasaulį, naudojantis mūsų lietuviško-kanadiško biuro paslaugomis.

Specializuojamės:

- Grupinėse ir individualiose kelionėse į Lietuvą bei kitas šalis
- Kelionėse į geriausias pasaulio sanatorijas, sveikatos klubus, gydyklas (įskaitant Lietuvą)
- Komercinėse kelionėse į Sovietų Sąjungą
- Tvarkome išskvietimų dokumentus. Nuperkame dovanas bei automobilius giminėms Lietuvoje. Tarpininkaujame tvarkant palikimus į Sovietų Sąjungą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas. Smulkesnės informacijos teikia AUDRONĖ arba JURATĖ adresu: 1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4 (Priešais Lietuvių namus) Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060 Telex 06-986766 TOR Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

Helsinkio akto peržiūros konferencijos proga Vienoje JAV-bių delegacija surengė priėmimą, kuriame dalyvavo baltiečių atstovai ir sovietų disidentai. Iš kairės: PLIUŠČ, NADIA SVITLYČNA (buvę Helsinkio grupės nariai Sov. Sąjungoje), PLB visuomeninių reikalų komisijos vicepir. inž. J. V. DANYŠ, aktyviai dalyvavę įvairiuose renginiuose

Viena diena Maskvoje

Argentiniečio žurnalisto išpužiai, aprašyti laikraštyje „Ambito financiero“ 1986.X.28

PETRAS ČIABIS

Rusų kilmės žurnalistas Nicolas Kasanzew, lydėjęs drauge su kitais Argentinos prezidentą Raul Alfonsiną kelionėje į Sov. Sąjungą, aprašė savo išpužius, kuriuose iškelia pietiečių būdingus bruožus.

Visų pirma jis pastebėjo gana mažą autovežimį judėjimą Maskvos gatvėse. Esą vairuotojus labai tikrina milicininkai. Už nesilaikymą eismo taisyklių jie baudžia vairuotojus perdūrimu vairuotojo knygelės arba trimis rubliais. Susidarius daugiau perdūrimų, vairuotojas praranda leidimą.

Esą gražiai atrodo rusaitės išpuštais veidais, bet užsieniečiams nepatrauklios. Mat jos maitinasi daugiausia bulvėmis ir dėl to nutunka. Tik viešbučių tarnautojos esančios lieknės, siulančios savo patarnavimus turistams.

Oficiali dolerio vertė — 60 kapeikų, nors juodojoje rinkoje gali gauti ligi 5 rb. už vieną dolerį. Bet tai nelengvas dalykas, nes ten žmonės elgiasi labai atsargiai, kad nepakliūtų į milicininkų rankas. Pvz. jeigu einant gatvę tau prireikia degtukų, ir kreipiesi į piraivį, tas sustoja, išima degtukų dėžutę, paduoda ir nueina, netardamas nė žodžio.

Darbininkai gauna 200 rb. per mėnesį, o inžinieriai — 120 rb., po 10 metų — 140 ar 150 rb. Partiečiai lengvai randa kelius į aukštesnes bei šiltesnes vietas, daug geriau apmokamas.

Alkoholinių gėrų pardavimas suvaržytas. Maskvoje jų perduotuvės atidarytos nuo 10 iki 19 v. Prie jų stovi eilės žmonių, daugiausia pensininkų, kurie turi daug laiko ir perka alkoholinius gėrų kitiems, tuo būdu uždarbiaudami.

Maskvoje kalbama, kad Gorbaciovas, suvaržęs alkoholinių gėrų vartojimą, esąs kilęs iš Stavropolio, kur nuo senų laikų yra įsikūrę duchoborai ir molokanai. Pasak jų sektų, alkoholis esąs pragaros išrastas gėras. Kai kas tyliai sako: ar kartais Gorbaciovas nebus slapas duchoboras?

Daug kur matyti eilės pirkėjų prie įvairių parduotuvių, net prie laikraščių kioskų. Skelbimų bei plakatų mažai matyti. Žmonės viską susiranda bei sužino ir be tų viešų miesto skelbimų. Pvz. prie dainininko Vladimiro Visockio kapo Vagankovo kapinėse Maskvoje niekad netruksta gėlių iš visų Rusijos kampų. Jis yra miręs prieš šesetą metų, ir jo kapą lanko šimtai žmonių. Mat, pasak vieno mokytojo, tą dainininką valdžia dar gyvą norėjo nutildyti, kad ne-

skelbtų tiesos. O vienas kariškis pareiškė „Žmonės čia atvyksta klausyti akimis“.

Aplamai, rusai gerbia savo poetus ir dailininkus. Leningrade prie muziejaus, vadinamo „maneu“, stovi eilės lankytojų. Tenai yra dail. Ilijos Glazunovo tapyti portretai — Castro, Brežnevo ir kitų partietčių. Pastaruoju metu šis dailininkas palinko į Ortodoksų Bendriją ir stebina savo tautiečių simbolizmu, kuriame visuomet slypi Kristus. Pvz. viename jo paveiksle vaizduojama raudoname karste gulinti mirusi senutė rūpėsčio pilnu veidu. Paveikslas fonas — apleistos kapinės. Prie karsto tarp velionės artimųjų stovi galva nulenkęs senelis su Šv. Jurgio ordinu — kryžiumi, kurį duodavo caras pasiųsėjusiems kariškiams. Minėjimo senutė raudoname karste yra senoji Rusija, kurią stengiasi palaikyti komunistams, bet vis atsiranda jos gerbėjų bei gynėjų.

Vilniaus arkivyskupija

Lietuvos pasiuntinybės prie Šventojo Sosto pareiškimas spaudai

Ryšium su gaunamais paklausimais dėl Vilniaus arkidiecezijos, Lietuvos pasiuntinybė prie Šventojo Sosto praneša, kad S. Lozoraitis, jn., Lietuvos atstovas Vatikane, tuo klausimu neduoda pareiškimų ar pokalbių.

Šia proga yra naudinga prisiminti, kad Vilnius buvo šešis šimtus metų Lietuvos sostinė ir tikrai devynioliką metų sveitųjų rankose.

1939 m. teisėtai ir teisingai vėl prijungtas prie Lietuvos teritorijos, Vilniaus miestas net ir sunkios sovietinės okupacijos metu liko lietuvių tautos dvasinio bei kultūrinio gyvenimo centru ir senosios Lietuvos valstybės simboliu.

Vilniaus klausimu Lietuva visada laikėsi didelio nuosakumo, niekad nepavartodama jėgos ir niekad nesulaužydama tarptautinių sutarčių.

Kai Šventasis Sostas ras galimybę sutvarkyti Vilniaus arkidiecezijos administracinę priklausomybę, visa lietuvių tauta krašte ir užsienyje nepaprastai įvertins tą istorinį aktą.

Didžiąją Lietuvos krikšto sukaktį, reikia galimai prasminti bei išskilmingiau paminėti ir parodyti pasauliui ne tik mūsų tautos giliai įsiaknijusią krikščionybę, bet ir jos priklausomumą bendrai Vakarų Europos krikščioniškajai kultūrai.

1986 m. lapkričio mėn. 25 d.

Norite susipažinti su savaitraščiu „TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI“? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Sveikiname

gimines, draugus, pažįstamus

švenčių proga ir linkime, kad

naujaisiais metais visus lydėtų Dievo palaima ir sėkmė visuose žingsniuose —

Lionė ir Vladas Kybartai, Hamilton, Ont.

Berlyno mirties siena (I)

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

Prasidėjo 1987 metai, o kalbos apie R. Vokietijos komunistinio režimo pastatytą paminklą nežmoniškuoju pabrėžti netilsta. Tas paminklas — prieš 25 metus pastatyta Berlyno siena, perskėlusią miestą pusiau, kad sustabdytų rytų vokiečių bėgimą į vakarus.

Siena, nužymėta baltais kryžiais, yra liudijimas, kad 75 laisvės ištroškę asmenys ten paaukojo savo gyvybę. Paskutinis, gavęs apie 50 automato kulku, krito negyvas 1986 m. lapkričio 24 d. Šimtas dešimt asmenų žuvo, bandydami perėti 1400 km ilgio pasienio zoną su V. Vokietija. 3,139 rytų vokiečiai buvo suimti prie demarkacijos linijos. Suregistruota per 35,000 smurto aktų, kuriuos įvykdė komunistinio Rytų Vokietijos režimo pareigūnai pasienyje nuo to laiko, kai toji gėdos siena buvo pastatyta. Tačiau 4,911 rytiečių pavyko išsiveržti iš komunistinės meškos letenų ir surasti laisvą gyvenimą V. Berlyne ar V. Vokietijoje.

Per tuos 25 metus, kai kurie perbėgimai per sieną į vakarus buvo sunkiai mums įsivaizduojami; tiems pasiryželiams laisvė turėjo tą patį vertę, kaip ir jų gyvybę.

Didžiausias bėglių būrys pasiekė laisvąsias Vakarų 1961 m. gruodžio mėnesį, kai rytų vokiečiai mašinistas prievarta paėmė garvežio valdymą ir savo rankas ir, leisdamas traukinį 85 km greičiu, pravažiavo Berlyno sienos užtvaras, išgelbėdamas 24 savo gimines ir draugus.

Dvi jaunos šeimos perskrido sieną karštu oru pripildytu balionu, padarytu iš nailono paklodžių ir užuolaidų.

Penskiamsdešimt septyni vyrai, moterys ir vaikai naktį laimingai pabėgo į V. Berlyną slapta iškustu tuneliu.

Rytų vokiečiai nugalėjo sieną įvairiausiais kitais būdais: pasisilpę automobilio benzino tanke, iš plastikos padarytame karvės modelyje, kuris turėjo būti pristatytas parodai į vakarus. Buvo tokių, kurie perėjo sieną aukštos įtampos vielom, naudodami guminę pirštines, kad eletros srovė jų nenutrenktų.

Vienas rytų vokiečių priverė lenkų lektuvo lakūną, skridusį iš Gdanskio į R. Berlyną, nusileisti amerikiečių kontroliuojamoje V. Berlyno srityje. Tys bėgliai laiko save laimingiausiais žmonėmis. Pasivogę pasienyje buldozerį, jie visa motoro jėga pervaziavo sieną, pramušdami trijų metrų aukščio plieninius vartus, o po to važiuodami per duobes, užmiuotą lauką laisvės keliu į V. Berlyną. Nė vienas jų nebuvo sužeistas.

Prieš kelis mėnesius rytų berlyniečiai sakė laimingai pervaziavę sieną apsilvilkę rusų kario uniforma. Kelionėje jį lydėjo kiti trys „rusai“. Jie buvo ne kas kita, kaip krautuvelyje pirkti ir į rusų uniformas įvilkti manekenai.

Nelauktas pasirodymas R. Vokietijos komunistinio režimo karių ir „darbininkų klasių kovos grupių“, kuriems prieš 25-rius metus buvo pavesta uždaryti sieną spygliuotomis vielomis, buvo ženklas, kad komunistinis režimas yra bėgęs patenkinti pačius pagrindinius okupuoto krašto gyventojų reikalavimus.

Kokia priežastis vertė taip staigiai komunistinį režimą statyti mieste tikrą pabaisą, turinčią 45 km ilgio ir, vietoj, iki penkių metrų aukščio?

Atsakymas aiškus: masinis rytų vokiečių bėgimas laisvėn. 1961 m. jis buvo pasiekęs dramatišką proporciją. Pirmajame ty metų pusmetyje į V. Berlyną atbėgėlių stovyklas pristatėsių ir užsiregistravusių skaičius buvo tarp 13,000 ir 20,000 asmenų kas mėnesį. Tų metų liepos mėnesį šis skaičius praėjo 30,000, o per pirmąsias dvyliką rugpjūčio mėnesio dienų — iki 46,433 asmenų. Šis masinis bėgimas vyko aštrėjant gandams apie galimą sienos uždarymą. Iš tiesų, komunistinio R. Vokietijos režimo padėtis buvo katastrofiška. Tačiau visas planavimas ir paruošiamieji darbai vyko tapo slapta, kad Vakarų sąjungininkai ir vokiečių žvalgyba V. Berlyne neturėjo jokios informacijos. Vakarie-

čiai turėjo kelias nuotraukas ir buvo gavę pranešimus apie spygliuotų vielų ir statybos medžiagų telkimą rytų vokiečių barakuose, bet į tai rimto dėmesio nebuvo kreipiama. Visas dėmesys buvo skirtas milžiniškai atbėgėlių bangai V. Berlyne. Pereinamosios stovyklos ir greitosios pagalbos punktai izoliuotose V. Berlyno dalyse buvo nebeapakankami atbėgėliams priglausti. Vakarų sąjungininkai atskubėjo talkon su palapinėmis ir pirmąją pagalbą maistu bei drabužiais.

Antrojo pasaulinio karo pabaigoje vyriausią valdžią Berlyne perėmė Hitlerį nugalėję karo sąjungininkai padalino miestą į amerikiečių, anglų, prancūzų ir sovietų zonas. Rusų zona rytinėje Berlyno dalyje buvo pati didžiausia. Tais sutartis nebuvo pasirašyta, ir Vokietija automatiškai tapo padalinta. Jei Vakarų sąjungininkams R. Berlynas reikėtų tiksliai sovietų administruojamą okupacinę zoną vienoje Berlyno miesto dalyje, tai sovietams ir rytų vokiečiams tai buvo R. Vokietijos sostinė, nors legalios bazės tam ir neturėjo.

Karą laimėjusios keturios didžiosios valstybės sutarė garantuoti berlyniečiams laisvą judėjimą teisė visose zonose. „Republikflucht“ arba bėgimas iš komunistų valdomos R. Vokietijos buvo laikomas kriminaliniu nusikaltimu, tačiau komunistinis režimas atrodė bėgėjis sustabdyti masinį ir nuolat didėjantį bėgimą.

Vakariečiai pramatė sovietus turėsiant imtis kontrolės

priemonių Berlyne, tačiau manė, kad sovietai ir vokiečiai bėgimą stabdys ne R. Berlyne, o pačioje R. Vokietijoje, neleidami už Berlyno ribų gyvenantiems R. Vokietijos piliečiams be specialaus leidimo vykti į R. Berlyną. Manė, kad Vakarų sąjungininkai į visą reikalą nebus įvelti, o ką komunistinis Ulbrichto režimas darys jų kontroliuojamoje Vokietijos dalyje, tai jų problema. Vakarų sąjungininkams atrodė savaime suprantama, kad sovietai ir vokiečiai komunistų režimas nepajėgs sustabdyti pačiame R. Berlyne vykstančių perbėgimų į vakarus. Samprotauta beigi, kad jie vis dėlto nesirys statyti kokios nors užtvaros mieste, nes tai atrodytų gėdinga — komunistai nežmoniškausi susikompromituotų prieš visą pasaulį.

Vakariečiai apsiriko. Sovietai kaip tik ir ėmė šios negarbingos rizikos: neperžengiama mirties siena atskirti Rytų ir Vakarų Berlyną, manydami, kad tik šiuo būdu vokiečių laisvės troškuly galės būti jei ne numalšintas, tai bent užslopintas.

Aišku, Maskva nenorėjo karnio susirėmimo su vakarų sąjungininkais. Todėl sovietų daliniai R. Vokietijoje, kad ir būdami parengties stovyje, buvo laikomi užnugarį, kad nesukeltų įtarimų. Prieš pat imdamasis kriminalinės akcijos R. Berlynui izoliuoti, Kremlius paskyrė maršalą Konjevą vyriausiu sovietų karinių pajėgų viršininku R. Vokietijoje, o W. Ulbrichtas pradėjo slapta suokalbį su savo darbdaviais Kremliuje.

Sovietiniai kariai ir kiti pasakoja

Penki Raudonosios armijos dezertyrai, susilaukę politinės globos Kanadoje, atskleidė okupacinius Sovietų Sąjungos žiaurumus Afganistane, kurie ten vykdomi nuo 1979 m. invazijos. Į dezertyrų kaltinimus atsiliepė M. Gorbaciova 1986 m. lapkričio 25-28 d.d. viešnagės metu Indijoje lydėjęs Mokslų akademijos narys J. Gankovskis, vadovaujantis šios maskvinės institucijos Artiimų rytų skyriui. Pasak jo, raudonosios armijos dezertyrai melavo apie karių vykdomą civilių gyventojų žudymą, gelbėdami savo kailį partizanų nelsaisve. J. Gankovskis užmiršta, kad normaliose karo sąlygose kariams, patekusiems priešo nelaisvėn, nereikia „savo kailio gelbėti melu“. Nelaisvėje jų gyvybei negresia pavojus. Kitaip su belaisviais elgiama tada, kai jie patys ar jų kovos draugai yra įsivėlę į gyventojų žudymą. Tada nelaisvėje prieš juos gali būti nukreipti keršto veiksmai. Tie penki dezertyrai ir Kanadoje pakartojo kaltinimus, kad jiems Afganistane teko matyti sovietinių okupantų vykdomus kaimų bombardavimus bei kitus veiksmus, pareikalavusius civilių gyventojų aukų.

Užsieniečiams žurnalistams Indijoje J. Gankovskis prisiėmė pažinimą, kad kiekviename kare neįmanoma visiškai išvengti civilių gyventojų aukų. Jų pasitaiko ir Afganistane, tačiau Raudonoji armija veiksmų prieš civilius gyventojus nepilnuojanti ir nevykdanti. Esą Afganistane nėra geležinkelių, Raudonosios armijos tiekimui naudojamas pagrindinis pultas tarp Kabulo ir Sovietų Sąjungos, einantis per Salango tarpekį. Paplentėje yra daug kaimelių, iš kurių partizanai puola pravažiuojančius sunkvežimius ir autobusus. Prieš partizanus tenka imtis karinių veiksmų. Dėl jų kaimeliuose žūsta ir visiškai nekaltų žmonių. Be to, J. Gankovskis neužmiršo pabrėžti, kad puolamaisiais sovietų malūnsparniais daugiausia skraidė Afganistano lakūnai. J. Gankovskio nuomone, dėl civilių gyventojų žuvimo negalima kaltinti afganistaniečių ir sovietų karių. Kaltė tenkanti mahometonams partizanams, kuriuos remia JAV, Pakistanas bei kitos valstybės.

Kitokios nuomonės yra kandietais A. S. Chadrus, jau keleri metai dirbantis afganistaniečių pabėgėlių stovyklose Pakistane, Pešavaro srityje. Ten jis tvarko Otavoje įsteigto labdaros organizacijos „Hu-

man Concern International“ paramos skirstymą afganistaniečiams. Stovyklose prisidė glaudusių pabėgėlių skaičius jau peržengė keturis milijonus. Tas skaičius yra lygus maždaug pusei Ontario provincijos gyventojų. Pasak A. S. Chadrus, 65% visų pabėgėlių iš Afganistano sudaro moterys ir vaikai. Karinio amžiaus vyrų nesimato. Pabėgę tik motinos su vaikais, o tėvai arba žuvo, arba tęsia kovą už Afganistano laisvą partizanų eilese. Pastaruoju metu pabėgėlių skaičius auga dėl okupantų sovietų pradeto vaikų atėmimo iš šeimų ir išsiuntimo Sovietų Sąjungon ideologiniam perauklejimui. Ypač žiaurus vaizdas yra ligoninėse, kur pagalbos laukia nuo sovietinių minų nukentėję afganistaniečiai vaikai. Akcijai prieš vaikus sovietai naudoja specialiai pagamintus sprogstančius žaislus — drugelius, automobiliukus, leles, plunksnakočius, lokučius. Nuo sprogstančių žaisliukų vaikai nežūva, bet būna suluošinami visam gyvenimui. Rankoje sproges „žaisliukas“ sužaloja vaiko rankos plaštaką arba kojos pedą, kai ant jo užlipa praeinantis vaikas. Tokius sprogmenis visiškai nutylėjo su žurnalistais Indijoje kalbėjęs M. Gorbaciovo palydovas J. Gankovskis, maskvinės Mokslų akademijos narys.

Klastingu vaikų sužalojimu terorizuojaami afganistaniečiai tėvai. Norima, kad jie sustabdytų paramą prieš sovietinius okupantus kovojantiems Afganistano partizanams. Kelias klastingas „žaisliukais“ sužeistų vaikų nuotraukas 1986 m. gruodžio 6 d. laidoje įsidėjo dienraštis „The Toronto Sun“. Jos padarytos Pakistano ligoninėse medicinos pagalba afganistaniečiams teikiančios organizacijos. Tas nuotraukas Toronto dienraščių parūpino Kanados ukrainiečių pagalbos ateiviams draugijos pirm. B. Mykytiukas. Toronte įvykusiam Antibolševikinio tautų bloko atstovų suvažiavime įdomų žodį apie įvykius Afganistane tarė Amerikos afganistaniečių bendruomenės pirm. H. Majaras. Jo nuomone, Afganistanas gali tapti pirmąją Sovietų Sąjungos okupuota šaliu, vėl atgavusia savo laisvę. Jos siekiančių mahometonų partizanų neįstengia palaužti 150,000 okupacinių sovietų karių, nors bombomis sunaikinta ir napalmu sudeginta trys ketvirtadaliai Afganistano kaimų. Nuo sovietinio

Torontiečių grupė 1986.XI.4 žygiuoja Vienos gatvėmis baltiečių demonstracijoje, reikalaujančioje laisvės sovietų okupuotiems Baltijos kraštams — Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Nuotr. J. V. Danio

Spaudos konferencija Austrijos sostinėje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jos. Atrodo, austrams ir liko neaišku, kodėl jiems turėtų rūpėti Baltijos valstybės. Seminaras vyko vokiečių kalba.

Helsinkio grupės

1986 m. lapkričio 10 d. įvyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių informacijos centro surengta spaudos konferencija, skirta Lietuvos ir Ukrainos Helsinkio grupių dešimtmečio sukakčiai paminėti. JAV kongresmanas S. Hoyer, JAV Helsinkio akto komisijos pirmininkas ir JAV delegacijos Vienoje vicepirmininkas, sutiko vadovauti šiai spaudos konferencijai.

Ukrainiečiams pasiūlius, minėjimas įvyko kartu su jais. Kalbėjo prof. Tomas Venclova, vienas iš Lietuvos Helsinkio grupės steigėjų, ir Nadia Svitychna su Leonidu Pliušču — Ukrainos grupės steigėjai. Specialus svečias

ir kalbėtojas buvo Juri Orlov, Maskvos grupės steigėjas, seniai paleistas iš Sovietų Sąjungos. Atsilankė JAV senatoriai Clairborne Pell, Paul Sorbanes, Dennis de Concini ir padarė sovietų akciją smerkiančias pastabas. Taip pat dalyvavo Julius Kulas ir Mazewski iš Čikagos — JAV delegacijos patarėjai ir Orest Dychakiwsky iš Vašingtono — nuolatinis JAV delegacijos narys.

Salėje buvo įrengtos lietuvių ir ukrainiečių rezistencijos parodos su gausia informacija. Paruošė Gintė Damuštė, Joana Kuraite-Lasienė ir dr. Milda Danyte. Konferencija vyko modernioje „Marriott“ viešbutyje, kur ukrainiečiai buvo įsirengę savo informacijos centrą. Platų aprašymą išspausdino „Die Presse“, didžiausias ir įtakingiausias Austrijos dienraštis, ir „Katholische Presse“.

Mylimai Mamytei

A+A
ONAI RUMBUTIENEI
mirus Klivlande,

jos dukrai JADZEI GEDRIMIENEI, mūsų valdybos sekretorei, jos šeimai ir visai giminei reiškiame gilią užuojautą —

kLK moterų draugijos Hamiltono valdybos skyrius

Mylimai Motinai

A+A
MARIJAI SVILIENEI
mirus,

šaulius — sūnų VYTAUTĄ su žmona, sūnų JUOŽĄ, dukras — LEONIDĄ GIEDRAITIENĘ, BIRUTĘ LUKOŠIENĘ bei visus gimines nuoširdžiai užjaučiame —

DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba bei šaulės ir šauliai

A+A
JUOZUI URBONUI
mirus,

sesiseriai EUGENIJAI, broliui LINUI su šeima ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Liucė ir Vytautas Matulevičiai
Ada ir Aleksas Juciai
Martynas Račys

teroro žuvo pusantrą milijono civilių Afganistano gyventojų, penki milijonai atsidūrė pabėgėlių stovyklose Pakistane ir Irane. H. Majaro vadovaujamos Amerikos afganistaniečių bendruomenės pastangų dėka JAV ligoninėse pada-

ryta 350 operacijų sovietinių „žaisliukų“ Afganistane sušaužintiems vaikams, V. Vokietijos ir Prancūzijos ligoninėse — 500. Operacijų dėka atstatytas bent dalinis sužeistos kojos ar rankos naudojimas. V. Kst.

VALENTINA BALIŪNIENĖ paruošia savo dukrą tautinių šokių grupės "Atžalynas" metiniam koncertui Toronto Lietuvių namuose B. Tarvydas

Neužmirštama mokytoja

Aušroakai pagerbė mokytoją a. a. Pauliną Valavičiūtę

I. BANAITIENĖ

1979 m. liepos 14 d. Woodhaven, N. Y. mirė buvusi Kauno Aušros gimnazijos mokytoja PAULINA VALAVIČIŪTĖ. Palaidota Cypress Hills kapinėse. Aušros dr. Birutės Paprockienės pastangomis 1986 m. ant jos kapo pastatydino paminklą, kuriam lėšas suaukojo buvę Aušros gimnazijos mokiniai, gyvenę įvairiose Amerikos valstijose ir Kanadoje, mokytojos A. Skrupskelienė ir K. Marijošienė. Stambia auka prisidėjo 1986 m. aušrokių suvažiavimo rengėjų komitetas Kanadoje.

1986 m. lapkričio 22 d. aušrokių vardu dr. B. Paprockienė užprašė Mišias už mokytoją Pauliną Valavičiūtę. Jas atnašavo kun. Leonardas Andriejus, OFM, pranciškonų koplyčioje Lietuvių kultūros židinyje, Brooklyne. Dalyvavo įvairių laidų aušrokių būrys. Po Mišių visi susirinko Kultūros židinyje kavutei. Čia dalinomis prisiminimais apie savo mokytoją. Ji yra buvusi įvairių klasių auklėtoja, griežta, reikalaujanti gero elgesio, tvarkingumo, mandagumo. Šiandien mes tai giliai įvertiname, nes be drausmės neįmanoma išauklėti dorą žmogaus. Tai patvirtina šių laikų mokyklų netvarka.

Paulina Valavičiūtė buvo gimusi 1890 m. gražioje Anapolio sodyboje, netoli Duseto, Zarasų aps. Tos aplinkės pasižymi gražiais gamtovaizdžiais, kvapiais pušynais prie Sarty ežero ir Šventosios upės. Mūsų mokytoja buvo svajotoja, mėgo muziką, dainą. Gimnaziją ji baigė Rygoje. Maskvos konservatorijoje mokėsi dainavimo, turėjo sodrų dramatinį sopraną. Maskvoje lankė gimnazijos institutą. Buvo veikli pirmojo pasaulinio karo lietuvių pabėgėlių Rusijoje kultūrinėje veikloje, dainavo lietuvių pabėgėlių renginiuose daugelyje vietovių.

1920 m. ji grįžo į Lietuvą, kuriai išsikovojo nepriklausomybę reikėjo daug darbo rankų ir protų. Kūrėsi įvairios institucijos, organizacijos, mokyklos. Labai trū-

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir attraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, Tel. 498-5823 arba 755-3174.

"Jis nesunkus – jis mano brolis"

Kalėdų laikotarpį ir Naujus metus palydėjus, atskleidžia labdaros ir tikrovės veidas

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Rudenį vos spėjus paauksuoti medžių lapus, komersantai išsiuntinėja šimtus spalvotų, viliojančių katalogų su "kalėdinėmis dovanomis", nuo prabangios jachtos iki deimantais papuoštos siūloms dėžutės ir sabalo kailinukų šunų čiams. Krautuvės paskelbia "Santa Claus" lankymo valandas ir pasipuošia spalvotomis švieselėmis, lokučiais, stirniukais ir įvairiais blizgučiais, tik pati to įkarščio svarbiausioji priežastis ignoruojama — Kūdikėlio Kristaus gimimas. Keista, kad dar pasiliko Kalėdų (Christmas) vardas...

Mes, katalikai, ir visi kiti krikščionys Kalėdas švenčiame su tinkamu religiniu nusi- teikimu bei orumu, tačiau negalime kovoti su savo gyvenamųjų kraštų nuotakomis. Vadinamoji religinė tolerancija neleidžia į viešumą išnešti Kūdikėlio Kristaus, kad nebūtų užgauti nekrikščionių jausmai, nors ir jie ta proga papildoma savo kišenės.

Prieškalėdinis komercinis sujūdas nėra be naudos, nes padidėjus prekių pardavimui, ir krašto ekonomiją pasipila didelės sumos pinigų, kurie apsuks finansinį ratą ir tuo pozityviai paveikia bendrą gerovę. Už parduotos prekės žaliavą, jos pagaminimą, pristatymą, reklamą ir pardavimą kiekvienas, tame procese dalyvaujantis, gauna atlyginimą ir savo ruožtu išleidžia pinigų kitų gaminiams įsigyti. Kalėdų laikotarpio metu parduotuvėlių apyvarta sudaro iki 70% visų metų pelno. Dovanos džiugina visus, nors jų nepagalvotas perkimas dažnai perviršia šeimos biudžetą, legvai naudojantis plastikinėmis kredito kortelėmis ir užsitraukiant didelę skolą, kurią tenka mokėti ištisus metus.

Šalia katalogų ir įkryrių reklamų, įvairios labdaros institucijos siuntinėja "asmeninius" laiškus pagal sudarytus sąrašus iš telefonų abonentų knygų ar nupirktų prenumeratorių sąrašų bei kitų adresų šaltinių. Iš vokių krinta išbėdusių vaikų nuotraukos, maldaujančiomis akimis žiūri skardinės lūšnės kur nors Meksikoje ar Indijoje gyvenančios skurdžios šeimos. Graudus, į jautrią širdį taikantis tekstas apeliuoja į čekių knygų savininką su nurodymu "kam rašyti čekį, kartais net pridėdant iš anksto apmokėtą voką."

Tokių verkšlenančių prašymų siuntinėjami milijonai ir surenkami milijonai dolerių. Rimtoje spaudoje vis dažniau randami perspėjimai, kad mūsų geros širdies išnaudojimas yra jau pasiekęs tokių proporcijų, jog siūloma "gerai apsigalvoti" prieš rašant čekį.

Per daugelį metų milijonus asmenų prieš pat Kalėdas pasiekdavo Omahoje esančio garsaus berniukų "miesto" prašymai aukoti jo kilniems darbams, auginant ir mokant našlaičius. Šalia aukų prašymo būtiną priededamos buvusių auklėtinų biografijos, jų tarpe profesorių, miestų burmistrų ir profesionalų. Ant voko visada būdavo priklijuotas graudus ženklelis su paveikslėliu, kuriame vienas berniukas ant savo pečių neša už save didesnę, o apačioje gražus įrašas: "Jis nesunkus — jis mano brolis". Po kiek laiko paaiškėjo, kad "miestas" nėra reikalingas daugiau aukų, nes didelės sumos darančios puikią apyvartą biržoje ir atsarginis kapitalas esąs impozantiškas...

1985 m. visas pasaulis sujudo padėti Etiopijos badaujan-

tiems, o Amerikos žemyne buvo rengiami grandioziniai labdaros koncertai, renkamos milijoninės sumos, sudarius rinkimo vajui profesionalų kadra. Vėliau spaudoje pasirodė žinutės apie milžiniškas rinkėjų algas. 1986 m. spalio mėn. "Reader's Digest" žurnale buvo išspausdintas ilgas prancūzų gydytojo reportažas "Badaujantiems pagalba: ar buvome apgauti?" Ten jis kalbėjo apie Vakarų pasaulio labdaros piktnaudojimą ir žvėrišką Etiopijos vadų elgesį su čiabuviais. Autoriaus nuomone, bada Etiopijoje dirbtinai sukėlusį diktatorišką gen. Mengistu "žudymo mašiną"...

Statistiniai duomenys pat pat rodo, kad plačių mastu Amerikoje labdaros rinkliavos yra pravedamos profesionalų už labai didelį atlyginimą, todėl surinktų aukų kartais vos tik 10% tenka aukotojų tikslui.

1986 m. vasarą Klivlande nutarta metinį labdaros vajų pradėti su dideliu triukšmu, kad atkreiptų į save didelį dėmesį ir kad Klivlandas patektų į garsiąją "Guinness" rekordų knygą. Sumanymas buvo toks: pradedant vajų, paleisti į orą milijoną balionų. To dar joks miestas nebuvo padaręs. Buvo tiksliai savanoriai, statomas specialus pastatas su atidengiamu stogu. Mokyklinio amžiaus jaunimas išstąs naktį pompavo balionus. Sekančią dieną "Guinness" knygos atstovė oficialiai patvirtino balionų skaičių, ir vienas milijonas balionų pakilo virš miesto. Keliolika minučių dangus buvo aptemęs. Vėjo nešami, balionai pasuko gražiojo Erie ežero link ir, kaip skėrių bangos, nusejo pakrante. Šalia ežero veikiantis Burke aerodromas turėjo būti laikinai uždarytas, nes balionai sudarė pavojų lėktuvų judėjimui. Aerodromą daugelį valandų valė už specialų atlyginimą darbininkai, tačiau ežeras liko užterstas. Tą pačią naktį buvo pasigesta vieno žuvautojo. Pakrantės sargybos laivai jo įieškojo visą naktį, bet turėjo įieškoti nutraukti, nes balionai padengė vandens paviršiaus matomumą. Sekančią dieną buvo pranešta, kad balionų paleidimas kainavo iki 500,000 dolerių, o apvalymas irgi tiek pat. Tai toks "labdaros" keilas...

Mūsų institucijos prieš Kalėdas taip pat siunčia prašymus aukoti lietuviškiems reikalams. Tie laišukai nepasizymi širdį veriančiais gaudinimais, tik švelniai prabyla ir lietuvišką sąžinę. Mes visi, laukdami Kalėdų, sudarinėjame dovanų sąrašus, nepamiršdami net mus kasdieną lankančio laiškanėsio, nei vietinį dienraštį išnešiojančio jaunolio. Mūsų kredito kortelės įkaista nuo krautuvės perkamų gėrybių. Patikrinkime savo sąrašus: ar juose būna taip pat įtraukta lietuviška spauda, mus kas savaitę, kas dieną ar kas mėnesį lankanti ir mus palaikanti dvasiškai, mus jungianti su plačiame pasaulyje pasisklaidžiusiais tautiečiais? Kodėl neprisiminti ir mūsų spaudos, nelaukiant prašymo? Dalis skaitytojų spausdina sveikinimus "vietoje atvirukų" ir prekybininkai sveikina savo klientus. Bet ar to užtenka? Esame pratę prie žodžio "auka", nors pradėjome jį vartoti klaidingai, net užėjimą ir parodą ar koncertą skirdami "auką". Padarykime dovaną mūsų laikraščiams ir institucijoms, kad ji nors maža dalimi prilygtų tai sumai, kurią paliekame krautuvėse.

Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00, JAV
2. Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE, \$15.00, JAV
3. Jokūbas Dagys, SCULPTURES (meno albumas), \$35.00, JAV
4. J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, \$6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

Mūsų gyvenimas Toronto lietuvių vaikų darželyje įdomesnis negu mokyklose. Iš kairės: LIVIJA BERIŪTĖ, DARIUKAS JUKNEVIČIUS — darželio mokiniai Nuotr. St. Dabkaus

"Nežudyk manęs, aš būsiu tavo saulė..."

Telsių vyskupo Antano Vaičiaus ganytojinis žodis tikintiesiems 1986 metų Kalėdų proga

Šis žodis yra skirtas Telsių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros tikintiesiems, bet savo turiniu reikšmingas visai lietuvių tautai. Jis buvo gautas Kanadoje jau išleidus kalėdinį "TŽ" numerį, tad spaudinamas paveluotai, praleidus įžangą, kurioje vyskupas išreiškia tradicinius sveikinimus. RED.

Gyvename laikus, kai kėsiamasi ne tik į tuos, kurie džiaugiasi gyvenimu, bet ir į tuos, kurie dar negimę. Jei dėl smurto veiksmų, karų ir žudynių pergyvenama ir bandoma įvairiai reaguoti, tai dėl negimusio kūdikio žudymo beveik nesijaudinama. Ne taip tolimą praeitį yra liudininkė mergaitė drovumo, o šiandieną jau ne viena mergina su įžiliu išdidumu reikalauja medicininio patarnavimo, kuriuo atimama gyvybė negimusiam jos kūdikiui. Šitokio patarnavimo reikalauja ir šeimų motinos...

Jeigu mūsų motinos augindavo, kiek Dievas duodavo, tai šiandieną beveik visose šeimose apsiribojama tik vienu ar dviem vaikeliais, o žudymų skaičius procentiškai didėja: tyloje, be šauksmo, negirdimai žūsta negimę kūdikiai. Niekas jų nelaidoja ir niekas jiems nestato paminklų. Tokių nužudytųjų skaičius šiandieniniame pasaulyje — siaubingas: apie 60 milijonų per metus! (privati Alan-Guttmann įstaiga, Niujorkas). Girtavimas ir narkomanija, išlepiamas ir palaidumas, nežabotai išbujojės sekso jausmas tampa mirties nesėjų, graso pražūtimui mūsų laikų civilizacijai.

Jei, pamatę skęstantį, neskubėtume jo gelbėti ir nešauktume kitų į pagalbą, būtume neverti žmogaus vardo. Panašiai sunkiai nusikalstame, jei tylėtume ir savo tylėjimu prisidėtume prie to, kad nebebūtų bijoma žudyti negimusius.

Brangieji! Dievas, Danguis ir žemės Sutvėrėjas, nustatė ne tik būdą naujom kartom ateiti į šį pasaulį, bet parūpino ir nuostabias priemones gyvybei apsaugoti. Štai paukšteliai, kurie per dienas skraido, nuo šakelės šokinėja ir vis kitame medyje nakvoja, laikui atėjus, ruošia lizdėlį-loplėlį būsimiesiems savo vaikams. Ir žiūrėkite — tasai paukštelis, kuris, rodos, negali nė akimirkos nustygti vietoje, su didžiausia kantrybe tupi lizdelyje, kol išsisirū mažyliai, juos šildo, saugo, maitina, kol jie, plunksnelėmis pasipuošę, pradės savarankiškai gyventi. Ar tai nuostabu?!

Dar nuostabiau Dievas pasirūpino žmogaus gyvybe. Jai globoti jis pašaukė tėvą ir motiną — "du viename kūne", kaip sako Sv. Raštas, (Prad 2,24). Dievas aprūpino gimdytojus ne vien prigimtinio instinktu, bet ir nuostabia meile savo vaikams. Tos meilės dėka moteris iškenčia gimdymo skausmus, kūdkio maitinimo, augimo ir auklėjimo vargus. Kiek ji prisikenčia, tik vienas Dievas težino! Užtat su kokia meile mes prisimename savo motinas ir gerbiame savo gimdytojus!

Bet yra sakoma: juo geresnis daiktas sugenda, juo labiau jis dvokia. Graži ir kilni yra motina, pasiaukojančiai atliekanti motiniškas savo pareigas. Bet kaip pavadinti tą motiną, kuri, nesirūpindama savo

kūdikio, nebegirdi jo verksmo, nebesaugo jo nuo šalčio, marina badu? O dar baisiau, jeigu motina atima gyvybę negimusiam kūdikiui! Jeigu baisus dalykas yra nužudyti žmogų, kuo nors tau nusikaltusį, kaip nepalyginamai baisesnis dalykas yra nužudyti nekaltą savo kūdikį, dar nespėjusį pamatyti saulės šviesos!

Reikia žinoti, kad naujo žmogaus gyvybė atsiranda nuo pat prasidėjimo momento. Ji nėra tėvo ar motinos gyvybė, bet jau kito, naujo žmogaus gyvybė, priklausanti pačiam Dievui ir paties Dievo valia paskirta būti Dievo paveikslu (Prad 9,6). Kas žudo šią nekaltą gyvybę, tas kėsina į patį Dievą ir yra žudikas, besišaukias dangaus keršto (plg. Prad 4,10). Labai sunkiai nusideda ne tik tiek, kurie tą nusikaltimą daro, bet ir visi, kurie pritaria, pataria ar sudaro sąlygas tam nusikaltimui įvykti. Nusideda ir tie, kurie galėdami nesulaiko besirušiančio tą nusikaltimą daranti.

Jokie aukšti tikslai, jokios, kad ir kilniausios, indikacijos negali morališkai pateisinti dar negimusios gyvybės žudymo (porf. St. Gruodis). Nėra pagrindo sakyti, kad negimusi gyvybė yra menkesnės vertės už gimusią. Žmogus, nors dar ir negimęs, yra žmogus su kūnu ir siela nuo pat prasidėjimo momento. Nėra jokio pereinamojo laikotarpio. Klaidingas ir Bažnyčios mokyto neatitinkantis dalykas yra sakyti, kad naujai prasidėjusi žmogaus gyvybė iki trijų mėnesių nėra žmogaus gyvybė. Prasidėjusią gyvą būtybę šiandieną galima filmuoti ir stebėti modernių išradimų dėka. Galima matyti visas gyvo organizmo sistemas, kaip ir suaugusio žmogaus. Jau 21-ąją dieną to naujojo organizmo širdis galingai veikia, o nuo aštuntos savaitės jaučia ir gali kentėti.

JAV ginekologas dr. Bernardas Nathansonas ir jo kolegijos yra nufilmavę bei sukūrę filmą, pavadintą "Nebylus šauksmas". Tame filme aiškiai matyti, kaip negimęs kūdikis traukiasi nuo instrumento, kurio paskirtis — atimti jam gyvybę, — kaip jis atveria burnytę nebyliam šauksmui... Tas

gydytojas pripažįsta ne kartą atėmęs gyvybę negimusiems. Dabar jis važinėja po pasaulį ir skelbia, kad abortas yra žmogžudystė.

Psichologas sako, kad abortu ne tik kūdikis nužudomas, bet ir motina pažeidžiama. Į padarytą abortą jos sąžinė reaguoja panašiai, kaip į nekaltų žmonių žudymą. Tai, kuri negimusiam savo kūdikiui atėmė gyvybę, sunku atsikratyti minties: ant mano gyvenimo kelio guli lavonas, mano kūdikio lavonas... Ši skauda mintis, kaip tvirtina žinovai, neretai tampa priežastimi tokių negerovių, kaip visokios psichozės bei neurozės, kraujagyslių ligos, vėžys ir net staigūs infarktai.

Veltui bandoma pateisinti — ir net įteisinti — negimusios gyvybės žudymą. Jeigu negalima nuominingo išmesti į gatvę, tai juo labiau nevalia dar žiauriau pasielgti su ta būtybe, kuriai būtinai reikalinga nevien pastogė, bet ir motinos širdies šiluma.

Neseniai teko žiūrėti ir klausytis Vilniaus televizijos laidos, kurios metu buvo pasakyta, kad mūsų tėvynėje Lietuvoje, gyventojų skaičius yra išaugęs virš trijų milijonų ir šių šimtų tikstančių ir kad šiuo metu gimimų skaičius ima didėti. Pagalvojau, kokia būtų laimė, jei mūsų tautiečių skaičius vis augtų ir nebeatsirastų nė vienos motinos, drįsiančios pasikėsinti į gyvybę prie savo širdies.

Toji gyvybė dar negali kalbėti. Tad jos vardu tegu motinai kalba šie poeto žodžiai:

Su pavarasiu, su saule daigas kelias,
Mama, aš kaip daigas tau esu.
Mūs abiejų bendras kraujo kelias,
Tavo laimei augu, gyvenu.

Nežudyk manęs, aš būsiu tavo saulė,
Užvaduosiu darbus aš tavus.
Kas tik gera, kas gražu pasauly,
Tau parnešiu, mama, į namus.

Leisk gyventi, leisk man augti, mama!
Nesukubek, sustok ir pagalvok.
Na tai kas, kad augsim keturi,
penki mes,
Duonos ir gyvenimo užteks visiems.

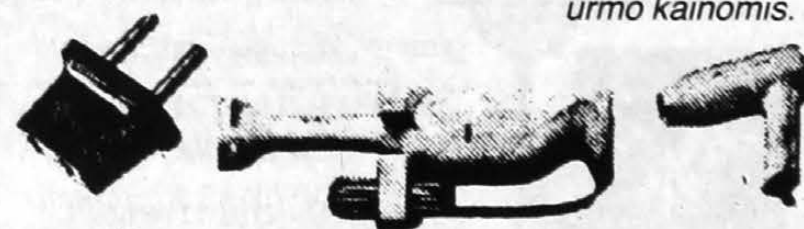
• Didžiuosius žmones lydi kančia, kaip kalnus audra. Bet ant jų kėturų lūžta audros ir tampa lygumų apsauga (Jean Paul)

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (converter) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į "House of 220". Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.

Primame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

HOUSE OF 220

1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 10 psl., naujiem skaitytojams

tik \$18.00 metams (JAV-se amerikietiška),

reguliari metinė prenumerata — \$22.00,

rėmėjo — \$25.00, garbės — \$30.00

(JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė

Adresas

.....

.....

Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiems susipažinti "Tėviškės žiburių" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresas.

ADMINISTRACIJA

Dariaus ir Girėno paminklo ir spaudos muziejelio prižiūrėtoja dabartinėje Lenkijoje BARBARA KVIETKAUSKAITE

Dvi knygos – lenko ir izraeliečio

Lenkas rašo apie lenkų karinių dalinių veiklą Vilniuje, o žydas – apie Lietuvos žydų pasipriešinimą naciams

1985 m. išėjo iš spaudos šios Lietuvių lietuviškos knygos: dr. Roman Korab-Zebriko "Vilniaus operacija AK bei jos epilogas" (lenkų kalba) ir Dov Levino "Atkirtis – Lietuvos žydų ginkluotasis pasipriešinimas naciams 1941-1945" (anglų k.).

Zebriko knygos epilogo komunistinė cenzūra neleido spausdinti, nes ten yra aprašoma, kaip sovietai 1944 m. liepos mėn. paėmė Vilnių nuginklavo laikinus savo sąjungininkus lenkų "Armia Krajowa", karininkus uždare kalejimuose, o kareivius – koncentracijos stovyklose. Toks aprašymas prieštarauja oficialiai sovietų istorijai.

Lietuvos TSR mokslo akademijos darbuose 1985 m. ketvirtos (93) laidoje rašoma: "Lietuvoje vyko savanorių ėmimas ir į Lenkijos kariuomenę. Nepilnai duomenimis, vien Vilniuje ir Vilniaus apskr. į ją įstojo 6.000 žmonių". Pildesniais duomenimis, šie "savanoriai" buvo internuoti Medininkuose, iš kur dalis išbėgo ir buvo NKVD gaudomi, likusieji nuvežti į Kalugos koncentracijos stovyklą ir tik keliolika karininkų bei kareivių įstojo į sovietinę lenkų Berlingo armiją.

Nubraukus epilogą, knyga buvo pavadinta "Vilniaus operacija AK" ir atspausdinta. Knygos epilogas, be autoriaus žinios, buvo išleistas Lenkijos pogrindyje ir pasiekė Vakarų pasaulį anksčiau, negu oficialiai išleistojai knyga.

Knygos autorius aktyviai Vilniaus lenkų pogrindinė veikė, buvo AK kuopos ir vėliau brigados vadu, o šiuo metu yra profesionalus istorikas. Knyga turi 533 puslapius. Tai išsamus, kruopštus darbas ir vertingas informacijos šaltinis.

Dov Levin gimė Kaune 1925 m. ir čia prieš pat sovietų vokiečių karą baigė žydų gimnaziją. 1944 m. iš Kauno gėto pasitraukė pas netoli Vilniaus veikiančius sovietų partizanus ir jau 1945 m. buvo Palestinoje. Dalyvavo kovose dėl Izraelio nepriklausomybės ir Jeruzalės hebrajų universitete studijavo istoriją, sociologiją ir ekonomiką. Baigė daktaro laipsnį. Yra parašęs apie 120 straipsnių, jų tarpe vienas "Tėviškės žiburiai", kuris buvo išspausdintas 1982 m. vasario 2 d. laidoje.

Pirmuosius savo knygos skyrius Dov Levin skiria trumpai Lietuvos ir jos žydų istorijai iki 1941 m. 1923 m. Lietuvoje žydų buvo per 150.000, o po Vilniaus prijungimo 1939 m. – apie 250.000. Jie nuo sovietų esą nukentėjo nemažiau kaip kiti krašto gyventojai (trėmimai, nacionalizacija). Kadangi daug žydų dalyvavo Lietuvos sovietinime, daugelis lietu-

vių sutapatino juos su nekenčiamu sovietų režimu.

Prasidėjus sovietų-vokiečių karui, pasak D. Levino, apie 15.000 žydų pavyko pasitraukti. Sov. Sąjungos gilumom. Kartu su 3.000 Lietuvos teritorinio korpo karių jie sudarė 16-tos lietuviškos divizijos pagrindą, kuri buvo įsteigta 1941 m. gruodžio mėn. Balakana miestelyje, netoli Gorkio miesto. Šioje divizijoje žydai, iki jos įvygiavimo į Lietuvą, sudarė didžiausią etninę grupę, net iki 50%. Divizijai pradžioje vadovavo gen. Baltušis-Zemaitis, tačiau po 1943 m. labai nuostolių mušii ties Aleksiejevka, kur kareiviai buvo varomi tiesiai ant vokiečių kulkosvaidžių, sovietinis generolas buvo pakeistas lietuviškuoju Karveliui ir divizijai ėmė sekis geriau.

Žlugus sovietų režimui Lietuvoje, ten likę žydai buvę mašišiai, dažnai ir lietuvių, žudomi. 1941 m. gruodžio pabaigoje Lietuvoje liko jų 40.000 Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Švenčionių getuose. Kadangi jų likimas darėsi vis labiau aiškus, getuose buvo organizuojamas ginkluotasis pasipriešinimas. Apie 1.800 asmenų pasitraukė iš getų pas sovietų partizanus, veikiančius Rytų Lietuvoje.

Po karo liko 20.000 išsigelbėjusių Lietuvos žydų, t. y. apie 10% (toks pats nuostimis išsigelbėjo ir Lenkijoje, J.B.). Į klausimą ar ginkluotasis pasipriešinimas išgelbėjo gyvybes, ar daugiau jų pražudė Levinas neatsako, bet pastebi, kad didžiausias nuostimis žmonių išliko Šiaulių gete, kur pasipriešinimas buvo neįžymus, tačiau šis atvejis nebūtinai, pagal autorių, esąs būdingas. Levinas pastebi, kad sovietų propagandistai dėl politinių sumetimų išpučia lietuvių dalyvavimą sovietų partizanų ir 16-tos divizijos eilėse.

Ši kruopščiai paruošta 298 puslapius turinti knyga, lygiai kaip ir Zebriko knyga, turėtų sulaukti platesnio ir gilesnio įvertinimo.

Dov. Levin, FIGHTING BACK – LITHUANIAN JEWRY'S ARMED RESISTANCE TO THE NAZIS 1941-1954. Holmes & Meier. New York, London. \$39.50 U.S.
Roman Korab-Zebryk, OPERACJA WILNENSKA AK. PWN, Warszawa. \$19.35 Can. J.B.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvos namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugsios kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

"Aušra Paliūnuose"

Sukaktuviniais "Aušros" metais premijuotas romanas

BALYS GRAŽULIS

— Mes esam naujos gadinės skelbėjai ir pranašai, — varė daktaras monologą pats su savimi. — Mes užžibinome degilą tamsoje, atidarem tautai akis ir persėjome nuo paskutinio fatališko žingsnio prapultį! Arba mes gyvenim kaip tauta, arba, išėję iš istorijos, žūsim ir tapsim legenda, — kitokios išeities nėra. Mes, aušrininkai, esam tie, kurie stovim prie duobės krašto, mojuojam raudonu žibintu ir šaukiame gautiniam: sustokit čia, gelbėkitės, atsispręžkit ir grįžkit istorijos scenon!

Taip egzaltuotai šaukė daktaras Liudas Alisiūnas ginčo metu su lenkuojančiu prelatu Ipolitu Girdijausku. Šis sukaktuviniais "Aušros" metais "Dirvos" konkurse premijuotas Vytauto Alanto romanas ir yra jauno daktaro šauksmo susiprasti, grįžti į tautos kelią ir atlietuvinti Paliūnų miestelį.

Daktaras Alisiūnas atsiranda šiame apsnūdusiame ir sulenkesusiame devynioliktojo šimtmečio pabaigos miestelyje beveik atsitiktinai. Baigęs medicinos mokslus Petrapilyje jis jautė pareigą grįžti tėvynėn ir joje darbuotis žmonių gerovei. Deja, negalėjo apsispręsti kur ir kaip. Užsukęs į Varšuvą pas savo architektūrą studijuojantį brolį, jo bute sutinka tada dar studentą Vinčą Kudirką. Šis jam pataria:

— Ten ("Aušroje", B. Gr.) yra atsakymas į jūsų klausimą: reikia stoti į tautos žadinimo darbą.

O kai brolis pamini, kad Paliūnuose gyvena daktaro klasės draugas Pranas Daujotas, Alisiūnas pagaliau apsisprendžia ir išvyksta Paliūnų iš miego žadinti.

Paliūnai buvo tipiškas "Aušros" laikotarpiu Lietuvos provincijos miestelis: žydų apgyventas, aplenkintas, neturintis nė vieno tautiški susipratęs lietuviu inteligento. Klebonas, prel. Girdijauskas, lietuvis patriotas, deja, unijinės Lietuvos patriotas, gimtosios kalbos išsilaikėjęs, pamilęs lenkų kultūrą, niekinąs lietuvių inteligentus ir jais nepasitikintis. Jo vikaras Petras Labutis — susipratęs lietuvis, bet, prelato užgautas, bijo prasižioti. Amerikiečiai pasakytų — ant tvoros sėdi. O Alisiūno draugas Pranas Daujotas, vedęs prelato seserėčią (kažkodėl V. Alanto dukterėčia vadinama) pataikauja prelatai ir gana skersai į savo draugo polemiką žiūri. Miestelio burmistras ir keli tarybos nariai lietuviai, bet tik vienas burmistras lietuviu jaučiasi. Lietuvių amatininkai švelbėdžiuoja lenkiškai, o prekybininkai bei svetainiai laikytojai, iš baimės netekti klientų, neprisipažįsta lietuviams esą. O Rūkonių dvaro savininkas bajoras Vladislavas Surgaila, save laikantis "gente lituani, natione poloni", jų Lietuvos priešus vėrtęs fanatiškas lenkomanas.

Tokioje konservatyvioje aplinkoje nelengva skeisti naujas idėjas. Todėl Alisiūnas kalnų ir nenuverčia. Bet jis gi ne daktaras Kudirką. O vistik, po aršaus susikirtimo su daktaru, bajoras Surgaila prieš mirtį suabejoja. Į Surgailos didžiavimasi lenkų kultūra, Alisiūnas atsako:

— Kodėl jūs, bajorai, nesukūrėt savo lietuviškos kultūros? Dabar mes, lietuviai, bandom taisyti jūsų pražūtingą klaidą. Man rodos, kad jūs, bajorai, pagaliau turėtumėt mus, jaunuos lietuvius, suprasti.

Tie ir kiti Alisiūno priekaištai priverčia seną bajorą susimąstyti ir jis sako savo draugui prelatai:

— Tie litvomanai sako, kad ne tik mes, bajorai, nutautėjome, bet ir daug gerų lietuvių suvedžiojom ir įbrukom į lenkišką bučią. Juk jei visa tai teisybė, tai padarėm didelę, mirtiną nuodėmę; juk kas atleis mums už genties sielos užnuodijimą ir sužalojimą? Argi viskas, kuo mes gyvenom, kuo tikėjom, siekėm, buvo melas, išdavimas, nusikaltimas prieš Dievą, gentį ir istoriją?

Daktaras Alisiūnas atgaivina miestelio ligoninę. Atlie-tuvėja šeimininkės duklė Malvina ir tampa puikia deklamatore. Pavyksta daktarui ir "Aušros" platinimo tinklą per

elgetas suorganizuoti. O jo įtaigojama miestelio valdyba pastato puikius kultūros namus, pavadina juos "Aušros namais", kurių salėje parapijos choras pirmą kartą giedoja Vinco Kudirkos "Tautos giesmę", tapusią Lietuvos himnu.

Jau vien garas, kad daktaras kalba lietuviškai, buvo teigiamas veiksnys — juo sekdamie ir kiti miestelio žmonės atsiminė mokė lietuviškai kalbėti. Vėliau, daktarui vedus Daujoto našlę Astrą, jina, daktaro žmona, atidaro lietuvišką mokyklą ir joje mokytojauja. Tai ir visas daktaro Alisiūno tautos žadinimo veiklos balansas. Tačiau ir dėl tiek jau gali sakyti, kad aušra tikrai pradėjo švisti Paliūnuose.

Idomūs daktaro pokalbiai su vikaru Labučiu ir su prelatu Girdijausku. Tai gal centrinės ir daktaro veiklai lemtingos akistatos. Daktarui spaudžiant vikarą pradėti lietuvišką veiklą patriotiniais pamokslais, šis spiriasi:

— Aš tai suprantu, tamista, bet galvoju, kuriam galui kopti į kalną, jei žinai neįkopsi.

— Kaip prasideda šv. Jono evangelija? — staiga paklausė daktaras nekantraudamas.

— Kuo čia dėta evangelija? — nustebė vikaras.

— Kaip prasideda šv. Jono evangelija? — daktaras pakartojo, rūščiai žvelgdamas į dvasininką.

— Iš pradžios buvo žodis, — jis nenorom burbtelejo. — Kuo čia dėta...

— Ar ne žodis sudrebino imperijos pagrindus ir nugalejo Romą? — daktaras pertraukė vikarą pakelti tonu. — Kur šiandien būtų krikščionybė, jei nebūtų buvę žodžio?

— Gal ir krikščionybės nebūtų buvę, — pastebėjo vikaras svyrudamas.

Šis pokalbis padaro lemiamą įtaką vikaro posūkiui į tautos kelią. Nepaisydamas prelato pykčio, jis pradeda sakyti patriotinius pamokslus, moko chorą lietuviškų dainų ir deklamacijų, netgi drįsta prelatai į akis reži:

— Tamista, prelatai, esi panašus į žmogų, kurio karieta su numukusiu ratu įklimpo į lenkišką pelkę. Gyvenimas bėga pro šalį, o tamista vis tebesėdi karietoje ir galvoji važiuojas teisingu istoriniu keliu.

Vienų vaišių metu prelatas Girdijauskas neva juokais kalba:

— Turiu garbės prie stalo matyti du jaunus lietuvius, kurie didžiuojasi aušrininkų vardais, — prelatas šyptelėjo, žvelgdamas į svečius (daktarą ir vikarą, B. Gr.). — Aušra paprastai laikoma šviesos simboliu, bet kokią šviesą skleidžia "Aušra" iš Prūsų, tai kažin ar ir patys jos rėdytojai nusimano.

Ir vėliau rimtai:

— Ar nebus per sunku karštagalvių pamišėlių sąjėlei atskirti istorijos vairą ir "atitaisinėti", — jis tą žodį pabrėžtinai ištare su pašapa, — per 500 metų įsisenėjusias garbin-gas tradicijas?

Nors po gincų su daktaru prelatas savo nuomonės ir nepakeitė, bet jau netrukė vikaro lietuviškai veiklai ir pats pašventino "Aušros namus".

Šalia patriotinės veiklos vyksta ir asmeninis daktaro gyvenimas — vingiuotas, dažnai kartus. Alisiūnas ne toks kaip Amerikos prezidentas Carteris, kuris moters geidė savo širdyje. Jis geidžia jos visa esybe dvasiškai ir fiziškai, nes jis yra pilnakraujis vyras — tvirtas ir kartu besiblaškantis. Dar studijuodamas Petrapilyje, jis buvo susižadėjęs su turtingo pirklio dukterim Tatjana, bet kai apsisprendė dirbti Lietuvoje, turėjo ją palikti. O Paliūnuose pirmą kartą aplankęs klasės draugą Daujotą pamilo jo žmoną Astrą. Ir net žinojimas, kad nemoralu draugo žmoną myluoti, jo geidulio nesustabdo. Dėl to jis sau priekaištauja, kan-kinasi, bet nesusivaldo. Astrai laiveliu atplaukus pas jį į Sraunos ežero salą, jis jos atgal neišleidžia, ir tas jų pasimatymas baigiasi Astros nėstumu. O iš jos laišku negaudamas ir nusivylęs, jis nėsėkingai pasipėrsa bajoraitėi Jadvygai Surgailaitei.

Ne vien daktaro Alisiūno

moraliniai pagrindai netvirti, bet ir jo takto samprata nekokia. Nors žino, kad prelatai neleidžia klebonijoje lietuviškai kalbėti, o pakviestas atsilankyti demonstratyviai sveikinasi lietuviškai, tuo įžeisdamas prelata. Sargailaitės prašomas nenervinti jos sunkiai sergančio tėvo, vis tiek kalbina jį lietuviškai ir ginčijasi su ligoniu. Toks jau jis yra — kovingas stačiokas, kartais net grubus. Ypač su moterimis. Antai, pas jį atplaukusiai Astrai drožia:

— Ponia Astra, sakyk, ko tamista atėjai pas mane? — Bet kiti jina! nori grįžti atgal, sulaiko, poetiškai čiulbėdamas:

— Ne, nė, pabūk dar minutę, — jis atitarė švelniai. — Aš paprašysiu sidabrinį karalaitį, kad užgesintų dangaus žiburius, ir tu neberastum kelio atgal. Aš paprašysiu vėjas, kad paskandintų tavo laivelį ir nebeįsilaikytų iš mano salos. Aš paprašysiu ežero undines, kad jos šoktų ir dainuotų ir taip tave sužavėtų, kad norėtum amžinai pasilikti su manim šioje saloje.

Iš viso, tai ne asketiškas tėvynės meilės fanatikas, bet idealistas ir drauge nuodėmingas, pilnas kilnių siekių ir ydų. O savo retorikos lakumu ir bekompromisiniu atsidavimu savo tėvynnei jis gerokai panašus į to paties autoriaus "Pragarą prošvaisčių" Girdvainį ir ypač į "Amžinojo lietuvių" Sintautą, "Tėvynės meilės alkoholišką". Šia prasme ir savo kilmę jis netgi panašus į patį romano autorį.

Kaip visose Vytauto Alanto kuryboje, taip ir šiame romane jo moterys vis gražios, inteligentiškos ir jautlingos. Jos moka vilioti ir myletį galvalingai. Tai ne devyniolikto šimtmečio kuklios lietuviškos, baikiškos avelės, tai jau daugiau šiandieninės amerikietės — vylingos ir agresyvos.

Kiti, šalutiniai personažai, savo pareigas atlieka gana įtikinamai.

Romanas įdomus turiniu ir lengvas skaityti, parašytas sklandžiu stiliu ir turtinga kalba. Nemažai retesnių patrauklių žodžių, ypač keiksmažodžių. Gamtos vaizdai taupūs, bet jaukiai spalvingi. Reti buities įtarpai, kaip pvz. elgetų muštinės per atlaidus, įsirežia atmintyje.

Visi romano veikėjai kalba taisyklinga literatūrinę kalbą, todėl įkaišioti kreipiniai: "tamista", "geradėjau" ir "godotinas pone" kyšo kaip dilgės gelio darželyje. Suprantama, jie čia vartojami kaip ano meto rodikliai, bet jų vienų neužtenka romano koloritui sukurti. Todėl gal būtų buvę galima be jų apsieiti.

Šiaipjau romanas "Aušra Paliūnuose" yra kuklus paminklas Lietuvai iš miego žadinusiems veikėjams.

Vytautas Alantas, AUŠRA PALIŪNUOSE. Aušros sukaktuviniais metais "Dirvos" konkurse premijuotas romanas. Kieti drobės viršeliai. 312 psl. Kaina — 10 dol. Išleido "Vilties" draugijos leidykla 1986 m.

Dail. DAGIS medžio skulptūra "Kanklininkas" Ntr. St. Dabkaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Klivlando vyrų oktetą, vadovaujamą Rytą Babicko, Čikagon buvo pakvietusi JAV LB Vidurio vakarų apygardos valdyba. Koncertas buvo surengtas 1986.X.19 Jaunimo centre. Visus pasveikino valdybos pirm. B. Vindašienė, kviesdama pasigėrėti dainomis, nukeliančiomis gimtojo Lietuvos. Koncerte vyravo J. Švedo, V. Kuprevičiaus, J. Gruodžio, Vl. Jakubėno, B. Gorbulsio, T. Mačiūno bei kitų lietuvių kompozitorių dainos, nežymiai papildytos amerikiečių kompozicijomis.

Filatelistų draugija "Lietuva" XXI-ja paroda 1986.X.18-19 d.d. Čikagoje, Jaunimo centre, paminėjo dvi sukaktis — savo veiklos keturiasdešimtmetį ir prieš 750 metų įvykusį Saulės mušį, kurį šiauliečiai rugsėjo 27 d. šventė kaip istorinę savo miestą pradžią. Dvigubos sukakties proga "Lietuvos" draugija parodai buvo sutelkusi nepriklausomos Lietuvos pašto ženklus, pinigus ir įristus savo biuletenio 1946-84 m. kompleksus. Parodą atidarė Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza. Jai skirtame leidinyje buvo pateikta žinių anglų kalba apie Lietuvą, istorinį Saulės mušį prie dabartinių Šiaulių. Filatelistų draugijai "Lietuva" vadovauja: pirm. Jonas Adomėnas, vicepirm. Antanas Baleika, sekr. Viktoras Lesniasauskas, išd. Aleksas Zakas, biuletenio administratorius Kazys Rožanskas ir numizmatikas Jonas Augustinas.

Lietuvių Amerikos piliečių klubas 1976 m. įsteigė \$1.000 premiją už kultūrinę bei visuomeninę veiklą. 1986 metų premija paskirta pedagogui ir rašytojui Vaciu Kavaliūnui. Laureatas yra laimėjęs du "Draugo" romanų konkursus, 1962 m. Klivlande įsteigęs Pedagoginius lituanistikos kursus ir jiems vadovavęs. Kursai veikė 20 metų, gyvenimui išleido šešias dvidešimt keturių absolventų laidas. Pedagoginį darbą Lietuvoje V. Kavaliūnas pradėjo Tauragės ir Vilkaviškio gimnazijose, pokarinėje Vokietijoje su kitais pedagogais įsteigė J. Tumo-Vaižganto gimnaziją Spackenbergo stovykloje. Premija įteikta Lietuvių namų baluje lapkričio 8 d. Premijos įteikimo iškilnėi vadovavo Juozas Stempušis. Koncertinę programą atliko seserys Kuprevičiūtės: Ilona — trompetistė ir Kristina — pianistė. Klubo premijas anksčiau yra laimėję — Vacys Rociūnas, Ona Mikulskienė, Jurgis Malskis, Rytas Babickas, Tomas Brazaitis, Juozas Žilionis ir Stefanija Stasienė.

XV-ja išėjusių lietuvių fotografų darbų paroda 1986 m. spalio 24 — lapkričio 2 d.d. Čikagoje, M. K. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre, surengė Dr. Stasio Budrio lietuvių foto archyvas. Parodos atidaryme kalbėjo rengėjų komisijos pirm. Stasys Žilevičius, pabrėždamas, kad dalyviai galėjo pasirinkti dvi temas — laisvą arba humoristinę. Parodon įsijungė 24 fotografs su 136 nuotraukom. Laisva tema susilaukė 79 nuotraukų, humoristinė — 57. Parodai gauta 70 nespaltovų nuotraukų ir 66 spalvotų. Garbės svečiais parodon pakviesti — prof. esinis fotografas Jonas Dovydnas ir fotografijos specialistas Manfredas Jasevičius. Ypatingo dėmesio susilaukė J. Dovydnos Afganistano partizanų nuotraukos. Foto archyvo valdybos pirm. Algimantas Kezys, SJ, pats dalyvaujantis parodoje, padėjo rengėjams ir parodos dalyviams. Tarybos pirm. dr. Milda Budrienė taip pat tarė padėkos žodį, džiaugėsi jau penkioliktą kartą surengta lietuvių fotografų darbų paroda. Premijų įteikimas ir susipažinimas su Algimanto Kezio, SJ, nuotraukų albumu "Faces of Two Worlds" ("Dviejų pasaulių veidai") įvyko lapkričio 9 d. Jaunimo centro kavinėje. Premijas už humoristines nuotraukas laimėjo: I \$150 — Kazys Daugėla & Bedford, II \$100 — Zunė Žilevičienė iš Čikagos, III \$50 — Vytenis Statkus iš North Riverside. Lankytojų atliktam premijų paskirstymui gauta 210 balsų. Konkursinė 1987 m. parodos tema bus "Keturi metų laikai — pavasaris, vasara, ruduo ir žiema". Apie naująjį savo albumą kalbėjo fotografas A. Kezys, SJ, jame sutelkęs pokario lietuvių ateivių portretus su biografiais duomenimis, išskirimo nuotakomis. Ekране jis rodė kai kurių albumo įjungtų asmenų gyvenimo vaizdus — Kazio Bradūno, Vlodo Jakubėno, Petro Daužvardžio, Vandos Srugienės, Broniaus Kristanavičiaus, SJ, ir Stasio Baro.

Senoji Vilniaus katedra, pavartus paveikslų galeriją, savo išorės atnaujinimo susilaukė prieš ketelį metų. Dabar atliekami tyrimai pastato viduje, vykdomas išsamus remontas ir atnaujinimas. Paminklų atnaujinimo instituto vyr. specialistas Napoleonas Kitkauskas dienrašty "Vakarinės naujienos" pateikia duomenų apie kai kuriuos atliktus tyrimus. Darant perkasą vidurinėje katedros navoje, 2,6-13,15 m gylėje nuo dabartinio grindų lygio, rasta pagoniškojo laikotarpio ritualinių apėjų aikštėlis liekanų. Aikštėlė turėjo kelis grindinius iš lauko akmenų ir deginto molio. Prie tos apėginės aikštės, apie 3,2-3,6 m gylėje, yra keli iš dalies išlikę židiniai aukoms deginti. Spėjama, kad tai gali būti kai kuriuos istoriniuose šaltiniuose paminėtos Perkūno šventyklos liekanos.

Lietuvos televizija susilaukė M. K. Čiurlionio gyvenimui ir kūrybai skirtą naujo filmo "Žalčio karūna". Premjerinį filmą Vilniaus televizija rodė 1986 m. lapkričio 8 d. Pirmoji jo dalis žiūrovus supažindino su ankstyvosios M. K. Čiurlionio jaunystės epizodais Dūkijoje ir Vilniuje, studijomis Varšuvoje ir Leipcige. Antroji dalis buvo skirta M. K. Čiurlionio gyvenimo ir kūrybos laikotarpiui Petrapilyje. M. K. Čiurlionio vaidmenį atliko Kauno dramos teatro aktorius V. Masalskis, Sofijos Ky-mantaitės-Čiurlionienės — Šiaulių dramos teatro aktorė R. Krilavičiūtė. "Žalčio karūnos" scenarijų parašė E. Ignatavičius. Filmą režisavo B. Talacka, redagavo K. Pūras. Kūrėjų gretoms taipgi priklauso operatorius D. Buklys, kompoz. A. Apanavičius ir dail. S. Srugis. Filmą papildė M. K. Čiurlionio muzika — fortepioniniai kūriniai, harmonizuotų lietuvių liaudies dainų melodijos, simfoninių poemų "Miške" ir "Jūra" ištraukos.

Simonas Daukantas (1793-1864) paskutiniuosius savo gyvenimo metus praleido ir mirė Papilėje. Jo vardu ten pavadinta vidurinė mokykla, kurios moksleiviai prižiūri ir tvarko S. Daukanto aikštę bei joje vėloniui pastatytą paminklą. Neseniai buvo atnaujintas namas, kuriame prieš mirtį gyveno S. Daukantas. Akmenės rajono kraštotyrininkų iniciatyva jame įrengtas visuomeninio pobūdžio memorialinis S. Daukanto muziejus. Kraštotyrininkams talkino Lietuvos mokslo akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institutas, Lietuvos literatūros muziejus, centrinis istorijos archyvas bei kitos institucijos. S. Daukanto gyvenimą ir veiklą Papilės muziejuje atspindi gausus jo raštų rinkinys, reikšmingiausių dokumentų faksimilės. Muziejus atidarymas sutapo su tradicine knygos savaitė. Literatūros vakare aktorius Laimonas Noreika, žymusis dailiojo žodžio garsintojas, skaitė S. Daukanto raštų fragmentus, jo žodžius apie gimtosios kalbos grožį, lietuvių kultūros tradicijas. Vilniaus jaunimo teatras N. Akmenės cėmininkų rūmuose suvadino Justino Marcinkevičiaus dramą "Daukantas".

Sensacingai nuskaubė žurnalisto Rimvydo Valatkos pranešimas spaudoje, kad Lietuvos operai sukako 350 metų. Tokia išvada yra padaręs Lietuvos kompozitorių sąjungos kritikų sekcijos narys Vytautas P. Jurkštas, remdamasis istoriniais duomenimis. Vilniaus žemutinės pilies teatre, veikusiam iki 1648 m., pirmoji opera suvaidinta 1636 m. rugsėjo 4 d. Istoriai žingsniui buvo pasirinkta itališka opera "Elenos pagrobimas". Spėjama, kad spektaklio mecenatu buvo Lietuvos ir Lenkijos karalius Vladislavas IV Vaza, atlikęs atsibagenė iš Italijos. Pilies teatre vilniečiai susilaukė ir dviejų kitų operų: "Andromėdos" — 1644 m., "Apviltošs Kirkeš" — 1648 m. Libretus šiom operom parašė karalius Vladislavo IV Vazos sekretorius Virgilijus Pučtelis, o kompozitoriai nėra žinomi. Jos, matyt, buvo kolektyvinis kelių kompozitorių kūrinys. Yra išlikusios dvi "Elenos pagrobimo" nkygutės. Vienoje pateikiamas operos libretas, kitoje aprašomi spektaklio veiksmai, jiems naudotos mašinos. Tais laikais scenoje trykšdavo tikri fontanai, herojai atjodavo ant arklių. Operų spektakliams Vilniuje grojo karaliaus rūmų kapelos muzikantai. Visos operos buvo dainuojamos itališkai. Operų spektakliai taipgi būdavo atliekami Varšuvoje ir dabartiniame Gdanske.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 32 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 9.30-3.30	90-179 d. termin. ind. 6 3/4%
Antradieniais 9.30-3.30	180-364 d. termin. ind. 7 1/4%
Trečiadieniais 9.30-3.30	term. indėlius 1 metų 7 1/4%
Ketvirtadieniais 9.30-8	term. indėlius 2 metų 7 1/4%
Penktadieniais 9.30-8	term. indėlius 3 metų 7 1/4%
Šeštadieniais 9-1	GIC - 1 m. - (met. pal.) 8 1/4%
Sekmadieniais 9-12.30	GIC - 1 m. - (mėn. pal.) 8 %
	RRSP ir RRRIF (pensijos) 7 1/4%
	spec. taup. s-ta 6 1/2%
	taupomąją s-ta 6 %
	kasd. taupymo s-ta 6 %
	depozitų čekių s-ta 3-6 1/4%
ANAPILYJE skyrius veikia sekmadieniais 9.30 v.r. - 1 v.p.p.	DUODA PASKOLAS: asmenines nuo 11 % mortgicijus nuo 9 3/4% - 12 %

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Pardudami kailiniai apsiuostai ir įvairias kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES

Real Estate & Insurance Ltd.

Perkant ar parduodant nekil-
nojama nuosavybę visada
Jums sažiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Telefonai:

531-1191

namų 537-2291

"Bache Securities" registruotas atstovas

VILIUS SERGAUTIS, B.Sc.

mielai jums patarnaus
šėrų, lakštų, pelningo
investavimo reikaluose.

Tel. 860-3280

18 King St. E.

Toronto, Ont., M5C 1E3

PASIRINKITE

SAU NAMĄ -

SU

- * patyrusiu atstovu
- * sažiningu patarnavimu
- * asmeniniu patarimu

ANTANAS GENYS

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

- * Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
- * Sažiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilio mechaniniai
- * taisymai. * Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
- * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate

Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Lietuvių tautodailės instituto Niujorko skyriaus surengtoje parodoje 1986.X.18-19 Kultūros židinyje Burkyne, kur buvo išstatyti Toronto skyriaus rodiniai

Chorai bei dainos vienetai į Romą!

Lietuvos krikščionybės jubilejaus vykdomasis komitetas pakvietė visus lietuvių chorų bei dainos vienetus dalyvauti Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus iškilmėse Romoje 1987 m. birželio 25 – liepos 2 d.d., įsijungiant į bendrą lietuvių chorą, kuris giedos įvairiomis progomis iškilmėse.

Lietuvių muzikų sąjungos muzikinė komisija, kuriai LKJ vykd. komitetas pavedė lietuvių chorų dalyvavimą koordinuoti, šiuo reikalu išsiuntinėjo JAV ir Kanados lietuvių chorams bei kitiems dainos vienetais informacijas bei anketą, kurią chorai buvo prašomi sugrąžinti muzikinei komisijai iki 1986 m. gruodžio 20 d.

Jai kas šios anketos dar negrąžino, prašomi neatidėliojant tai padaryti, kad šis užsiėmimas nesitrukdytų dėl jų sū dėsimo.

Galimas dalykas, kad ne visi chorai ar vienetai buvo tiesioginiai painformuoti, nes LMS muzikinė komisija informacijas išsiuntinėjo pagal turimus adresus, kurie gali būti nepilni.

Informacijų negavusieji chorai prašomi iki 1987 m. sausio 15 d. kreiptis į LMS muzikinės komisijos pirmininkę Ritą Klierienę, 24985 Pleasant Trail, Richmond Heights, OH 44143, USA. Tel. (216) 531-6459.

LKJ vykdomojo komiteto vardu
LMS muzikinė komisija

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ten negalėjo nusileisti lėktuvais. Fort Simpsonse susirinkusi minia turėjo pasitenkinti garsiajose Jono-Pauliaus II kalba. Išskridamas iš Kanados, jis viešai išpaareigojo neužmiršti pirminių Kanados gyventojų ir juos apilankyti Fort Simpsonse kitą kartą. Tas pažadas bus įvykdytas 1987 m. Šį kartą popiežiaus Jono-Pauliaus II apsilankymas Kanadoje nebus oficialus, bet privatus pobūdžio, skirtas tik indėnams ir metiams Fort Simpsonse. Kanados vyriausybė turės pasirūpinti tik jo saugumą.

Paskutinėmis gruodžio mėnesio dienomis daug jaunavedžių senoj Toronto rotušėje ilgus metus susilaukdavo civilinės metrikacijos įstaiga. 1985 m. gruodžio 31 d. ten buvo užregistruotos net 275 santuokos. Mat metų pabaigoje susituokusiems jaunavedžiams buvo leidžiama pajamų mokesčio įstatymus laužanti nuolaida. Vyro pajamų mokesčių sumažindavo į mokesčio kortelę įtrauktas pranešimas, kad iš jo pajamų visus metus gyvenimo žmona, nors iš tikrųjų santuoka įvyko tik metų pabaigoje. Iki jungtinių dirbusi žmona, tapusi vyro išlaikomu asmeniu, atgaudavo savo pajamų mokesčių už visus metus. Taip naujoji jaunavedžių šeima sutaupydavo apie \$4.000. Kanados pajamų mokesčio įstaiga buvo žinomas įstatymo laužimas, bet pareigūnai, vadovaudamiesi tradicija, jį toleruodavo kaip savotišką nuotokas kraiti. Šią nelegalią nuolaidą jaunavedžiams sustabdė finansų ministeris M. Wilsonas, kovojantis su \$30 milijonų pasiekusiais metiniais Kanados biudžeto deficitais ir \$265 milijonų valdžios skola, išaugusia liberalų valdymo metais.

Antikomunistinės nuotaikos rašiniais yra pasižymėjęs ilgametis dienraščio "The Toronto Sun" bendradarbis Lubor Zink, čekoslovakas, II D. karo metais už savo krašto laisvę kovojęs Vakarų sąjungininkų puseje. Dabar jis nuolatiniame savo skylyje stropiai gina Čekoslovakijos bei kitų Sovietų Sąjungos okupuotų šalių teises, kritikuodamas pastarųjų metų laikotarpį keliskart pasikeitusius Kremliaus vadus. Sovietų propaganda lig šiol visiškai ignoruodavo L. Zinko rašinius iki 1986 m. lapkričio 12 d. Išimties susilaukė tą dieną Sovietų Sąjungai skirta rusiškoji Kanados CBC bendrovės radijo laida, spaudos apžvalgon įjungusi L. Zinko straipsnį, paskelbtą dienraščiui "The Toronto Sun" 1986 m. spalio 31 d. numeryje. Jame L. Zinkas teisingai kritikavo ne-

nutrukstančius sovietų kompartijos vadų siekius pasaulį įjungti sovietinio komunizmo kontrolėn. Esą M. Gorbačiovas, sąmoningai kurstydamas apgaulingas taikos ir nusiginklavimo nuotaikas Vakaruose, nori išsaugoti strateginius Sovietų Sąjungos laimėjimus pasaulyje. Kanada susilaukė oficialaus protesto spaudos konferencijoje, kurioje buvo pakviestas jos ambasados Maskvoje reikalų vedėjas F. Tonguay. Konferencijoje L. Zinkas buvo apkaltintas Sovietų Sąjungos istorijos ir užsienio politikos klastojimu, antisovietine retorika, tapusia profesiniu žurnalisto ženklu. Buvo priminta, kad kaip tik šiuo metu siekiama artimesnių ryšių tarp Kanados ir Sovietų Sąjungos. Tom pastangom gali pakenkti L. Zinko paskelbtas M. Gorbačiovo puolimas. Kanados ambasadorius Maskvoje V. Turneris, reaguodamas į Kanadai mestus kaltinimus, teigė, kad ji nėra atsakinga už CBC radijo ir L. Zinko išvadas. CBC bendrovė gauna finansinę valdžios paramą, bet jos tarptautinių radijo laidų vadovai ir bendradarbiai vadovaujasi asmeninėmis savo nuomonėmis.

Pasmerkęs materialistinė Kanados visuomenė, iš Montrelio 1986 m. lapkričio 21 d. išskrido Sovietų Sąjungos pilietis Arkadijus Berkutas su žmona Polina. Montrealyje jiedu praleido apie penkerius metus ir dabar Sovietų Sąjungon grįžo, jame palikę gilius savo pėdsakus — \$6.200 skolą dviejų butų savininkams ir keliems krautuviniams. Išsikeldami iš vieno buto į kitą, Arkadijus ir Polina Berkutai išsigabeno kai kuriuos prausyklos įrenginius, butui priklausančius elektros šviestuvus, gėles, sieninį laikrodį. Montrelio krautuvėse, ruošdamiesi kelionei į Maskvą, jiedu pirkė brangiausius pasmerkto materialistinės Kanados batus, krautuviniams atsilgindami nepadengtais čekiais, siekusiais \$1.850. Net ir Sovietų Sąjungos konsulas G. Kaznatčevas Arkadijaus ir Polinos Berkutų elegiją pripažino nenormaliu, o vienas konsulato tarnautojas juos pavadinė eiliniiais vagiškais.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

"Tėviškės žiburių" aukotojai

\$1,000: S. S. Rakščiai; \$100: L. Skripkutė; \$60: J. Draugelis; \$50: KLB St. Catharines apylinkės v-ba, D. Kaunaitė, B. S. Sakalai, KLB Sault Ste. Marie apylinkės v-ba; \$38: O. Lapinskienė; \$25: P. Juteilis, D. V. Paškovičiai, Pr. Budvidis, V. Slotkus; \$20: A. Žebertavičius, A. Kanapka, S. Barčaitis, L. Kurkulienė; \$15: P. Skablauskas, A. Kalvaitis; \$12: J. Rudzevičius; \$11: J. Mockaitis.

\$10: E. Šeiriene, B. Lukošius, P. Gaidelis, F. P. Ragažinskas, L. Oleka, O. Tačilauskienė, A. Trečiokas, J. Zaleckis, Pr. Klimienė, A. Bušmanas, P. Stauskas, S. Plėnienė, A. Petkevičius, O. Kudžmienė, St. Jonaitis, Vyt. Laugaly, J. Vaičieliūnas, J. Vizgirda, J. Sulcas, J. Mikalauskas, G. Venskaitis, Eug. Urbanaitis, St. Žilevičius, dr. J. Petrikonis.

\$6: A. Kudžma; \$5: J. Mejus, K. Linka, J. Gudelis, E. Smilgis, M. Raupėnienė, A. Martinkevičius, P. Mazaitis, S. Vyšniauskas, P. Petruskas, St. Pabrinks, K. Žilvitis, J. Kalainis, Br. Mozūras, Miami Lithuanian American Citizens Club, K. Zbarauskas; \$4: A. Diržys; \$3: M. Matusevičienė; \$2: J. Ziurinskas, M. Grigaras; \$1: A. Vilkus.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė

\$100: kun. dr. V. Skilandžiūnas; \$60: A. Pilibaitis; \$50: V. Lukas; \$35: K. Ramonas, J. Zenkevičius; \$30: G. Melnykas, V. A. Gustainis, E. Šveždienė, H. Šiaurys, J. Bacevičius, V. Naruševičius, Vyt. Laugaly, Eug. Stungury.

\$25: J. Krisčiūnas, O. Juodikienė, A. Laikūnas, J. Margo, V. L. Mickys, V. Liūma, K. Manglicas, K. Meškauskienė, A. Pavilonis, A. Giniotis, J. Belazaras, K. Toliušis, F. Kairys, A. Drazdauskas, E. Šleky, S. Vaičekauskas, kun. A. Petraitis, "Litas", M. Pikė, P. Gaidelis, J. Vaidotas, J. Tarvydas, A. Buožienė, P. Stosius, K. Meškauskas, L. Klevas, K. Miezeliš, O. Čerškutė-Spidell, L. Skripkutė, St. Valiukas, R. Geidukytė, P. Juteilis, E. Smilgis, kun. S. Šileika, A. Skabeikienė, A. Štūkis, C. Pocius, F. P. Ragažinskas, J. Palys, St. Pociulis, J. Raguckas, A. Prancevičius, A. Oliš, Vyt. Paulionis, A. Martinkevičius, V. Mikuckis, A. Mikoliūnienė, R. J. Misiūnas, Al. Mileška, St. Mureika, P. Mazaitis, L. Mačiūnas, M. Leparskas, P. Macijauskas, kun. J. Matutis, A. Trinkūnas, J. Virbalis, St. Vaštoka, A. J. Viskontas, R. Vaitkus, A. Viskontas, K. Lemberas, I. Kaliukevičienė, A. Žemaitienė, A. Žebertavičius, A. Kalvaitis, S. Kazemėkaitis, J. Jakaitis, E. Mardosienė, Arno Heid, P. Gabrenas, V. Gotceitas, Br. Budvidis, Pr. Dikaitis, M. Yurkštas, M. Žekienė, D. Radzevičienė, J. Petrauskas, J. Mockaitis, C. L. Roman, J. Vipša, Mrs. S. Nedas, J. Užupis, V. Petraitis, V. Kalendrienė, A. Ališauskienė (Allis), P. Pogrimas, K. Stirbys, P. Skablauskas, St. Pabrinks, A. Raudys, A. Šileika, A. Jankaitienė, dr. K. Narsčius, V. Puodžiūnas, Mrs. G. Stone, E. J. Sinkys, Z. Stanaitis, K. Žilvitis, B. S. Sakalai, Vyt. Januška, J. Kozeris, Vyt. Dubickas, J. Kalainis, J. Paukštys, J. Vaičieliūnas, P. Kuliesis, P. Baronas, T. Varneckienė, Pr. Sakalauskas, G. J. Velyvis, S. Styra, J. Litvinienė, Br. Užemis, M. Šelmys, Pr. Linkevičius, E. Senkuvienė, S. Barčaitis, J. Vaseris, J. Mackevičius, St. Labuckienė, K. Ratavičius, V. Slotkus, P. Adomaitis, C. Norkus, G. Venskaitis, V. Valiulienė, K. Vaicaitis, Eug. Urbanaitis, Vyt. Kamantas, G. Kaulius, A. Rukšys, M. Obelienius, Alf. Kairys, St. Žilevičius, J. Žukauskas, Mrs. L. Sawitz, V. Janulevičius, A. Vaitkus, dr. A. Valadka, dr. J. Petrikonis, Vl. Vilcinas, J. Baron, G. Jezukaitienė.

Už dvejus metus po \$30 rėmėjo prenumeratą atsiuntė: V. Sinkevičius. Už dvejus metus po \$25 rėmėjo prenumeratą atsiuntė: Pr. Sakalai, Ig. Gervinas, D. V. Paškovičiai, Vl. Rukšys.

Nuosirdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dekojame visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą, pridėda ir auką.

Metinė "Tėviškės žiburio" prenumerata — oro paštu 70 dolerių visuose laisvojo pasaulio kraštuose.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

6 1/2% už 90 dienų term. indėl.
7 % už 6 mėn. term. indėlius
7 1/2% už 1 m. term. indėlius
7 1/2% už 2 m. term. indėlius
7 1/2% už 3 m. term. indėlius
8 1/4% už GIC 1 m. garantuoti
investavimo pažymėjimai
7 3/4% už pensijų planą
6 1/2% už specialią taup. s-tą
6 % už taupymo s-tas
6-7 % kasd. palūkanų sąskaita
5 1/2% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo 11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 %
2 metų 10 1/4%
3 metų 10 1/2%
(fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 9 3/4%
(variable rate)

AKTYVAI virš 57 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

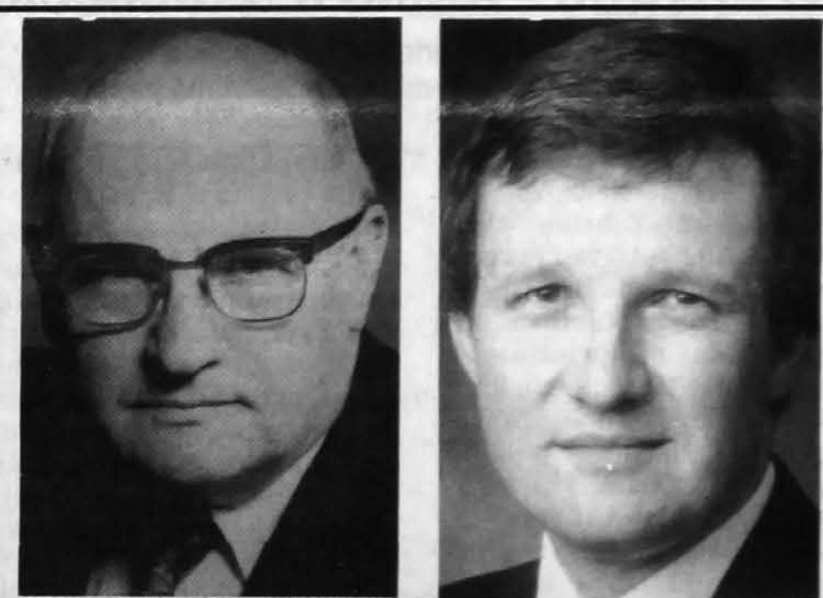
KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Taupyk ir skolinkis pirmutiniame ir didžiausiame

TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE PARAMA

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sūnė ir viena įstaiga. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronto nekilnojamo turto reikaluose. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.

Telefonai: 252-5699 arba 489-1543

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių — mortgicijų, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

4887 dundas st. west
ilington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

ISLINGTON-MAN... puikus vienaaukstis — \$279,000.

PALACE PIER... ieju miegamųjų — \$189,000.

ETOBICOKE... riju miegamųjų — \$169,000.

BLOOR... PAST VILLAGE — keturių miegamųjų — \$215,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių
lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus
nuo 1923 metų. MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymai ir dažymas:
sažiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD,

Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Sažiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie
nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Grazina Raškauskienė, B.Sc.

624-6336

namų 897-0068

ALLAN BROWN REAL ESTATE (ONT.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

AJA MARIJAI SVILIENEI

mirus,

jos dukras – BIRUTĘ ir LEONILDĄ, sūnus – JUOŽĄ ir VITĄ su šeimomis bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

E. V. Bilevičiai
D. P. Vaitiekūnai

Brangiai Motinai

AJA MARIJAI SVILIENEI

iškeliavus amžinybėn,

jos sūnus JUOŽĄ ir VYTAUTĄ, dukteris, jų šeimas ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

R. R. Bagdonai G. J. Kažemėkai
G. P. Breichmanai D. L. Mačikūnai
Z. A. Saunoriai
A. Z. Stanaičiai

AJA

VYTAUTUI-KAZIMIERUI KATELEI

mirus,

sėserį JONĘ ŠAPOČKINIENĘ su šeima ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Lina Juzukonienė Justina ir Bonifacas Sriubiškiai
Aldona Stadienė Vanda ir Bronius Saulėnai

AJA

KAZEI ČEČKAUSKIENEI

mirus,

liūdesio valandoje vyrą PRANĄ, sūnų ZENONĄ, dukrą ALINĄ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame –

Vytas ir Elė Bilevičiai
Petras ir Danutė Vaitiekūnai

AJA

KAZEI ČEČKAUSKIENEI

mirus,

jos vyrą PRANĄ, sūnų, dukrą, jų šeimas ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

B. V. Cvirkos
S. J. Dambraskai ir šeima

Oakville, Ontario

KLB OAKVILLĖS APYLINKĖS
visuotinis narių susirinkimas
įvyks 1987 m. sausio 11, sekmadienį, 3 v.p.p., Mykolo ir Olgos Krivickų namuose (111 McCraney St., Oakville). Kviečiami visi apylinkės lietuviai susirinkime dalyvauti. Naujai atsikėlę Oakvillėn lietuviai yra kviečiami prisidėti prie Bendruomenės stiprinimo būti jos nariais.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)

Prima pacientus pagal
susitarimą

tel. 532-7115

Susitarus prima pacientus ir vakarais

RE/MAX

west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

**MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD.** (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Torontiško "Atžalyno" – tautinių šokių grupės mokytojos bei vadovės ir vienas vadovas. Iš k.: M. Hurst, A. Zanderienė, V. Vitkūnaitė, D. Krivaitė, V. Dovidaitė, R. Turūta, J. Kriščiūnienė, D. Pargauskaitė. Nuotr. B. Tarvydo

SKAITYTOJAI PASISAKO

LIETUVIŲ BICIULĖS SVEIKINIMAS

Kaip sena lietuvių draugė nuo 1960 metų, siūnciu visiems nuoširdžius kaledinius sveikinimus, linkėdama geriausios sėkmės naujaisiais 1987 metais. Aš brangu daugių lietuvių draugystę Kanadoje ir JAV-se. Mano troškimas bei malda – kad sulauktume laisvos Lietuvos respublikos.

Mano vyras mirė 1982 m. Del to dabar gyvenu su savo sūnumi Thunder Bay, (nr. 216-1515 East Arthur St., Thunder Bay, Ont. PTE 6H1).

Mano vyras buvo generaliniu Amerikos konsulu penkerius metus Ontario Hamiltone ir taip pat pažinojo daug lietuvių. Mons. J. Tadaraukas buvo geras mano draugas, kurio ne kartą buvau pagerbta.

Nuoširdžiai jūsų –

Edith Hyder-Jester

LENKIJOS SUVERENUMAS

Paryžiaus lenkų žurnale "Kon-takt" J. Darskis, apžvelgęs diskusijas su lenkais dėl Vilniaus lietuvių spaudoje, piktinasi, kad Lenkija laikoma suverenia, nepriklausoma valstybe ("TŽ" 1986 m. 48 nr.). Nuostabu, kad Darskis, kuris bando spresti lietuvių ir lenkų santykių klausimą, nenori pripažinti dabartinės Lenkijos padėties.

Lenkijos suverenumo ir nepriklausomybės klausimas buvo išspręstas, kai Vakarų valstybės apsiėmė su ja ambasadoriais ir pradėjo kalbas su jos vyriausybe Varšuvoje.

Su pavergtais ir nesavarankiškais kraštais tokie santykiai nepalaikomi. Pavyzdžiui gali būti Baltijos valstybės, kurių sovietinių vyriausybių Vakarų šalys nepripažįsta, ir todėl su jomis nepalaiko jokių diplomatinių santykių, ir jos nekviečiamos į jokių tarptautines konferencijas. Už Helsinkio baigimo akto pažeidimus Lietuvoje, pvz. kaltinama ne sovietinė Lietuvos valdžia, bet Maskva.

Tuo tarpu ne kas kitas, o Lenkijos vyriausybė Varšuvoje, kuri 1975 m. pasirašė Helsinkio susitarimus, yra kritikuojama už jų nevykdymą Lenkijoje. Kodėl?

Į šį klausimą aiškiai atsakė per pasikalbėjimą Amerikos delegacijos Helsinkio susitarimų peržiūros konferencijoje Vienoje vadovas ambasadorius Warren Zimmernann: "Mes nepripažįstame sovietų įtakos sferos Rytų Europoje ir jos niekada nepripažinsime. Kiekviena valstybė Helsinkio procese yra pripažįstama kaip nepriklausoma ir suvereni valstybė, nors tikrovė nėra visai tokia (mano pabr., J.V.).

(We do not recognize a sphere of Soviet influence over Eastern Europe and we will never recognize it. Every state in the Helsinki process is recognized as an independent, sovereign state, even though the reality is not quite that (Newsweek, Nov. 10, 1986).

Tokios nuomonės laikosi ne tik tai JAV-bės. Jei Darskiui ji nepatinka, jis gali gyventi savo fantazijos pasaulyje. Fantazuoja šiame klausime ir "TŽ" bendradarbis J. B. skelbdamas savo išgalvotą teoriją apie "formą", kuria sovietai valdo šį kraštą.

Juozas Vitėnas

RYŠYS SU LIETUVIAIS

Dėkoju už "TŽ" siuntinėjimą. Aš juos labai vertinu ir brangu. Idomus laikraštis – duoda daug žinių iš viso pasaulio, ypač iš lietuviško pasaulio. Jį skaitydama, rodos, kalbuosi su juo ir jaučiuosi esanti lietuvių bendruomenėje. Nesijaučiu atskirta nuo savo tautos. Tikiuosi, kad "TŽ" lankys mane ir toliau – gal atsiras geros valios žmonių, kurie apmokės "TŽ" prenumeratą. Už tai būsiu labai dėkinga.

Sesuo Marcijona Kleivinskaitė, Prancūzija

PASAULYJE LĖČIAUSIAS

Jūsų savaitraštį "TŽ" palyginti gaunam gana tvarkingai, kartais pasitaiko, kad net gaunam ketvirtadienį, kai jį išleidiu. Bet tai palyginti gana retai pasitaiko. Dažniausiai gaunam šeštadienį ir po jo pirmadienį. Bet būna atvejų, kad gaunam ir antradienį, taigi lygiai po savaitės po jo išleidimo. Tuo tarpu Montrealio "Nepriklausomą Lietuvą" gaunam maždaug po mėnesio nuo jos išleidimo. Kur ji visą tą mėnesį braido, sunku pasakyti. Atrodo, kad Kanados paštas savo lėtomu laimi pasaulinį rekordą. Tai turbūt žymiausias nuopelnas Jūsų Pārrotto.

B. A. Dundulis, Čikaga

NEBEGALIU SKAITYTI

Prašau ateinančiais metais "Teviškes žiburių" man nebesiuntinėti. Del senyvo amžiaus nusilpo sveikata ir nepajėgiu skaityti.

M. Vaisnys, Filadelfija

ATSIŠVEIKINANT

Gaila, kad turiu atsišveikinti su "Teviškes žiburiais". Tikėkite ne del pinigų ar del blogo pašto patarnavimo, tik del sveikatos, nes labai akys nusilpo, todėl daktaras patarė neskaityti, žinoma, ir televizijai duoti poilsio.

Aš "TŽ" seniai prenumeruoju, bet labai mėgau. Ir tikrai bus liūdna nesulaukti. Linkiu "Teviškes žiburiams" dar ilgai gyventi ir lankyti visame laisvajame pasaulyje lietuvių. Tad viso geriausio.

O. Ramonienė, Britanija

CENZŪRA NEPRALEIDO

Turbūt neprisimenate mano praėitų metų sezoninio vaizdelio – jis buvo labai paprastas, bet jo Lietuvoje, atrodo, niekas negavo. Jie ten pamane, kad aš čia užsiėmęs savo jubiliejumi jiems nieko nepasiūniau. Aš pasiūniau. Toje mano kompozicijoje žvaigždės spinduliai sudarė kryžiaus formą. Matyt, todėl cenzūra juos visus sulaukė.

Seniau Lietuvoje žmonės sakydavo: "Bijo kaip velnias kryžiaus". Dabar galima sakyti: "Bijo kaip komunistas kryžiaus".

Dagys, Toronto, Ont.

Kanados lietuvių fondas

NAUJI NARIAI:

1331. Sitkauskio Kazimiero atm.	\$ 470
1332. Balžio Kazimiero atm.	140
1333. Leknicko Liongino atm.	140
1334. Jasinevičiaus Vinco atm.	200
1335. Macio Jono atm.	325
1336. Kasperavičius Feliksas	100
1337. Jagučanskis Vytautas	100
1338. Laurinavičienė Magdalena	100
1339. Gudelis Jonas ir Marija	100
1340. Vaitkienė Marija	100
1341. Javienės Emos atm.	100
1342. Vasiliauskio Juozo atm.	200
1343. Piečaitis Jonas	100
1344. Starkevičius Juozas	100
1345. Jankutės Elzės testamentinis palikimas	1000
1346. Klevo Rimo atm.	100
1347. Šalkauskio moksleivių ateitininkų kuopa	100
1348. Londono lėšų telkimo skyrius	300
1349. Simonavičiaus Adolfo atm.	100
1350. Andriuskevičius Kostas ir Jieva	1000
1351. Pečiulienės Marijos atm.	130
1352. X.X.	100
1353. Dargūzas Viktoras ir Stefanija	100

PRADINIAI ĮNAŠAI:

Jankaičio atm.	\$ 15
Sadauskio Jono atm.	30
Štuopio A. atm.	25
Jokubauskas St.	40
Alšeno Prano atm.	25
Samušio J. atm.	25
Valaitis O.	20
Pocienės Anastazijos atm.	60
Dūdos Jono atm.	20

ĮNAŠUS PAPILDĖ:

3. Bersėno Juozo atm.	iki \$ 3653
23. KLB Otavos apylinkė	8800

49. Gulbinko Petro atm.	1055
95. Gutausko Jono kun. dr. atm.	1955
176. Repečka Mykolas ir I.	300
284. Dargis V.V.	2000
326. Stankaus Kazio atm.	1145
380. Treigio Sergijaus atm.	804
416. Raminienė Marija dr.	200
481. Kaškelio Juozo atm.	1050
537. Staliariaičio Juozo atm.	700
673. Kaziūnas A.	1300
577. Šlekys E. ir K.	300
701. Mažeika Juozas ir Birutė	520
794. Zatorskiai S. ir E.	8100
828. Obcarkis Antanas	200
829. Medžiotojų-meškeriojų klubas "Briedis"	300
898. Šaraukas Mėcys ir Ema	460
946. Mitalo A. atm.	500
947. Radzevičienė L.	500
1030. Bernotai E. ir K.	1600
1039. Didžbalio Jono atm.	1640
1040. Domeikos Juozo atm.	300
1114. Motiejūnas Vladas	400
1132. Savickas Balys	iki 500
1138. Noreikos Felikso atm.	300
1195. Bražiūnas Petras	500
1242. Grynys Kazys	200
1303. Ralio D. testamentinis palikimas	31000

Nuoširdi padėka naujiems nariams ir įnašus papildžiusiems. Yptinga padėka KLF igaliotiniui Otavoje A. Paškevičiui, kuris savo pasiūlymą įjungė į KLF narių eiles turbūt daugumą Otavos ir apylinkės lietuvių. Del to KLB Otavos apylinkės įnašas yra didžiausias visoje Kanadoje.

1986 m. naujų narių įsijungė į KLF arti 90. Pasidėkime 1987 m. nepamiršti savo pareigos Lietuvių laisvei atstatyti ir mūsų jaunimui padėti, kad neužmirštų savo tautybės bei kalbos.

Įnašus siųsti: Kanados lietuvių fondas, 1573 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A6. KLF

Mylimai mamytei

a. a. MARIJAI SVILIENEI

mirus, jos sūnus – klubo valdybos nari VYTAUTĄ su šeima, JUOŽĄ, vaikaičius RIČARDĄ, irgi valdybos nari, ARVYDĄ su šeimomis bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame Jūsų liūdesio valandoje –

Hamiltono Giedraičio lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubo valdyba

Vilniečiui EDMUNDUI CICĖNUI

mirus Ontario Londone,

reiškiame nuoširdžią užuojautą jo liūdinčiai žmonai LINDAI, broliui JERONIMUI su šeima, gyvenančiam Čikagoje, jo krikšto sūnui, giminėms išėivijoje ir okupuotoje Lietuvoje –

S. Varanka,
Vilniaus krašto lietuvių sąjunga

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

atidarė savo raštinę

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

ADVOKATAS A. PUTERIS

nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į

3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.

3425 Dundas St.W., Suite 201 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-4319
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION

Tel. 535-2331
arba 537-2869

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA – INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

V. BAČĖNAS All Seasons Travel, B.D.

1573 Bloor Street West,

Toronto, Ontario M6P 1A6

Registration No. 0009239

Visais kelionių

reikalais kreiptis:

V. BAČĖNAS

tel. 533-3531

nuo pirmadienio iki

penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.

tel. 245-9990

nuo pirmadienio iki

šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Bendrosė Kūčiose ir Kalėdų šventės pamaldose gausiai dalyvavo tautiečiai iš įvairių vietovių. Ypač pažymėtinas religinis koncertas, atlikas parapijos choro bei kamerinio kvarteto, solistų S. Žiemelytės ir R. Paulionio, vadovaujant muz. J. Govėdai.

— Pamaldos Wasagoje — sausio 4, sekmadienį, 11 v.r.

— Sudburio lietuvių kolonijoje religinei Lietuvos šalpai surinkta \$594.00.

— Lietuvių kultūros muziejaus archyvo vajui paaukojo: \$1000 — Vyt. Staškevičius; \$200 — J. N. Budriai; \$100 — J. Rovas.

— Paaukojo: religinei Lietuvos šalpai \$400 — J. N. Budriai; \$100 — P. V. Dalindos, J. Prišas, J. Rovas; \$50 — A. Z. Stančikiai, P. A. Augaiciiai; lietuvių klierikų fondui \$50 — P. Mazaitis; lietuvių kapinėms \$100 — J. Šeperys; \$50 — T. Renkauskienė (a.a. Jono Šajuko 25-rių mirties metinių progai); motinos Teresės labdarai \$30 — J. Rovas; kun. P. Ažubalo stipendijai fondui \$70 — J. Rovas; \$50 — M. Bulvičienė; a.a. Pr. Alšenas (tešamentu) — \$500; parapijai: \$300 — L.V. Morkūnai, dr. A.A. Valadkos, J.J. Zenkevičiai, E. Galiauskienė (savo vyro a.a. Kazimiero Galiausko atminimui); \$200 — M. Žalauškas, dr. A.S. Pacevičiai; \$100 — M. Žekienė, O. Dementavičienė, P. Vilutis, S. Sinkienė, Aug. Kuolas, V.R. Akelaiciiai, S. Jakubauskas, H.P. Steponaičiai, V. Morkūnas, A. Bajorinas, A.S. Petraičiai, M. Duliūnas, B.V. Kišonai, J. Radevičius; \$75 — O. Kirvaitienė; \$68 — J. Pikšilingienė; \$50 — J.M. Gudeliai, J.E. Girėnai, M.F., M. Dunchik, St. Jakubauskas, M. Jonynienė, P.V. Dalindos, P.A. Augaiciiai, J.K. Povilaiciiai, A.L. Kaminskai, dr. A.V. Dailidžiai, V.R. Kakevičiai, A.Z. Vaičiūnai, R.J. Karasiejai, S. Grigaliūnas, F. Barzdžius, dr. R.S. Sapliai, A.C. Pažerūnai, R.R. Kakevičiai, K.D. Batūros; \$40 — A. Bliskienė.

— Mišios sausio 4, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Joną Žeką, 11 v.r. — už a.a. Adomą Kuniūtį, a.a. Juozą ir Barborą Jagėlas bei Joną ir Sofiją Laurinavičius; Wasagoje 11 v.r. — už a.a. Emą Javiene.

Lietuvių namų žinios

— Gruodžio 24 d. LN buvo surengta Kūčių vakarienė. Vadovavo LN moterų būrelio pirm. A. Jucienė. Organizavo LN visuomeninės veiklos komitetas, padedamas vyrų ir moterų būrelių. Maistą paruošė A. Gataveckas. Bendras Kūčių valgė per 200 asmenų. Giesmės vadovavo sol. V. Verikaitis. Meninę programą atliko sol. V. Verikaitis, muz. J. Govėdas ir V. Povilonis. Vaikučiams dovanelės išdalino Kalėdų senelis. Šventiniam laikotarpiui LN išorėje ir eglutės papuošė LN vyrų būrelis, o status ir sales — LN moterų būrelis, kuris taip pat prisidėjo ir prie programos sudarymo.

A. a. Kazės Čekauskienės atminimui vietoje gėlių Juozas Svilas ir Šiulių šeima paaukojo "Tėviškos žiburiai" po \$20, St. ir O. Žvirbliai, L. ir J. Koperskiai — po \$30.

A. a. Marijos Svillenės atminimui, užjausdami Birutę Luošienę, Vitas ir Filomena Mašalai paaukojo "Tėviškos žiburiai" \$20.

Lietuvių renginiai Toronte 1987 metais

RENGINIAI	DATA	VIETA
Jaunų šeimų vakarienė "Tauro" balius	Sausio 11	Prisikėlimo salė
Vasario 16 mėnėjimas	Sausio 17	Lietuvių namai
"Atžalyno" vakaras	Vasario 15	Anapilio salė
Tikintiesios Lietuvos diena	Vasario 21	Lietuvių namų salė
KL Kat. centro suvažiavimas	Vasario 22	Lietuvos kankinių šventovė
LN Kultūros komisijos paskaita	Vasario 28	Anapilio salė
Tikintiesios Lietuvos diena	Kovo 1	Lietuvių namų salė
Kaziuko mugė	Kovo 1	Prisikėlimo šventovė
Lietuvos krikščionybė — paskaita	Kovo 1	Prisikėlimo sales
Jaunų talentų popietė	Kovo 8	Lietuvių namų salė
Prisikėlimo bankelio susirinkimas	Kovo 8	Anapilis
"Aukuro" vakaras	Kovo 8	Prisikėlimo salė
Lietuvos krikščionybė — paskaita	Kovo 14	Prisikėlimo salė
"Paramos" susirinkimas	Kovo 15	Lietuvių namų salė
Prisikėlimo par. vakarienė	Kovo 22	Prisikėlimo salė
Lietuvos krikščionybė — paskaita	Kovo 29	Prisikėlimo salė
Lietuvių namų susirinkimas	Kovo 29	Lietuvių namų salė
Lietuvos krikščionybė — paskaita	Balandžio 5	Prisikėlimo salė
Muzikos ir dainų koncertas	Balandžio 12	Anapilis
Filatelistų paroda	Balandžio 12	Lietuvių namų salė
"Tėviškos žiburiai" vakaras	Balandžio 25	Anapilio salė
Vėlykų stalas	Balandžio 26	Lietuvių namų salė
Baltiečių moterų popietė	Gegužės 2	Prisikėlimo salė
"Atžalyno" vakaras	Gegužės 3	Lietuvių namų salė
LN kultūros kom. paskaita	Gegužės 3	Prisikėlimo salė
"Volungės" koncertas	Gegužės 9	Anapilio salė
Karasaga (Karavanas)	Gegužės 23	Lietuvių namų salė
Maironio mokyklos vakaras	Gegužės 24	Anapilio salė
"Gintaro" vakaras	Gegužės 31	Anapilis
Kapinių lankymo diena	Birželio 18-27	Prisikėlimo sales
Karavanas	Rugpjūčio 11	Anapilis
Lietuvos krikščionybė par. šventė	Spalio 10-11	Anapilis
Lietuvos krikščionybės šventė	Lapkričio 1	Anapilis
Kapinių lankymo diena	Lapkričio 15	Lietuvių namų salė
"Atžalyno" vakaras	Gruodžio 15	Lietuvos kankinių šventovė
Rekolekcijos	Gruodžio 31	Anapilis, Lietuvių namai, Prisikėlimas
Naujų metų sutikimas		

Sąrašą sudarė — KLB TORONTO APYLINKĖS VALDYBA

Visus kviečiame į
Toronto lietuvių teatro "AITVARAS"

vadinamą rašytojo Anatolijaus Kairio

trijų veiksmų komediją

"SIDBARINĖ DIENA"

1987 m. sausio 18, sekmadienį, 3.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namų salėje.

Ši komedija "Aitvaro" buvo sėkmingai suvaidinta teatrų festivalyje Čikagoje.

Bilietai: \$5.00, pensininkams ir studentams — \$4.00.

"Aitvaras"

Toronto lietuviams

Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronto apylinkės tarybos rinkiminės komisijos pranešimas

Bendruomenės nariai, norintieji kandidatuoti į KLB Toronto apylinkės tarybą, prašomi paduoti pareiškimą šios komisijos pirmininkui V. Taseckui (3221 Trelawny Circle, Mississauga, Ont. L5N 5C7 arba paklikti Lietuvių namų pašto dėžutėje nr. 2), pažymint savo vardą, pavardę, adresą ir telefono numerį. Reikia pridėti pareiškimo datą ir parašą. Pareiškimai turi būti įteikti iki 1987 m. sausio mėn. 5 d. Rinkimai bus sausio mėn. 25 d. visose parapijose ir Lietuvių namuose. Bus renkami 25 tarybos nariai.

Rinkiminė komisija

Šie 1987 metai yra Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakties metai. Organizacinis suaktyvintas komitetas Kanadoje, sudarytas iš lietuvių organizacijų ir parapijų (katalikų ir evangelikų) atstovų, yra suplanavęs visą eilę renginių (žiūr. "TŽ" 1986 m. 50 nr.). Kanados lietuvių katalikų centras, kurio rūpesčiu buvo sudarytas minėtas organizacinis komitetas, rengia savo narių (parapijų ir organizacijų atstovų) suvažiavimą 1987 m. vasario 28, šeštadienį, Anapilyje. Į suvažiavimą kviečiami katalikų parapijų bei misijų kunigai, tarybų nariai ir organizacijų pirmininkai arba jų atstovai. Suvažiavimas bus informacinio pobūdžio, ribosis Lietuvos krikščionybės suaktyvintais klausimais ir išrinks naują vadovybę trejų metų laikotarpiui.

Lietuvos atstovo Vašingtone dr. Stasio Bačkio šventinis sveikinimas gautas pavėluotai ir negalėjo patekti į kalėdinį "TŽ" numerį. Jame Lietuvos atstovas ir diplomatas šefas rašo: "Labai dėkoju spaudai, radijo vandenėms, veiksmams, visoms organizacijoms ir visiems geros valios tautiečiams už ryžtingą veiklą Lietuvos laisvės reikalais bei už pavergtų lietuvių teisių gynimą. Kartu visiems dėkoju už palankią atodairą Lietuvos diplomatinę ir konsulinę tarnybą. Linkime, kad 1987 metai būtų visiems sėkmingi asmeniškai ir ypač gėdint Lietuvos laisvės bylą".

Tautos fondui 1986 m. aukoję: \$200 — B. S. Vaičiūčiai; \$150 — J. V. Margiai; \$100 — J. Gipsas, Lietuvių evangelikų moterų draugija, J. Slivinskis, B. Lachus, A. Urbonas; \$50 — L. Čekienė, A. E. Lorenz, B. R. Pakštas, B. Balys (Bill) Savickas, P. G. Stauskai; \$40 — A. Bajorinas, J. Vitartas; \$25 — A. Brazis-Braziukaitis, M. Duliūnas, K. Lembergas; \$21 — D. L. Vaidilos; \$20 — A. Artiškis, O. R. R. Berantai, M. Gegužis, J. Krasauskas, J. Sičiūnas, No. 179; \$10 — J. E. Beničiai, P. Dranginis, E. Raudys, J. Riau-ba, A. Seliokas, S. A. Štukai. Už aukas nuoširdžiai dėkojame!

Tautos fondo Toronto atstovybė

A. a. Juozo Urbono atminimui vietoje gėlių aukoję Tautos fondui: \$100 — Vilgalių ir Kibirskėjų šeimos; \$20 — J. Poška, M. Račys, dr. J. Rimšaitė; \$10 — G. Adomaitienė, L. L. Balsiai, J. Budreika, A. A. Juciū, V. Matulevičius, V. Paulionis, D. T. Renkauskai, A. Statulevičiai, W. K.; \$5 — A. Bričkus, J. Janušas, Z. P. Ivanauskai, V. Karnilavičius, J. Pažemckas, A. Vingėla, A. Vinskas, J. Žaldokas; \$10 — Linas Markelis. Nuosirdus aciu visiems aukojusiems!

Tautos fondo Toronto atstovybė

Gauti sveikinimai "TŽ" darbuotojams ir skaitytojams iš Ontario premjero D. Petersono ir opozicinės socialistų partijos vadovo B. Rae šeimų.

Sausio 11, sekmadienį, 2 v.p.p.,

Lietuvių namų vyrų būrelio

METINIS SUSIRINKIMAS.

Darbotvarkėje: valdybos pranešimai, diskutuojami ateities planai, renkama nauja valdyba.

Po susirinkimo — vaisės. Nariai ir visi suinteresuoti būrelio veikla kviečiami dalyvauti.

Būrelio valdyba

Medžiotojų ir žūklautojų klubo "Tauras"

metinis balius -

1987 m. sausio 17, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor St.W.)

Mergaičių kvartetas, stirmienos vakarienė, baras, šokiai, loterija. Bilietai — \$15.00. Gaunami LN popietėse, pas J. V. Šimkų tel. 231-9425, narius ir prie įėjimo.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

praneša, kad nuo 1987 m. sausio 1 dienos už indėlių (čekių) sąskaitas bus mokamos dienos palūkanos ir jos bus prirašomos kiekvieno mėnesio gale.

Šiuo metu bus mokama:

už indėlius iki \$1000 — 3% metinių palūkanų

už indėlius iki \$5000 — 4½% metinių palūkanų

už indėlius virš \$5000 — 6½% metinių palūkanų

Šalia GIC vienerių metų su palūkanų prirašymu terminui suėjus, įvedama nauja GIC, kurios palūkanos bus ¼% mažesnės, bet jos bus išmokamos kas mėnesį. Tai labai patogi sąskaita mūsų pensininkams, kurie nori turėti mėnesines pajamas už savo santaupas.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas

Kristaus gimimo šventė Toronte ir šiais metais susilaukė didelio tautiečių dėmesio. Artėjant šiai šventei, gruodžio 21 d. "Volungės" ir parapijos vaikų choras Prisikėlimo šventovėje surengė prieškalėdines apeigas su procesija, žvakėmis, šviestuvais, giesmėmis, Šv. Rašto skaitymais. Vadovavo muz. D. Viskontienė. Bendros Kūčios buvo surengtos Anapilyje ir Lietuvių namuose su atitinkamomis apeigomis bei giesmėmis, kurioms vadovavo sol. S. Žiemelytė (Anapilyje) ir sol. V. Verikaitis (LN). Abiejose vietose lankėsi ir Kalėdų senelis. Kūčių naktį religiniai koncertai įvyko Lietuvos kankinių ir Prisikėlimo šventovėse. Lietuvos kankinių šventovėje programą atliko parapijos choras, solistai — S. Žiemelytė, R. Paulionis ir kamerinės muzikos kvartetas, vadovaujant muz. J. Govėdai. Prisikėlimo šventovėje koncertinę programą atliko parapijos choras, solistai — J. Sriubškaitė, A. Simanavičius, V. Verikaitis, vargonais palydint sol. L. Marcinkutei.

Atitinkama kalėdinė programa turėjo ir ev. Išganytojo parapija pagal savo apeigas.

Kalėdų programa dosnias aukas "Tėviškos žiburiai" atsiuntė: \$500 — Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka"; \$100 — prel. Jonas Balkūnas; \$50 — Feliksas Mackevičius, Juozas ir Zosė Rickai; \$30 — O. Okmanienė (a.a. Juliaus Okmano mirties metinių progai); \$20 — Jurgis ir Regina Mikailos; \$15 — Pensininkų klubo valdy-

ba St. Petersburg. Prel. J. Balkūnas prie savo čekio pridėjo šias eilutes: "Dievas žino kaip ilgai gyvensiu. Kod gyvas, noriu skaityti 'Tėviškos žiburiai'. Dieve padėk ir laimink jus visada". J. ir Z. Rickai rašo: "Grįžę iš kelionės po Aziją, neradome gyvųjų tarpe savo šeimos gydytojos a.a. Onos Valaitienės. Jos atminimui skiriame \$50 auką 'Tėviškos žiburiai'. Visiems aukotojams reiškiamė nuoširdžią padėką.

Kristaus gimimo šventės bei Naujų metų progai daugelis "TŽ" skaitytojų atsiuntė sveikinimus bei geros sėkmės linkėjimus šio savaitraščio darbuotojams. Visiems reiškiamė nuoširdžią padėką, ypač tiems "TŽ" skaitytojams, kurie švenčių progai specialia auka parėmė šio savaitraščio leidybą. Visiems linkime sėkmingų 1987 metų.

Dr. Kęstutis Valiūnas, VLI-Ko garbės pirmininkas, ir jo šeima vietoje šventinių sveikinimų pasyrė lietuviškai spaudai \$100, iš kurių \$25 — "Tėviškos žiburiai".

Kanados užsienio reikalų ministerija praneša, kad kanadiečiai (piliečiai), išsiimdami užsienio pasą kelionėms, gali neprašyti savo gimimo vietos saugumo sumetimais. Tokiu atveju reikia kreiptis įprastu būdu į pasų išdavimo įstaigą. Ministerijos pranešime betgi pažymėta, kad su tokiais pasais, kuriame neparazymėta gimimo vieta, gali būti sunkumų keliaujant į kai kurias valstybes.

MONTREALQUE

Vargonų koncertas 1986 m. gruodžio 13, šeštadienį, St. Jean-Baptiste šventovėje buvo nuostabus. Vengrų kilmės vargonų virtuosas Ksaveras Vargus, atrodo, išgavo viską, ką didingi vargonai galėjo duoti. Gražiai derinosi sol. Ginos Čapkauskienės dvi W. A. Mozarto giesmės. Gaila, kad klausytojų buvo ypatingai mažai — prieškalėdiniai apsipirkimai, šaltas oras, matyt, sulaukė dalyvų nuo šio puikaus koncerto. Iš lietuvių tedalyvavo keturi asmenys — jų tarpe Vaclovas Povilonis iš Toronto.

KLK Moterų draugijos Montrealeo skyriaus metinė šventė įvyko gruodžio 14 d. Aušros Vartuose. Moterų intencija Mišias laikė kun. Iz. Sadauskas. Pamaldose moterys dalyvavo su savo vėliava.

Salėn susirinko apie 160 asmenų. Rengejos tiek dalyvių nesitikiėjo, nes teko pridėti keletą stalų. Po skyriaus pirm. Danutės Staškevičienės atidaromojo žodžio ir klebono kun. Juozo Arnausko invokacijos pirmą kartą Montrealyje pasirodė dainininkas Vaclovas Povilonis su plačia programa. Pats sau pritarėdamas pianinu, gitara ar akordeonu padainavo apie dvidešimt dainų. Nuosirdus įvairių dainų atlikimas sužavėjo visus klausytojus. Atrodo, kad ateinantį pavasarį V. Povilonio Montrealyje

vėl susilauksime.

Po koncerto buvo pietūs ir loterija. Papietavus V. Povilonis su balsingesniais montrealiečiais savo koncertą dar gražiai pratęsė.

Gintarė Jurkutė (žemaitiškai — Jurkaitė) susižiedavo su Aru Piečiūčiu. Vestuvės numatomos 1987 m. rudenį. Pažymėtina, kad Gintarės sesutė Rima ir Aro broliš Rimas yra vedę prieš trejus metus. Jurkų ir Piečiūčių šeimos yra aktyvios lietuviškoje veikloje.

Saulius ir Johane Brikiiai pakrikštijo savo sūnelį Aleksandro-Sauliaus vardais.

Janina ir Albinas Blaudzdiūnai susilaukė dar vieno vaikiuko — sūnui Arvydui ir Dianai Blaudzdiūnams gruodžio 9 d. Toronte gimė berniukas.

Solistė Gina Čapkauskienė sausio 7 d., 8 v.v., prieš ledo ritulio žaidynes "Forume" giedos "O Canada". Šią žinutę rašant, bus transliuojamos per antrą ir dešimtą prancūziškų kanalų. Tikėtina, kad transliuos ir angliški kanalai.

A. a. Eduardas Jurkschat, 90 m. amžiaus, mirė gruodžio 7 d. Po pamaldų St. John's liuteronų šventovėje palaidotas gruodžio 10 d. Mount Royal kapinėse. Liūdi dvi dukters ir sūnus su šeimomis bei kiti artimieji. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$19,000,000; REZERVAS — VIRŠ \$600,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8½%	Taupymo — special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5½%
1 metų	7½%	Taupymo — kasdieninės	5 %
180 d. - 364 d.	7½%	Einamos sąsk.	5 %
120 d. - 179 d.	7½%	Pensijų — RRSP — term.	8½%
30 d. - 119 d.	7 %	Pensijų — RRSP — taup.	6½%

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 9½%, asmeninės — nuo 10½%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00		
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	4.00 — 8.00	
Pentadieniais	10.00 — 6.00	2.00 — 6.00	
Sekmdieniais	10.30 — 12.30		10.30 — 12.30

Europos rajono lietuviai skautai-tės, sveikindami lietuviškus laikraščius Kalėdų šventės progai, atsiuntė sveikinimą ir "TŽ" per savo vadovą B. Vaitkevičių.

Vietoje kalėdinių sveikinimų atvirukais į bendrą sveikinimą "Tėviškos žiburio" įsirašė ir jiems paaukojo \$40 — Antanas ir Ona Baltrušai iš Colgan, Ont.; \$30 — Stasys Paketuras, West Lorne, Ont.; \$25 — P. M. Krilavičiai iš Keswick, Ont., Feliksas Mackevičius iš Čikagos.

Anglų kalbos kursų neanglams rengia York universiteto "Centre for Continuing Education". Pirmoji grupė bus mokoma antradienį vakariais ir prasidės 1987 m. sausio 20 d.; antroji grupė — šeštadienį rytais ir prasidės sausio 24 d. Pirmosios grupės kaina — \$160, antrosios — \$190. Telefonas informacijai (416) 736-5025, ext. 2504.

Kanados parlamento narys A. Witer, artimas lietuvių bičiulis, įvairiomis progomis kelia Baltijos valstybių okupaciją krašto parlamente. Š. m. birželio 9 d., kai iškilio žmogaus teisių klausimas specialiam komitete, A. Witer padarė priekaištą Kanados atstovui Jungtinėse Tautos S. Lewis, kuris jose kalbėdamas paminėjo sovietų okupuotą Afganistaną, bet nepaminėjo Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos. S. Lewis pareiškė tuo klausimu gavęs laiškus; sakė tai nesąs jo politinio nusistatymo ženklas, bet tikrai tinkamos progos dalykas. Baltijos valstybių klausimą esą reikia kelti, kad nenugrimztų istorijoje ir jos neiškreiptų.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

PARDUODAMI žemės kaina odiniai šilti batai, kurių šiuo metu krautuose negalima gauti. Skambinti tel. 534-6803 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalių, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

BRONIS KARALIUS prašomas paskambinti "TŽ" redakcijai. Apie jį teirautis vienas iš jo pažįstamų, nežinantį jo adresą.

PARDUODAMAS 1977-ųjų metų "Ford-Grenada". Apie 55,000 mylių. Gerai atrodo ir gerai važiuoja. Kaina — \$950. Taip pat parduodu spalvotą televizorių 26" gerame stovyje. Kaina — \$220. Skambinti tel. 767-6354 Toronte.

SHANNON FLORIST LTD. gėlių krautuvė

Savininkė LINDA MacDONALD 357 Jane Street, Toronto, Ontario M5S 3Z3. Tel. 766-2367

LITUVIŠKA

gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENISKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems renginiams. Skambinti tel. 767-9372, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėles, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bel kurio laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.